

# Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

## Ve-natata el Hoshen ha-mishpat et ha-Urim ve-et ha-Tumim

saviv le-Shulhan 'arukh ... Yeshu'a Valq z.ts.l. ba'al sefer Me'irat 'enayim  
... Shabetai Kohen z.ts.l. ba'al Sifte Kohen ... ve-nilveh la-hem ... David  
ha-Levi z.ts.l. ... Ture zahav ... ito mehubar ... Tsevi ha-nikra be-fi kol  
Hakham Tsevi ... be-hagahotav ... asinu zar ... la-shulhan ... ..

**Karo, Yosef**

יֵסוּי, וְרַאק

**Homburg vor der Höhe, [5]502 [1741/1742]**

עטנו ועוט תוכלה

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11244)















שפתיה כהן משפט עה הלכות טוען ונטען

כמה שאל  
 כרנו ודאי  
 אינו נאמן  
 לומר לו  
 בידך כנגד  
 כבוד וכו'  
 דהא לובת מגו  
 דאי נעו אחר  
 פרעתי וכו'  
 גבי נעו אחר  
 כיון שאינו  
 יכול לטבע  
 להכחיש העד  
 אף על פי  
 שטעור עלמו  
 בטענה אחרת  
 חייב לשלם  
 כי כה' עס  
 ע"כ לויכין  
 לפרס דברי  
 דבינו כן וכו'  
 הכ"מ כג"ס  
 הריב"ש דין  
 תוך וכו'  
 שאינו נאמן  
 לומר פרעתי  
 לקמן בסו"ע  
 מהיינו עובדא  
 דכנסת דבני  
 אלהים  
 בב"כ ובכמה  
 לוחות

דודאי כשטוען פרעתיך אפי' יס כהן ב' עדי' נאמן כהיות  
 המלכות את חברו בעדים אין לרדוף לפרעו בעדים וא"כ בעד א'  
 מעשה להלוואה ולא פרע ואיננו להכחיש העד וכו' דהתחב' לא מיידי  
 חסרעון מהתוך הפרעון שאינו נאמן אלא כמנו כנון שטעור  
 מחמת לי' או נתת לי' במתנה  
 וכיוצא בזה דכסה'ג' וכו' כה'ע  
 אף כמנו דפרעתי והלכך כה'ע  
 מעד שאל סרע ס'ל' מאזיל'מ' ו'  
 דין אמת: (לח) וכן אס טען  
 תת' להל'ס' בו ומתש' רב'ל'  
 שהוב' כנ' וד'מ' (וגם כמ"ע  
 לקמן ס' ע"ט ס'ק' ד'ב'ת' כן כ"ס  
 הרשב"א) כה'ע שחלק על דין  
 זה וכו' דכיון דלמ' כב' עדים  
 לא כתת' ממון אף ממוך שחטו'  
 כפרן כע"א לא היו מאזיל'מ'  
 ע"ס: (לח) בכל אלו היו  
 מאזיל'מ' כתב בספר גדולי  
 תרומה דף ס"ח סוף ע"ב דכל  
 הוב' דהו' מאזיל'מ' וכו' להטבע הו'תת' לאחר הפרעון כדלקמן  
 ס'ל' ס' ס' ופ"ס הו' ומוכח כן להדיח כתובת הרמב"ן ס'  
 פ' והתחב' לע"ל ס' ע"ב סוף כ"ג ע"ג ע"ס (מ)  
 אכל במקו'כו' דנאמן כמנו כלומר נאמן בהי'ס' כמנו וכת' הסמ"ע  
 ס'ק' ל' דל' אכל אלא ה'ע מעד שאל זה ודו דקו' וכו' לומ'  
 פרעתי נאמן לומ' נ"ס לך כנגדו כמנו דפרעתי ובתת' דין  
 להפוק ודעת ריב"ש סכתנו תו'ס' בשו"ב ס'ק' וכתת' דין  
 ל' ע"א) דל'כו' אינו נאמן לומר לו ליכנגדו כמנו דפרעתי  
 מטעם כיון דעד ח' מעד על ההלואה זה אינו מחשיב אלא שו'ען  
 טענה אחרת זה לי' כנגדו ה"ל' מנו במקו' עדי' וכו'ס' שמו במקום  
 עדים לא אמרי' כן ס'ל' דל' אחר' מנו במקום ע"א אלא דהתורה  
 האמינתו לטבע כגדו' ולתקיימו וכו'ן שמו'ה' לו א'י' לטבע  
 והש"ס ע"כ ולמ"ע זהו שגגה דודאי גם ריב"ש מודה להכח'ש  
 דהו' יכול לטעון פרעתי או החזרתי לקמן דהיאך וע"ל על הדע'  
 דע"א ויחייב ויתר חשני עדים אלא ודאי לא קאמר ריב"ש אלא  
 דל'ע'ג' דהו' מנו מה' שהו' מחשיב העד מ"מ דהתורה האמינתו  
 לענין טבעה מוכרת הו' לטבע ממש להכחישו או ואלס והיינו  
 משום דכל שאינו כטבע להכחישו אמרי' שהע' עומד במקום שט"ס  
 והיינו ודאי כהו' שט"ס דנעו'ן שיעורו שאל זה וכה"ג וכו'ס' א'  
 וכן הו' להדיח בלבוש הרמב"ן פ' ה' התי' וההר"ן ס' כל  
 ההכע'ע' עכתבו גם ממש כתירו'ו'ס' ריב"ש ובתו'ס' מיד א"כ  
 דהיינו דוקא כשהעד מעיד שאל זה דל'כ' אפי' בשנ' היה נאמן  
 לומר דודי חטפני כמנו דהחזרתי ע"ס ברמב"ן והר"ן והוא ברור:  
 (מ"א) חטפת חסן כו' ע"ן עוד מדי'ט'ס  
 אלו לקמן סו"ע ס' (מ"ב) ה"ל' מאזיל'מ' מהאן  
 כה"א כמחמתו ל'גו' א"ס ע"ד א' על הקו' מחת' ש"ס ע"ס נאמנות  
 על הפרעון רק שוכל לטעון פרעתי כמנו דמיון וכו'ן ש"ס ע"א  
 שהו' חתומתו לא היו מנו וא"כ ה"ל' מאזיל'מ' וע"ל סו"ע כ"ל  
 ס"ב דוק: (מ"ג) מאזיל'מ' טעו'ס' דף דין העד  
 מעיד דלאו עלו' טק' מ"מ כיון שהו' ע"מנו הודע שחטפו והתורה  
 האמינתו לא כש"ס א"ל שטבע כנגדו וכו' כה'ן מודה לעדותו  
 וא"ל מ"מ הש"ס והא' דל'כו' נאמן כמנו שהו' חומר לא חטפתי  
 מאוס שהו' הולך להכחיש העד ולטבע כגדו' כ"כ תו'ס' ס'  
 מוקת בבתי' דף ל' ע"א כ"ס ר"י (וע"ל לקמן סו"ע ק"י ס'ב  
 וע"ג דהתו'ס' ע"ס הקאו' על תירו'ן ר"י דל'כ' תלו' ע"עו'הו' דב'  
 ואשח"ל דל'כו' כ"כ כל הנשבעין א"ל אלא מ"מ כ"כ אבוי' הדיוני'  
 דף ל"ב כתבו תת' כדברי ר"י ל'ג' וגם הר"ן כ"כ כל הנשבעין  
 ב"כ לת' שנו' וכן הרמב"ן במדו'ו'ס' מוקת הבתי' וכלמ"ד  
 לתוך קו'סות התו' דרב' ואשח"ל ס'ל' דל'ע"ג דל'ת' ליה מנו מ"מ  
 כיון שאין העד מחתפו' לא תי'ב' התורה לשלם כה'ן שא"י לטבע  
 וקו'ל' כר' אלא ודאי ע"ד כתבו התו'ס' ע"ס במסקת' כ"ס  
 ריב"ש דל'ע"ג דהו' מנו מע"א מ"מ כיון דהתורה האמינתו לעד  
 א' לענין טבעה מוכרת הו' לטבע כגדו' או לשלם וגם הרשב"ס  
 והר"ן ע"ס כתבו במסקת' תירו'ן זה וע"ל לע"ל ס'ק' מ'  
 וכתב הסמ"ע ע"כ ל'ר' הא דל'כו' נאמן לומר עלו' הו' כמנו  
 דהחזרתי לך וכו'ס' מור"ס ל'ס'ט' זהו דהאן הו'פ' דו'ס' לו מנו  
 העע'ס כמ"ס התנ' מ"ס'ס' שהנזל מקבירו אינו נאמן שהחזירו  
 כ"כ בעדים א"כ איידי גר'ו'הו' בידו בשעת תביעה או שאמר העד  
 לא זה ירו' שתוך ידו מא'ע' קחו'ס'ה' וראיתי שאל' החזירו עכ"ל  
 ובאמת לא כת' כן המגיד מ"ס' העע'ס שהנזל מפטרנו בדרך  
 להחזירו לו כו' דו'ס' אלא לדעת הרמב"ס אכל לבי מ"מ לקמן ס'ס'  
 ע"א דל'כו' כה'ת' הרמב"ס מידו ונקטען דגז'ן כמ' א"כ להחזיר  
 בעדים א"כ ל' התירו'ס' החתרי'ס: וכו' הר"ן פ' כל הנשבעין  
 ע"ס וכו'כ' ר' ירו'ס' נתיב' ח'ב' וז' וכתב הרמ"ה כי זה מיידי  
 שעת העד עמו' משעת גז'ילה עד עתה או שחטפני אותו בידו  
 והגז'ן

שהוא תוך ונטנו לב (לח) וכן אס טען החללה  
 לא היו דברים מעולם ואחר כך הוציא עליו עד אחר  
 וחזר ואמר לויתי ופרעתי (לש) בכל אלו הורה  
 ליה מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם:  
 הנה לך (מ) אכל במקום שיכול לומר פרעתי או  
 החזרתי לא אמרי'ן הו' ליה מחוייב שבועה ואינו  
 יכול לטבע דהאן כמנו כן הסכמו'ו' החתרי'ס וז'  
 (המעד פ"ד דטוען ודל'כ' סוף ס' ע"ג):  
 טעננו (מ"א) חטפת חסן ויש לו עד אחר שחטפו  
 והוא אומר ודאי חטפתי לך אבל שלי הוא (מ"ב)  
 הוה ליה (מ"ג) מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע  
 ומשלם:  
 הנה'

פרעתי וכו' אינו יכול לטבע כגד העד אלא אס טען מחמת  
 פרעתי וכו'ע'ד מעד שיעד'ן ח'ל' ואלא זהו ר"כ או שהו' כה'ן  
 הו'קן מה'לי' אטבע כגדו' והתחב' בעיקר הלוואה והל' מחתפו'  
 כפרעון כו' ע"ס. וכו'ס' ה"מ' כה' הריב"ש ע"ס לומר דל'ס'  
 התחב' א"ס זה העד מעד שאל  
 פרעו כו'ל' אף קו' טענ' פרעתיך  
 אלא ח"מ' ה"ס' חייב ל' כנגד  
 אותו מנה דכונ' א"ס כה'ן דהתחב'  
 מודה שחייב לו עדין לא אמרי'ן  
 בזה דו'ס' נאמן כמנו דל'כו'  
 בעי' הו' אחר פרעתיך דל' אלא  
 זו' וזו' אלא פרעתיך שאל  
 בחו' ומנו לכך מקר' ועען שחייב  
 לו התובע כנגד חותמו מה' וכו'  
 אמרי'ן בזה ה"ל' מחוייב שבועה  
 ויכול שהרי מודה לו' וע"ל מה  
 שהתחב' וכתב שחייבו פרעתיך

קפי' אהו' שאמרי'ן ואחר וכן אס טען תתלה לא היו דברים מעולם  
 כו' ור"ל וכן ח"מ' תתלה אכל פרעתיך א' הו' כה'ג' דעען  
 תתלה להל'ס' כו' טוב אינו נאמן לומר פרעתי וכו'ס' כתב  
 המגיד ל' תתלה (וברמב"ס ובטור לא כתבו תיבת תתלה  
 ע"ס) גם י"ל דל'ס' המגיד שטעור מעד שהו' כה'ן ומנו קפי'  
 כמי' ארי'ס' אטוען פרעתיך וכגון דהתובע מודה לו' שהו'  
 בתוך ומנו אלא שאמרי'ן פרעתיך אף שהו' כה'ן וכו'ס' חייב  
 לשלם לו כיון שמו'ה' א"ס וטענ' דהו' כה'ן הו'קן ומו'ן  
 אף חר'ס' מרע' בתוך הו'קן ופי' לו מיידי דל'כו' רכס' ה"ל' שטבע  
 הו' אלא חר'ס' זמן דל'כו' מיידי דהתורה וק"ל כן כו' ביאור הדברי'ס'ע'ל'  
 שו' דקו'ן אף שחמכר אכפס אלא כה'ן לזה אלא כטענ' שהרי  
 בחי'ו'ו'ו' כו' כמ"ס א' כתב ז"ל והרמב"ס פ"ד מ"טען כתב שח"ס  
 טוען ודאי שפרענו ה"ל' מחוייב שבועה ואינו יכול לטבע ומשלם  
 ובכתב עליו ח"מ' דל'ס' היינו דוקא כשהעד מעיד שיעד'ן מנה  
 זה אלא כגון שאל זה ירו' שתוך ידו שהו' כה'ן וכו'ס' א"כ אפי'  
 כמ"ס שני עדים נאמן לומר פרעתי וכו'ס' כה'תובה להרמב"ן ס' ל'  
 וע"ן כה'רוב' סו"ע ע"כ ב"י הרי ל'כו' דל'כו' דל'כו' העד  
 שחייב לו עדין אף שכתב טען כגדו' שפרעתי ה"ל' מחוייב שבועה  
 ואינו יכול לטבע ומשלם וכו' דל'כו' נאמן לטבע כגד העד אלא  
 למחש'ס' בעיקר הלווא' אלא בשמו'ה' בהלוא' אלא להכחישו כפרעון  
 זה אינו לא כדברי רמב"ס ולא כדברי ח"מ' ע"ס אלא  
 אדרכת ח"מ' והכ"מ כתבו ע"ס כמ"ס כ"ל' ולא כתב כן ח"מ' אלא  
 כטענ' המתב' ע"ס לו בידו כנגדו וכו'ל' וזהו היתר ח"מ' שאין  
 חזירי' ה"ל' כדברי דברי ריב"ש וע"ס כ"כ כתב כ"ס הריב"ש  
 כאדרכתו ע"ס וכו'ס' ה"ב' כ"ס הרמב"ס א"ס טען ודאי שפרענו  
 כו' ע"ס אלא כ"כ הרמב"ס א"כ דו'ס' אלא ז"ל ע"ס וכן כפרן שכת'  
 עליו עד א' ועען שפרע או החזרתי לך הסקדו' ה"ל' מחוייב שבועה  
 כו' וע"ס מיידי אטי'ל' אחר העד שיעד'ן כ"ל' הו'ל' וכפ'ס'  
 מחמת'ס' ע"ס כה'ן כמ"ס דברי המתב' שכתב ג"כ א"כ הי' כ"כ  
 ודאי כו' באמת דברי ה"ב' בזה תמוה'ן וגם על מור"ס' י'ס' לתמוה'  
 אלא שהינו בר"מ' וגם פה כ"כ אלא כתב כ"ס עליו לפרס' או  
 להא' \* וע"ל ראיתי שכתב ג"כ כדברי המתב' והו'ס' ע"ל'ה'ן  
 וכתב דל'כו' יכול לטבע דהרי מודה שהו' אלא שאומר פרעתי כו'  
 ולדברי קו' ויתר דל'ס' לוי' דבריו כמו שכתבו בבו'ס' דברי המתב'  
 לע"ל כה'ן דו'ס': **לב** וכן אס טען תתלה  
 לא היו דברים מעולם כו' כבר כתבתי כ"ס העד חתמה וכן  
 כתב העוד כה'ל' ז"ל דכשטען מתת' להל'ס' חת' העד שכתבו  
 אמרי' הו'ל' או הכחישו ע"ס כ"ס' כפרן ע"ס ומשלם עתה  
 שאין כה'ן אלא ע"א מו'ע' ע"יו שבוע' להכחישו וכפ"ס' והודה  
 שזהו כדברי העד אלא שאמ' פרעתי אלו היו שט"ס ודאי לא הו'  
 נאמן כיון דכל האומר לא לויתי כאלו אומר לא פרעתי וע"ל  
 ה"ל' מחוייב שבוע' להכחיש' העד ופי' לטבע ומשלם: **לג** אכל  
 במקו' שוכל לומר פרעתי כו' פרעתי שידך הלוואה והחזרתי שידך  
 כפרקדו' ור"ל אכל אס אין העד מעיד שאל זה ירו' כו' דל'כו' יכול  
 לומר פרעתי נאמן לומר לוי' או בידו כנגדו כמנו דפרעתי  
 ובתת' כן לקטרו'ן מדע'ת ריב"ש שכתב חת'ו' כמנו כה'ן  
 ובתת'י לטוב כדרי'ס' דל'כו' אינו נאמן לומר לו לי' בידו כנגדו  
 כמנו דפרעתי מטע'ן כיון דל'ע"א מעיד על ההלוא' זה אינו  
 מחתפו' אלא טוען טענה אחרת י' לי' כנגדו ה"ל' מנו  
 במקום עדים וכ"ס' שמו'ן מקו' עדי' לא אמרי' כן ס'ל' כמי' דל'כו'  
 אמרי' מיידי במקום ע"א אלא דהתור' האמינתו לטבע כגדו'  
 ולהכחישו ובת' שמו'ר' לו אינו יכול לטבע ומשלם וע"ל ח"מ'  
 והארכתי בזה: **לד** אכל עלו' הו'ל' כו' טענ' דף דין  
 העד מעיד דלאו' עלו' טק' מ"מ כיון שהו' ע"מנו הודע שחטפו  
 ותהו'ר' האמינתו לא כש"ס א"ל שטבע כנגדו וכו' כה'ן מודה  
 לעדות

פרעתי וכו' אינו יכול לטבע כגד העד אלא אס טען מחמת  
 פרעתי וכו'ע'ד מעד שיעד'ן ח'ל' ואלא זהו ר"כ או שהו' כה'ן  
 הו'קן מה'לי' אטבע כגדו' והתחב' בעיקר הלוואה והל' מחתפו'  
 כפרעון כו' ע"ס. וכו'ס' ה"מ' כה' הריב"ש ע"ס לומר דל'ס'  
 התחב' א"ס זה העד מעד שאל  
 פרעו כו'ל' אף קו' טענ' פרעתיך  
 אלא ח"מ' ה"ס' חייב ל' כנגד  
 אותו מנה דכונ' א"ס כה'ן דהתחב'  
 מודה שחייב לו עדין לא אמרי'ן  
 בזה דו'ס' נאמן כמנו דל'כו'  
 בעי' הו' אחר פרעתיך דל' אלא  
 זו' וזו' אלא פרעתיך שאל  
 בחו' ומנו לכך מקר' ועען שחייב  
 לו התובע כנגד חותמו מה' וכו'  
 אמרי'ן בזה ה"ל' מחוייב שבועה  
 ויכול שהרי מודה לו' וע"ל מה  
 שהתחב' וכתב שחייבו פרעתיך

קפי' אהו' שאמרי'ן ואחר וכן אס טען תתלה לא היו דברים מעולם  
 כו' ור"ל וכן ח"מ' תתלה אכל פרעתיך א' הו' כה'ג' דעען  
 תתלה להל'ס' כו' טוב אינו נאמן לומר פרעתי וכו'ס' כתב  
 המגיד ל' תתלה (וברמב"ס ובטור לא כתבו תיבת תתלה  
 ע"ס) גם י"ל דל'ס' המגיד שטעור מעד שהו' כה'ן ומנו קפי'  
 כמי' ארי'ס' אטוען פרעתיך וכגון דהתובע מודה לו' שהו'  
 בתוך ומנו אלא שאמרי'ן פרעתיך אף שהו' כה'ן וכו'ס' חייב  
 לשלם לו כיון שמו'ה' א"ס וטענ' דהו' כה'ן הו'קן ומו'ן  
 אף חר'ס' מרע' בתוך הו'קן ופי' לו מיידי דל'כו' רכס' ה"ל' שטבע  
 הו' אלא חר'ס' זמן דל'כו' מיידי דהתורה וק"ל כן כו' ביאור הדברי'ס'ע'ל'  
 שו' דקו'ן אף שחמכר אכפס אלא כה'ן לזה אלא כטענ' שהרי  
 בחי'ו'ו'ו' כו' כמ"ס א' כתב ז"ל והרמב"ס פ"ד מ"טען כתב שח"ס  
 טוען ודאי שפרענו ה"ל' מחוייב שבועה ואינו יכול לטבע ומשלם  
 ובכתב עליו ח"מ' דל'ס' היינו דוקא כשהעד מעיד שיעד'ן מנה  
 זה אלא כגון שאל זה ירו' שתוך ידו שהו' כה'ן וכו'ס' א"כ אפי'  
 כמ"ס שני עדים נאמן לומר פרעתי וכו'ס' כה'תובה להרמב"ן ס' ל'  
 וע"ן כה'רוב' סו"ע ע"כ ב"י הרי ל'כו' דל'כו' דל'כו' העד  
 שחייב לו עדין אף שכתב טען כגדו' שפרעתי ה"ל' מחוייב שבועה  
 ואינו יכול לטבע ומשלם וכו' דל'כו' נאמן לטבע כגד העד אלא  
 למחש'ס' בעיקר הלווא' אלא בשמו'ה' בהלוא' אלא להכחישו כפרעון  
 זה אינו לא כדברי רמב"ס ולא כדברי ח"מ' ע"ס אלא  
 אדרכת ח"מ' והכ"מ כתבו ע"ס כמ"ס כ"ל' ולא כתב כן ח"מ' אלא  
 כטענ' המתב' ע"ס לו בידו כנגדו וכו'ל' וזהו היתר ח"מ' שאין  
 חזירי' ה"ל' כדברי דברי ריב"ש וע"ס כ"כ כתב כ"ס הריב"ש  
 כאדרכתו ע"ס וכו'ס' ה"ב' כ"ס הרמב"ס א"ס טען ודאי שפרענו  
 כו' ע"ס אלא כ"כ הרמב"ס א"כ דו'ס' אלא ז"ל ע"ס וכן כפרן שכת'  
 עליו עד א' ועען שפרע או החזרתי לך הסקדו' ה"ל' מחוייב שבועה  
 כו' וע"ס מיידי אטי'ל' אחר העד שיעד'ן כ"ל' הו'ל' וכפ'ס'  
 מחמת'ס' ע"ס כה'ן כמ"ס דברי המתב' שכתב ג"כ א"כ הי' כ"כ  
 ודאי כו' באמת דברי ה"ב' בזה תמוה'ן וגם על מור"ס' י'ס' לתמוה'  
 אלא שהינו בר"מ' וגם פה כ"כ אלא כתב כ"ס עליו לפרס' או  
 להא' \* וע"ל ראיתי שכתב ג"כ כדברי המתב' והו'ס' ע"ל'ה'ן  
 וכתב דל'כו' יכול לטבע דהרי מודה שהו' אלא שאומר פרעתי כו'  
 ולדברי קו' ויתר דל'ס' לוי' דבריו כמו שכתבו בבו'ס' דברי המתב'  
 לע"ל כה'ן דו'ס': **לב** וכן אס טען תתלה  
 לא היו דברים מעולם כו' כבר כתבתי כ"ס העד חתמה וכן  
 כתב העוד כה'ל' ז"ל דכשטען מתת' להל'ס' חת' העד שכתבו  
 אמרי' הו'ל' או הכחישו ע"ס כ"ס' כפרן ע"ס ומשלם עתה  
 שאין כה'ן אלא ע"א מו'ע' ע"יו שבוע' להכחישו וכפ"ס' והודה  
 שזהו כדברי העד אלא שאמ' פרעתי אלו היו שט"ס ודאי לא הו'  
 נאמן כיון דכל האומר לא לויתי כאלו אומר לא פרעתי וע"ל  
 ה"ל' מחוייב שבוע' להכחיש' העד ופי' לטבע ומשלם: **לג** אכל  
 במקו' שוכל לומר פרעתי כו' פרעתי שידך הלוואה והחזרתי שידך  
 כפרקדו' ור"ל אכל אס אין העד מעיד שאל זה ירו' כו' דל'כו' יכול  
 לומר פרעתי נאמן לומר לוי' או בידו כנגדו כמנו דפרעתי  
 ובתת' כן לקטרו'ן מדע'ת ריב"ש שכתב חת'ו' כמנו כה'ן  
 ובתת'י לטוב כדרי'ס' דל'כו' אינו נאמן לומר לו לי' בידו כנגדו  
 כמנו דפרעתי מטע'ן כיון דל'ע"א מעיד על ההלוא' זה אינו  
 מחתפו' אלא טוען טענה אחרת י' לי' כנגדו ה"ל' מנו  
 במקום עדים וכ"ס' שמו'ן מקו' עדי' לא אמרי' כן ס'ל' כמי' דל'כו'  
 אמרי' מיידי במקום ע"א אלא דהתור' האמינתו לטבע כגדו'  
 ולהכחישו ובת' שמו'ר' לו אינו יכול לטבע ומשלם וע"ל ח"מ'  
 והארכתי בזה: **לד** אכל עלו' הו'ל' כו' טענ' דף דין  
 העד מעיד דלאו' עלו' טק' מ"מ כיון שהו' ע"מנו הודע שחטפו  
 ותהו'ר' האמינתו לא כש"ס א"ל שטבע כנגדו וכו' כה'ן מודה  
 לעדות

שהוא תוך ונטנו לב (לח) וכן אס טען החללה  
 לא היו דברים מעולם ואחר כך הוציא עליו עד אחר  
 וחזר ואמר לויתי ופרעתי (לש) בכל אלו הורה  
 ליה מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם:  
 הנה לך (מ) אכל במקום שיכול לומר פרעתי או  
 החזרתי לא אמרי'ן הו' ליה מחוייב שבועה ואינו  
 יכול לטבע דהאן כמנו כן הסכמו'ו' החתרי'ס וז'  
 (המעד פ"ד דטוען ודל'כ' סוף ס' ע"ג):  
 טעננו (מ"א) חטפת חסן ויש לו עד אחר שחטפו  
 והוא אומר ודאי חטפתי לך אבל שלי הוא (מ"ב)  
 הוה ליה (מ"ג) מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע  
 ומשלם:  
 הנה'

והגז'ן

















מאירת עינים חשן משפט עועז הלכות מועין ונמען שפתי כהן קצר באר הגולה

פנמי : ה פנמי אף מירי שמים הטעם כיון דלא תבני  
ש"מ המלואה עמנו לא קדקד ואין הלואה מוקדקת המלואה  
עמנו אינו מוקדקד וליד להלוואה לנשקין ולא תבעו דכתב המחבר  
כסני זה קדוים ככל לוי' דשמי' הם דיכולין כל א' מהמלואה  
לומר שמענו מהלוי' שירדע שכל א'  
הלואה וסברנו שיתורו לכל א'  
את אשר הלואה מסת' ככלוהו  
א' חתן דכיון דהאמת שאינו  
רודע איזה הלואה אינן יכולין לומר  
שמענו ממנו שירדע כו' ועפ"כ :

עז א כיון כשטר כיון כש"מ  
שכל הל' קחו וכל כו' ור"מ :  
ב שניהם ערבים זה  
לזה כן הוא בירושלמי וליף להו  
מקד' וכו' וכו' בדרים ויולתא  
דקמ"כ ג' הו' דלח"ה ועל דע'  
כחיות שטרין דוק' לזה או היקף  
דמי הסתרים לכן או הפקד  
בין ומסתמי הו' דעתו דמי  
לא יסיה לזה ויבנה מזה וק"ל :

עז ב שניהם ערבים זה  
לזה כן הוא בירושלמי וליף להו  
מקד' וכו' וכו' בדרים ויולתא  
דקמ"כ ג' הו' דלח"ה ועל דע'  
כחיות שטרין דוק' לזה או היקף  
דמי הסתרים לכן או הפקד  
בין ומסתמי הו' דעתו דמי  
לא יסיה לזה ויבנה מזה וק"ל :

עז ג לא יתבע הערב תחלה  
ול' דל' שטרן בעד א' ויין  
להלואה לשלם דמי' המתערב בפתיון כש"ג דיכול לגבות כל המוב  
מאיה ערב שטרם אע"פ דיש גם לערב השני לשלם כדו חלקין  
דשאר ערבו' דוק לא תחייבו לשלם מזה עמך מאוס דבר שלקחו  
ומנו שאלת לכל א' ח' חן הפקד חסיו אלא לזה הלואה הכל  
והענין דשטרין כעין מסתין ויין והענין חל למסתין אלא כל  
א' ככנס בעיבוד הלואה כיון דכל שטר' ש"מ אלא שכל א' יעשה  
לזה בתי' המעות וערב בתי' השני עבור חסיו ויטון שכל א' כעש'  
לזה בתי' המעות למה ויח' הלואה עמנו ויפרע מן הערב דהיינו  
חן המעות כ"כ מהרי"ק פד"ק קפ"ג והל"ה ע"כ : ד דין ערב  
בכל דבר דמי ערב ויח' חסיו ויטון שטר' ש"מ אלא שכל א' יעשה  
לזה בתי' המעות למה ויח' הלואה עמנו ויפרע מן הערב דהיינו  
חן המעות כ"כ מהרי"ק פד"ק קפ"ג והל"ה ע"כ :

עז ד דין ערב ככל דבר  
שהוא מושל עליו (אלא חסן ספרו והיה  
שן

עז א שניהם ערבים זה  
לזה כן הוא בירושלמי וליף להו  
מקד' וכו' וכו' בדרים ויולתא  
דקמ"כ ג' הו' דלח"ה ועל דע'  
כחיות שטרין דוק' לזה או היקף  
דמי הסתרים לכן או הפקד  
בין ומסתמי הו' דעתו דמי  
לא יסיה לזה ויבנה מזה וק"ל :

עז ב שניהם ערבים זה  
לזה כן הוא בירושלמי וליף להו  
מקד' וכו' וכו' בדרים ויולתא  
דקמ"כ ג' הו' דלח"ה ועל דע'  
כחיות שטרין דוק' לזה או היקף  
דמי הסתרים לכן או הפקד  
בין ומסתמי הו' דעתו דמי  
לא יסיה לזה ויבנה מזה וק"ל :

עז ג לא יתבע הערב תחלה  
ול' דל' שטרן בעד א' ויין  
להלואה לשלם דמי' המתערב בפתיון כש"ג דיכול לגבות כל המוב  
מאיה ערב שטרם אע"פ דיש גם לערב השני לשלם כדו חלקין  
דשאר ערבו' דוק לא תחייבו לשלם מזה עמך מאוס דבר שלקחו  
ומנו שאלת לכל א' ח' חן הפקד חסיו אלא לזה הלואה הכל  
והענין דשטרין כעין מסתין ויין והענין חל למסתין אלא כל  
א' ככנס בעיבוד הלואה כיון דכל שטר' ש"מ אלא שכל א' יעשה  
לזה בתי' המעות וערב בתי' השני עבור חסיו ויטון שכל א' כעש'  
לזה בתי' המעות למה ויח' הלואה עמנו ויפרע מן הערב דהיינו  
חן המעות כ"כ מהרי"ק פד"ק קפ"ג והל"ה ע"כ : ד דין ערב  
בכל דבר דמי ערב ויח' חסיו ויטון שטר' ש"מ אלא שכל א' יעשה  
לזה בתי' המעות למה ויח' הלואה עמנו ויפרע מן הערב דהיינו  
חן המעות כ"כ מהרי"ק פד"ק קפ"ג והל"ה ע"כ :

עז ד דין ערב ככל דבר  
שהוא מושל עליו (אלא חסן ספרו והיה  
שן

עז א שניהם ערבים זה  
לזה כן הוא בירושלמי וליף להו  
מקד' וכו' וכו' בדרים ויולתא  
דקמ"כ ג' הו' דלח"ה ועל דע'  
כחיות שטרין דוק' לזה או היקף  
דמי הסתרים לכן או הפקד  
בין ומסתמי הו' דעתו דמי  
לא יסיה לזה ויבנה מזה וק"ל :

עז ב שניהם ערבים זה  
לזה כן הוא בירושלמי וליף להו  
מקד' וכו' וכו' בדרים ויולתא  
דקמ"כ ג' הו' דלח"ה ועל דע'  
כחיות שטרין דוק' לזה או היקף  
דמי הסתרים לכן או הפקד  
בין ומסתמי הו' דעתו דמי  
לא יסיה לזה ויבנה מזה וק"ל :

עז ג לא יתבע הערב תחלה  
ול' דל' שטרן בעד א' ויין  
להלואה לשלם דמי' המתערב בפתיון כש"ג דיכול לגבות כל המוב  
מאיה ערב שטרם אע"פ דיש גם לערב השני לשלם כדו חלקין  
דשאר ערבו' דוק לא תחייבו לשלם מזה עמך מאוס דבר שלקחו  
ומנו שאלת לכל א' ח' חן הפקד חסיו אלא לזה הלואה הכל  
והענין דשטרין כעין מסתין ויין והענין חל למסתין אלא כל  
א' ככנס בעיבוד הלואה כיון דכל שטר' ש"מ אלא שכל א' יעשה  
לזה בתי' המעות וערב בתי' השני עבור חסיו ויטון שכל א' כעש'  
לזה בתי' המעות למה ויח' הלואה עמנו ויפרע מן הערב דהיינו  
חן המעות כ"כ מהרי"ק פד"ק קפ"ג והל"ה ע"כ : ד דין ערב  
בכל דבר דמי ערב ויח' חסיו ויטון שטר' ש"מ אלא שכל א' יעשה  
לזה בתי' המעות למה ויח' הלואה עמנו ויפרע מן הערב דהיינו  
חן המעות כ"כ מהרי"ק פד"ק קפ"ג והל"ה ע"כ :

עז ד דין ערב ככל דבר  
שהוא מושל עליו (אלא חסן ספרו והיה  
שן

עז א שניהם ערבים זה  
לזה כן הוא בירושלמי וליף להו  
מקד' וכו' וכו' בדרים ויולתא  
דקמ"כ ג' הו' דלח"ה ועל דע'  
כחיות שטרין דוק' לזה או היקף  
דמי הסתרים לכן או הפקד  
בין ומסתמי הו' דעתו דמי  
לא יסיה לזה ויבנה מזה וק"ל :

עז ב שניהם ערבים זה  
לזה כן הוא בירושלמי וליף להו  
מקד' וכו' וכו' בדרים ויולתא  
דקמ"כ ג' הו' דלח"ה ועל דע'  
כחיות שטרין דוק' לזה או היקף  
דמי הסתרים לכן או הפקד  
בין ומסתמי הו' דעתו דמי  
לא יסיה לזה ויבנה מזה וק"ל :

עז ג לא יתבע הערב תחלה  
ול' דל' שטרן בעד א' ויין  
להלואה לשלם דמי' המתערב בפתיון כש"ג דיכול לגבות כל המוב  
מאיה ערב שטרם אע"פ דיש גם לערב השני לשלם כדו חלקין  
דשאר ערבו' דוק לא תחייבו לשלם מזה עמך מאוס דבר שלקחו  
ומנו שאלת לכל א' ח' חן הפקד חסיו אלא לזה הלואה הכל  
והענין דשטרין כעין מסתין ויין והענין חל למסתין אלא כל  
א' ככנס בעיבוד הלואה כיון דכל שטר' ש"מ אלא שכל א' יעשה  
לזה בתי' המעות וערב בתי' השני עבור חסיו ויטון שכל א' כעש'  
לזה בתי' המעות למה ויח' הלואה עמנו ויפרע מן הערב דהיינו  
חן המעות כ"כ מהרי"ק פד"ק קפ"ג והל"ה ע"כ : ד דין ערב  
בכל דבר דמי ערב ויח' חסיו ויטון שטר' ש"מ אלא שכל א' יעשה  
לזה בתי' המעות למה ויח' הלואה עמנו ויפרע מן הערב דהיינו  
חן המעות כ"כ מהרי"ק פד"ק קפ"ג והל"ה ע"כ :















מאירת עינים השג משפט עה הלכות טוען ונטען שפתי בהן קצח באר הגולה

אחריו יב ויא' שצריך ואינו דומה ליתמי דנבין מניו  
בלא שנויה כלי' משום דנתימא אית' דמרינה הו' מזה  
אמריה בשעת מיתה והו' היתומים או האטרופוסים שלהן טוענין  
למט' ב"ד שצבין מזה לאמר שפרעו משא"כ בלקוחות דאיכא  
לתימור שמה בשעת מית' והלקוח'

קיום פלוגתא בזה ונמ"ש שם: (יד) ויא' שצריך ואינו דומה  
ליתמי דנבין מניו כלי' משום דנתימא אית' דמרינה הו' מזה  
דפרעו' הו' פקיד והו' טועני' היתומי' כן בב"ד משא"כ בלקוחות'  
דאיכא לאמר דפקיד ואין ודעו' מחוזתו ובע"ז כתב העטם  
דלתימור קימו תה' טע' לטובת הלקוחות  
מ"ה לא פקיד בשעת מיתה ויא'  
כדחה עיקר עכ"ל סמ"ע ולפ"ד  
יפה כיון הע"ז דמשמע דלה"ל  
שצריך תפי' הלוה כפסוקי ומודה  
שלא פרעו וכו' כפסוקי נוסף לקמן  
סי' ק"ד ס' ק"י' וכו' כפ"ד  
שלא כוה הלו' כלו' וחז' לפימ"ש  
לקמן דתש' הלוה חי ואולי' שפרעו  
אין הלוה נרד' לטובת קוד' פרעון  
אל"כ הא"ש פקיד אל"כ לטובת  
וא"כ אמרי' בלקוחות יאבע' אל"כ  
ודחי' פ"ש דנתימא אמרי' א"כ אית'  
דפרעו' הו' פקיד והו' מברך  
דכרו לטובת היתומים א"כ  
בלקוחות אינו תה' טע' בלקוחות'

לכר דכרו ודו'ק ועין נתימא ריש ב"ב (ע"ן בתשובת ו' הר"מ  
אל"כ מ"ק"ן) : (טו) ויא' דלין נרד' כו' כדחה מדכרו  
הרב דלי' דלין נרד' שנועה כלל אפילו לאחר פרעון וכן משמע  
בשור וכן מוכח להדיא בבב"א התרומות שער ט"ו ס"ב דלכרז' ו'  
אין נרד' שנועה כלל (ולא כה"ב שחשע על השור בזה שלא  
כדת) ועוד דל"כ ע"כ למכר' הראשונה נרד' לטובת קוד' פרעון  
וסכרז' ו' לא תמכר' בשום כוסף ודרכה בהר"ש איתא שצריך  
לשבע היסת והיכו' ע"כ לאחר פרעון דלעול' לא תמכר' היס' קוד'  
כפרעון וכו' ה"ב דדעת הר"ש דנרד' לטובת היסת לאחר  
הפרעון (ומ"ש במרדכי וה"ה א"ה"י בענין כו"ל בזה היסת ע"כ  
ע"כ הו' חז' שצריך או"ל לטעמיה דכתב בס' הא"ש מ"ק"ד דה"ס'  
כתקנה בנימי התא"ל"כ לטובת האסנה בנימי הו' קרי' ל"י ע"ש ואל'  
א"כ ומ"ש בשם כוסף דפ"ל דנרד' לטובת קוד' פרעון מ"מ ה"ל  
להר"ב להבדיל כד"מ אל"כ כדחה כפסוקי' א"ך קשה לכו' על  
הר"ב דכאן פסק דל"כ לטובת כלל ולקוחות ר"ש ע"ז סתם כהמחבר  
דנרד' לטובת לאחר הפרעון ודוחק לחלק בין שכירות להלו'ה  
העור

ואדרכה כמ"ע ש"ס ע"ג איתא דשכירות עיקר ויתר לטובע ע"ש וכן משמע להדיא בתו"ם ס"ם הא"ח ובתוספ' ובכ"י רפ"ק דב"ב  
שכתבו דלפ"ו א"כ ודכ"א דלפ"ו בל"ה מודי' בשכירו' דאינו נאמן לומר שפרעתי תוך זמני ע"ש ודוח' לומר דכאן איירי בשטר דוקא  
דכיון דקאמרי' ליה שטר' א"כ ל"ש אפילו לאחר פרעון ועוד דלענין לאחר פרעון ודחי' דלין חילוק בין מלוה בש"ט למלוה ע"ש ול"ע:  
ולענין דהא כדחה עיקר כמו שפסק ה"ב דקודם פרעון ח"כ לטובע אפילו במלוה ש"ס קדמיים סתם ולאחר פרעון נרד'  
ליטובע היסת אפילו במלוה בשטר (וגם הע"ז השמיש האי' וכן עיקר) דכיון דהתוספות ומרדכי והנה' אש"י כתבו  
דל"כ לטובע (וכ"כ הרמ"ן בחדושי' ומכיון דהמקור יוסף ב"ה) ח"כ ר"ל דגם הרא"ש מודה לה"ס דלין נרד' לטובע קודם פרעון  
וה"ס מודים להר"ש דנרד' לטובע אחר פרעון וכן כתב ה"ב וכו' בע"ה שם דאיכא ח"ד דישתבע היסת ומפטר (וכן דעת רבינו  
נפלא ע"ש ודחי' הר"ל לאחר פרעון וכן משמע ל"ן ויופטר ולכ"ע ד' דהר"ש שחכרע כסגרא האתרוגה כמ"ד אחר ה"ה (וכן נראה  
בנ"ע ע"ש ודחי' דתוס' ) שכתב שהרמב"ם סובר כמ"ד דלין נרד' לטובע א"כ ה"כ כקטינות אל"כ ודחוק' ודחוק' לומר דהרמב"ם סובר  
כהר"ש שהרי כתב בס' מ"ה שכירות דנרד' לטובע לאחר פרעון (וכ"כ ר' ירוחם כתב י"ב ח"ק ב' והעור והמחבר לקמן ר"ס ע"ז)  
ח"כ כ"ס כהלו'ה ומה שהניח ב"י א"ה"י מדכרי' הרמב"ם שכתב דנ"ע מיעד שהו' פרעו' והו' תוך זמני כו"ל בלא שנועה אינה רחיה  
ל"כ חייבי' התם אל"כ משכונת המשנה קודם פרעון כדון ע"ש מיעדו' שהו' פרעו' לאחר זמני וכן משמע ויתר ברמ"ם גוסיה ע"ש ר"ס  
י"ד וסלכות מלו' חב' א"ה"י דנרד' לטובע היסת לאחר פרעון א"כ כן ה"ה המחבר גופא כלל כמ"ל כמ"ה דוכתי דוכתי דהיב"ב דהרמב"ם  
והר"ש ודחי' דתוס' ) לדעת אחר הכי כקטינות וכל כן ה"כ דר"ה וא"כ דכות' הכי ס"ל וגם תשובת הר"י' שהיב"ב דנ"ע ח"כ ל"כ מוכרע'  
כ"כ ה"ס לומר דל"כ קאמר הר"י' אל"כ דלין נרד' לטובע על כתובת' קודם פרעון א"כ לאחר פרעון נרד' לטובע וטעם הדבר דהך  
חוקה דלין ח"כ כו"ע תוך זמני משו"לם כאלו התלו' מוחזק בחימו' וזומא לתוקם דש"ש שנים דמקרי' מוקם כיון דל"כ מיתה ג' שנים  
חוקה שומר לו או שהו' ש"ו א"כ נרד' לטובע הי' וכל לקוחות ר"ס ק"מ ועמ"ש שם א"ח דל"כ איתא חוקה לאסוקי' משכונת הי' הו' א"ה  
ה"ה וכן עיקר: (טז) ה"ה כשתבעו בסוף היום כו' דכרו המחבר ל"ע דא"כ שכתב השור בסוף זמני' לא לענין פרעון כיומו כתב  
כן דא"כ קשה דידיה אדויה דהא כ"כ ה"ס דא"כ אחר בתלת' היום שפרע' אינו נאמן משמע הא' אחר בתלת' היום נאמן לומר כן  
אל"כ כקט' סוף היום משום דכתב עליה נאמן לומר פרעתיך בתוך זמניו כו"ע דא"כ אחר היום פרעתיך וכו' וזוהו' נאמן כ"כ בסוף  
היום דא"כ דוחק' ו' לומר דא"כ אחר היום בתלת' היום התלתי' למונת' לך המשעות (זה הוא ללא לורך) ופרעתיך ושכחת משא"כ  
בשעור' באומע' היום דל"כ ה"ה ה"ה נאמן לומר פרעתיך בתוך הזמן ממה שאתה פרעתיך דלין מדרך העולם לשכוח  
הפרעון בזמן ק"ר כוה וכו' מנו דהעו' וכו' התוס' ובע"ה דכדית' ע"ש ודוק עכ"ל סמ"ע וכו' ה"כ בנתיבות ע"ש ואין דכריה'ם  
כלפ"ד דא"כ איתא דשעור' דהעור ובע"ה הו' משום דפ"ל דזה הו' מנו דהעו' א"כ אפילו בסוף היום כמו כי טוען פרעתיך תוך  
זמני' אינו נאמן דה"ה היסת אחר פרעתיך היום ושכתב הפרעון על אותו היום ואין עש' לחלק בין מקצת היום לסוף היום לענין העו'ה

טורי זהב

סוף ג' דינו כמלוה בשטר וזונו מבוחר כמ"י כ"כ בטוען פרעתיך ויש שער בוד המלוה: ע"ש בשתבעו בסוף היום הסמ"ע כתב כאן  
בזה ג' שעור' דהיינו תחלה ואומע' וסוף תחלה הו' בתוך זמני' ונמרי' ואומע' היום יכול' לומר שפרעתיך אבל  
לא תוך זמני' דאיכא מנו וסוף היום יכול' לטעון פרעתיך היום (ולא דיעתי' אינה מקרי' תחלה וסוף והו' לה"ס לתת חוק' ונבול' לזה גם כ"כ שנתק'  
לזה כלל דיעתי' וה"ס ד' ולא זכר' לתוקם ו' דכאן לומר פרעתיך היום ולא תוך זמני' ומה שהביא סמ"ע רח"ה מ"ח"ס ריש ב"ב דף ה' המענין שסירא'ה  
ל"כ ח"קו' כלל בין אומע' לטוב' אל"כ דכתבו דיעו' ההו' ליכא מנו) והעור ושאר פוסקים ס"ל דאמרין מנו וכלפ"ד עוד דהתי' לא כתבו זה אל"כ  
בתלת' השעור' היום משפ"ק א"י אימרי' מנו במקום חוקה והו' קשה לכו' דיכאוש מזה דל"כ אמרי' מנו דכרעתיך היום והו' מוכרחים לומר דזה  
לא הו' מנו דהו' העו'ה א"כ למסקנ' דאמרין מנו במקום חוקה מכפיקא' מילול' אמרי' מנו מנו והו' מנו דהתי' תחלה דוה' לא הו' מנו  
כפ"ל לישב דעת התו' ע"ש שא"כ הפוסקים וע"ל מ"ה סמ"ע דכדרי' השור קשים אהדרי' לא הרגשתי בקושי' דכל זמן שיש אשכרות לפי דלות הדיון שא"כ  
שפרעו היום מקרי' תחלה היום ואח"י מקרי' סוף היום ויכתי' ל"י לפ"י מה שפרע' פ' השאל' סוף דף ק"ב ביומא דמשל"ם וכו' הו' אוזר נתינת' לך עכ"ל  
לפי מ"ש הו' גם כוונת העור כן דהיינו בדרך שהו' אפשר או שפרע' לפרדות' דהייך:

ס' עט



מאירת עינים השן משפט עם הלכות מועץ ונטען שפתי כהן קצט מאר הגולד

צמ"ט אלא זה ואל' ל' על מור"ס אג"כ סיים בה"ט אכתבתי שהרי כתב ז"ל ומה לא ליה היה הוכסע בעדים ואל' לא ה"ל סא ואל' כרעתי אחר"ס והטור ולכתוב יותר מק' עדים וזכרה דכ"ס מאוס דסיים המתבר וכתב דאם לאתא שפרעו חזר ותבעו ואמר פרעתיך כל' אין משביעין אותו ויפת על' ענינה זו וסא פשיע' למור"ס דהוא מה"ט דהודאית פיו הוא יותר מק' עדים דאל' ק' ה"ל כבר כתבאר בעור וסא"ס מ' דכל' הוכסע דלמור"ס כל' עד גנ' עד כמי אשכנז עדין כאל' תביע' התובע ומייב' לטבע ע"ה ה"ס כאל' תבעו כל' עד מ"ה כתב דאזני הכא דהודאית סוד' אל' פרעו הוא עדיף מעדים שכנגדו ונפרעים תביעו כל' דעת מור"ס אכל' בפ"ה"ס תבתי דגס סא"ל לה"ט אל' ה"ט ללא חקוק שנועת ה"ס אל' מאוס החוקק דלוק חס' טובע למ' סאן לו עליו כלום משא"כ זה סאן לתבעו על שפרעו כ"ס והוא כבר הודה בגד' אל' פרעו מתק' ועיין \*כע"ל שכתבתי מנומנמן סתם כאן בל"ג מור"ס ובסמוך כתב טעם אחר ובלא"כ דכרו מנומנמן סא שיהי החוקק זה כפרן ואינו דומה לטור שכנגדו אינו נוטל כל' שנובע כמ"ס הטור והמתבר כמ"ל דלא נעשה כחשד בהאי ממונ' אל' כענין אחר אל' זה החוקק כפרן בהאי מנומנ' ומ"ל' דכרעתי סא לטעם דגס ע"ה ע"ה ד' אין משביעין אותו ה"ס כו' כבר כתבתי בסמוך טעם על דבריו \*ובע"ל כתב ז"ל אין משביעין אותו ה"ס הי"ל והחוקק כפרן אומן מעט דכבר הודה אל' פרעו מתק' ועיין \*כע"ל דל' החוקק ל' לוימי כאומר ל' פרעתי ודוק ועיין עליו עתה שכבר פרעו מתק' וכל' הטור בדיקון ק"ל: ה' וכן א"ס ה"ס עליו כתב דו' כו' ניק' הראשון משביעין כות' שפ"א ע"ס מעדים ש"ה ופרעו ש"ה חייב כל' אל' פרעו מתק' דלוק חס' ערות שפרעו ומ"ל' כתב ז"ל וכן כו' מאוס עדיף הדין ללמור"ס דכ"ס דאפי' בכת"י נעשה הו"ו כפרן וכל' סאן המתבר הוא לוק דהמ"ס כפ"ו משווען ובסמ"ו כפ"ו חזר וכתב המתבר הוא ריבא וסא ככתבתי עתה למה חזר וכתבתי ע"ה: ה' ואינו חייב לך ומה שאומר אתה חייב לי כמו כן ל' כוונת ז"ל: ז' וכאומר ל' פרעתי וכל' דאם כל' אחר כך עדים שאמר ש"ה ופרעו לך ל' אל' שכבר הודה אל' פרעו וככ"ל כאל': ה' א"ס יוכל' לומר שעייתי כו' אין לה"ט או שייכות דלכ"י המתבר בפעיקה ובפ"ה צ"ה דהוא דלוק עדין ס"ל כהודאית הראשונה והעדים טועים הן שראו הפרעון על עיני אחר וסבורים שפרעו לו חוב זה ומאוס דמנע ה"ס מעדים שאמר שפרעו חזר בו ואומר כוונתו שפרעתי שפרעו ז"ל לקנות כו' פ' י' מנה הלוייתך בפ"ו פלוגי ופלוגי כו' \*מור"ס ז"ל כתב דהיינו דוקא כאל' בפ"ו פלוגי

כראה לי דמשמעות הס' ל' משמע הכי פירושו ומה שהביא ראיה מה' המגיד כבר כתב תשובתו בל"ו דער איבער בעדים ר"ה לומ' סא ואמר פרעתי אחר"ס ומה שכתב סא על זה היינו למ"ס אפי' הוא ז"ל דהעדים מעידין סא לו כו' ליתא דהוא פ"ה סא"ס כן אכל' דכרו המ"ס כפ"טן כן כרו ללעינין סא ומה שהביא ראיה מדברי הרמ"ה שכסור סימן פ' א"כנה ראיה כל' דהני סכרי דמכתבי טענה קמיתא ללאתו עד דכבר טען טענה בתריתא כן מוכח סא בעור עיין סא ולכרוני וקשי' דהל' ה"ל' מ"ג' והמ"ס' שהביא הטור סא פלוגי אהמ"ס וס"ל דאפילו כל' סכרי כמו יוכל' לטעון טענה בתריתא ח"ק על נב' דמכתבי טענה קמיתא כמבואר בעור וכתב סא סא"ל ע"ה ה"ט כיון דהני סכרי לל' אתו עד דתר דטען כבר טענה בתריתא ודבריו הדיב' שהביא הת"ס' סא הם כפ"טן \*ומ"ל' דמ"ס המ"ס ידעמ'ו והטור כל' האומר ל' לוימי עדיף כנראה כוונתו ל' משביעין עדים אכל' דכרו סא טעם הם כפ"טן כ"ס האומר ל' לוימי אינו כפ"טן כ"ס האומר ל' לוימי אינו כראה לי כתיבת הס' כן ועוד עוד ד"ס לל' סא שיהי כתב הטור ר"ס זה לסיכך א"ס אחר שפרעו חזר ותבע את זה ואמר פרעתיך כ"ס פ"ו ועדין דלדלע"ל קאי וכן כתב בעל"מ רישא ע"ה ו"ל' להדיא דין זה גם כו' עדים והן דא"ס חק' הד' משמע לל' לוימי וטען פרעתי כ"ס על כל' פ"ס ה"ס לכו' להשיבו ה"ס דדוקא לומר דאפי' הכא אל' טען פרעתי עד אחר עדים וזמרו שפרעו דהוי כגומל בעצמת ל' לוימי וצד דממע מדברי הטור דכל' סא אין חק' עדים כל' שפרעו דלוק משביעין ה"ס ול' חיתא דלוי' ה"ס מיימי סכרי ל' ה"ס תמל' א"ס כן חק' יתכן אל' יטענו הא"ס אל' ודאי אפילו אחר פרעתי ומכ"ס עדים שפרעו חייב ל' ל' דכיון שכבר טען ל' לוימי ה"ס הודה אל' פרעו והודאית כ"ס כן' כ"ס דמי וס"ל לל' א"ס שנוטל וכל' כמחוקק יוסף סוף בתרא דא"ס טען על' השטר מוויף הוא ואחר כך כתקיים השטר שוב אינו נאמן להביא עדים שפרעו שכל' האומר מוויף הוא לל' לוימי כאומר ל' פרעתי דמי עד כאן לשונו וכן משמע מדברי הס"ה ס"ה וסוף סוף קטן י"ו ואחר אחרוני' לכך כ"ל דהדבר' ככתבן ודבריו ה"ס ומ"ל' דה"ס סא"ס סא"ס כפ"טן והעדין יעידן כל' ה"ס וי"ד' כיון הו': (ג) שהרי החוקק זה כפרן הו"ל הא"ס וכבר כתב הראשון' בהאגות אין לורך לזה הע"ס \* וזכרה אל' כן ה"ס דכל' האומר כו' ואחר כוונת הרמ"ס לסודות דאפילו יטען אחר כך פרעתי ל' הוא נאמן: (ד) אין משביעין אותו ה"ס כאל' כתב ז"ל אין משביעין אותו הו"ל והחוקק כפרן למען ז"ל דק דא"ס א"ס חק' פרעתי אחר כך פרעתי כו' ע"כ סמ"ע ופ"ה ה"ל להשיבו על הע"ס דלוי' הע"ס מאוס שהחוקק כפרן אמאי ל' יטענו ה"ס לומר פרעתי וכל' לקמן חקיק' קטן י"ח: (ה) ה"ס כו' כתב הרמ"ס דה"ס א"ס ר"ה להחרים על כל' מי שנטל ממנו אל' כדון נסכ' (ו) וזה אינו כתב ידו כו' ע"ה ל' ע"ל ס"ה ס"ה ע"ה ס"ה ס"ה י"ח: (ז) דהו' כוונתו יתכן שאתה חייב לי וזני חייב לך והרי כפרן זכאומר ל' אפרעתי לוי' דמי: (ח) הנה ועיין לקמן סימן פ"ה סוף כ"ג ה' א"ס יוכל' לומר שעייתי בהודאית כמקום מינו: (ט) קמו שהורה בבית דין שחייב לזר' התובע מנר' (ת) ואחר כך אמר נכרתי שפרעתי לו חובו זה שהוריתי בו והרי עדים הרי זה ערות מועלת ועושים על פיהם שהרי ל' הכתוש עדות (ט) ואינו כאומר ל' לוימי מעולם: (י) הנה דוקא טען שפרעתי סא"ס עדים (י) אכל' א"ס כאל' העדים תמל' א"ס כאל' כמ"ס דכ"י: (יא) אמר לו \* (יא) נעה הלוייתך בפני פלוגי ופלוגי ואמר לו לא הו"ו דברים מעולם ובאו עדים שבעה

אין משביעין אותו ה"ס כו' ע"כ נ"ס לו עדים שפרעו מיימי דלדלע"ל קאי וכן כתב בעל"מ רישא ע"ה ו"ל' להדיא דין זה גם כו' עדים והן דא"ס חק' הד' משמע לל' לוימי וטען פרעתי כ"ס על כל' פ"ס ה"ס לכו' להשיבו ה"ס דדוקא לומר דאפי' הכא אל' טען פרעתי עד אחר עדים וזמרו שפרעו דהוי כגומל בעצמת ל' לוימי וצד דממע מדברי הטור דכל' סא אין חק' עדים כל' שפרעו דלוק משביעין ה"ס ול' חיתא דלוי' ה"ס מיימי סכרי ל' ה"ס תמל' א"ס כן חק' יתכן אל' יטענו הא"ס אל' ודאי אפילו אחר פרעתי ומכ"ס עדים שפרעו חייב ל' ל' דכיון שכבר טען ל' לוימי ה"ס הודה אל' פרעו והודאית כ"ס כן' כ"ס דמי וס"ל לל' א"ס שנוטל וכל' כמחוקק יוסף סוף בתרא דא"ס טען על' השטר מוויף הוא ואחר כך כתקיים השטר שוב אינו נאמן להביא עדים שפרעו שכל' האומר מוויף הוא לל' לוימי כאומר ל' פרעתי דמי עד כאן לשונו וכן משמע מדברי הס"ה ס"ה וסוף סוף קטן י"ו ואחר אחרוני' לכך כ"ל דהדבר' ככתבן ודבריו ה"ס ומ"ל' דה"ס סא"ס סא"ס כפ"טן והעדין יעידן כל' ה"ס וי"ד' כיון הו': (ג) שהרי החוקק זה כפרן הו"ל הא"ס וכבר כתב הראשון' בהאגות אין לורך לזה הע"ס \* וזכרה אל' כן ה"ס דכל' האומר כו' ואחר כוונת הרמ"ס לסודות דאפילו יטען אחר כך פרעתי ל' הוא נאמן: (ד) אין משביעין אותו ה"ס כאל' כתב ז"ל אין משביעין אותו הו"ל והחוקק כפרן למען ז"ל דק דא"ס א"ס חק' פרעתי אחר כך פרעתי כו' ע"כ סמ"ע ופ"ה ה"ל להשיבו על הע"ס דלוי' הע"ס מאוס שהחוקק כפרן אמאי ל' יטענו ה"ס לומר פרעתי וכל' לקמן חקיק' קטן י"ח: (ה) ה"ס כו' כתב הרמ"ס דה"ס א"ס ר"ה להחרים על כל' מי שנטל ממנו אל' כדון נסכ' (ו) וזה אינו כתב ידו כו' ע"ה ל' ע"ל ס"ה ס"ה ע"ה ס"ה ס"ה י"ח: (ז) דהו' כוונתו יתכן שאתה חייב לי וזני חייב לך והרי כפרן זכאומר ל' אפרעתי לוי' דמי: (ח) הנה ועיין לקמן סימן פ"ה סוף כ"ג ה' א"ס יוכל' לומר שעייתי בהודאית כמקום מינו: (ט) קמו שהורה בבית דין שחייב לזר' התובע מנר' (ת) ואחר כך אמר נכרתי שפרעתי לו חובו זה שהוריתי בו והרי עדים הרי זה ערות מועלת ועושים על פיהם שהרי ל' הכתוש עדות (ט) ואינו כאומר ל' לוימי מעולם: (י) הנה דוקא טען שפרעתי סא"ס עדים (י) אכל' א"ס כאל' העדים תמל' א"ס כאל' כמ"ס דכ"י: (יא) אמר לו \* (יא) נעה הלוייתך בפני פלוגי ופלוגי ואמר לו לא הו"ו דברים מעולם ובאו עדים שבעה

עדות כמ"ס הטור והמתבר כמ"ל דלא נעשה כחשד בהאי ממונ' אל' כענין אחר אל' זה החוקק כפרן בהאי מנומנ' ומ"ל' דכרעתי סא לטעם דגס ע"ה ע"ה ד' אין משביעין אותו ה"ס כו' כבר כתבתי בסמוך טעם על דבריו \*ובע"ל כתב ז"ל אין משביעין אותו ה"ס הי"ל והחוקק כפרן אומן מעט דכבר הודה אל' פרעו מתק' ועיין \*כע"ל דל' החוקק ל' לוימי כאומר ל' פרעתי ודוק ועיין עליו עתה שכבר פרעו מתק' וכל' הטור בדיקון ק"ל: ה' וכן א"ס ה"ס עליו כתב דו' כו' ניק' הראשון משביעין כות' שפ"א ע"ס מעדים ש"ה ופרעו ש"ה חייב כל' אל' פרעו מתק' דלוק חס' ערות שפרעו ומ"ל' כתב ז"ל וכן כו' מאוס עדיף הדין ללמור"ס דכ"ס דאפי' בכת"י נעשה הו"ו כפרן וכל' סאן המתבר הוא לוק דהמ"ס כפ"ו משווען ובסמ"ו כפ"ו חזר וכתב המתבר הוא ריבא וסא ככתבתי עתה למה חזר וכתבתי ע"ה: ה' ואינו חייב לך ומה שאומר אתה חייב לי כמו כן ל' כוונת ז"ל: ז' וכאומר ל' פרעתי וכל' דאם כל' אחר כך עדים שאמר ש"ה ופרעו לך ל' אל' שכבר הודה אל' פרעו וככ"ל כאל': ה' א"ס יוכל' לומר שעייתי כו' אין לה"ט או שייכות דלכ"י המתבר בפעיקה ובפ"ה צ"ה דהוא דלוק עדין ס"ל כהודאית הראשונה והעדים טועים הן שראו הפרעון על עיני אחר וסבורים שפרעו לו חוב זה ומאוס דמנע ה"ס מעדים שאמר שפרעו חזר בו ואומר כוונתו שפרעתי שפרעו ז"ל לקנות כו' פ' י' מנה הלוייתך בפ"ו פלוגי ופלוגי כו' \*מור"ס ז"ל כתב דהיינו דוקא כאל' בפ"ו פלוגי

עדות כמ"ס הטור והמתבר כמ"ל דלא נעשה כחשד בהאי ממונ' אל' כענין אחר אל' זה החוקק כפרן בהאי מנומנ' ומ"ל' דכרעתי סא לטעם דגס ע"ה ע"ה ד' אין משביעין אותו ה"ס כו' כבר כתבתי בסמוך טעם על דבריו \*ובע"ל כתב ז"ל אין משביעין אותו ה"ס הי"ל והחוקק כפרן אומן מעט דכבר הודה אל' פרעו מתק' ועיין \*כע"ל דל' החוקק ל' לוימי כאומר ל' פרעתי ודוק ועיין עליו עתה שכבר פרעו מתק' וכל' הטור בדיקון ק"ל: ה' וכן א"ס ה"ס עליו כתב דו' כו' ניק' הראשון משביעין כות' שפ"א ע"ס מעדים ש"ה ופרעו ש"ה חייב כל' אל' פרעו מתק' דלוק חס' ערות שפרעו ומ"ל' כתב ז"ל וכן כו' מאוס עדיף הדין ללמור"ס דכ"ס דאפי' בכת"י נעשה הו"ו כפרן וכל' סאן המתבר הוא לוק דהמ"ס כפ"ו משווען ובסמ"ו כפ"ו חזר וכתב המתבר הוא ריבא וסא ככתבתי עתה למה חזר וכתבתי ע"ה: ה' ואינו חייב לך ומה שאומר אתה חייב לי כמו כן ל' כוונת ז"ל: ז' וכאומר ל' פרעתי וכל' דאם כל' אחר כך עדים שאמר ש"ה ופרעו לך ל' אל' שכבר הודה אל' פרעו וככ"ל כאל': ה' א"ס יוכל' לומר שעייתי כו' אין לה"ט או שייכות דלכ"י המתבר בפעיקה ובפ"ה צ"ה דהוא דלוק עדין ס"ל כהודאית הראשונה והעדים טועים הן שראו הפרעון על עיני אחר וסבורים שפרעו לו חוב זה ומאוס דמנע ה"ס מעדים שאמר שפרעו חזר בו ואומר כוונתו שפרעתי שפרעו ז"ל לקנות כו' פ' י' מנה הלוייתך בפ"ו פלוגי ופלוגי כו' \*מור"ס ז"ל כתב דהיינו דוקא כאל' בפ"ו פלוגי

עדות כמ"ס הטור והמתבר כמ"ל דלא נעשה כחשד בהאי ממונ' אל' כענין אחר אל' זה החוקק כפרן בהאי מנומנ' ומ"ל' דכרעתי סא לטעם דגס ע"ה ע"ה ד' אין משביעין אותו ה"ס כו' כבר כתבתי בסמוך טעם על דבריו \*ובע"ל כתב ז"ל אין משביעין אותו ה"ס הי"ל והחוקק כפרן אומן מעט דכבר הודה אל' פרעו מתק' ועיין \*כע"ל דל' החוקק ל' לוימי כאומר ל' פרעתי ודוק ועיין עליו עתה שכבר פרעו מתק' וכל' הטור בדיקון ק"ל: ה' וכן א"ס ה"ס עליו כתב דו' כו' ניק' הראשון משביעין כות' שפ"א ע"ס מעדים ש"ה ופרעו ש"ה חייב כל' אל' פרעו מתק' דלוק חס' ערות שפרעו ומ"ל' כתב ז"ל וכן כו' מאוס עדיף הדין ללמור"ס דכ"ס דאפי' בכת"י נעשה הו"ו כפרן וכל' סאן המתבר הוא לוק דהמ"ס כפ"ו משווען ובסמ"ו כפ"ו חזר וכתב המתבר הוא ריבא וסא ככתבתי עתה למה חזר וכתבתי ע"ה: ה' ואינו חייב לך ומה שאומר אתה חייב לי כמו כן ל' כוונת ז"ל: ז' וכאומר ל' פרעתי וכל' דאם כל' אחר כך עדים שאמר ש"ה ופרעו לך ל' אל' שכבר הודה אל' פרעו וככ"ל כאל': ה' א"ס יוכל' לומר שעייתי כו' אין לה"ט או שייכות דלכ"י המתבר בפעיקה ובפ"ה צ"ה דהוא דלוק עדין ס"ל כהודאית הראשונה והעדים טועים הן שראו הפרעון על עיני אחר וסבורים שפרעו לו חוב זה ומאוס דמנע ה"ס מעדים שאמר שפרעו חזר בו ואומר כוונתו שפרעתי שפרעו ז"ל לקנות כו' פ' י' מנה הלוייתך בפ"ו פלוגי ופלוגי כו' \*מור"ס ז"ל כתב דהיינו דוקא כאל' בפ"ו פלוגי

עדות כמ"ס הטור והמתבר כמ"ל דלא נעשה כחשד בהאי ממונ' אל' כענין אחר אל' זה החוקק כפרן בהאי מנומנ' ומ"ל' דכרעתי סא לטעם דגס ע"ה ע"ה ד' אין משביעין אותו ה"ס כו' כבר כתבתי בסמוך טעם על דבריו \*ובע"ל כתב ז"ל אין משביעין אותו ה"ס הי"ל והחוקק כפרן אומן מעט דכבר הודה אל' פרעו מתק' ועיין \*כע"ל דל' החוקק ל' לוימי כאומר ל' פרעתי ודוק ועיין עליו עתה שכבר פרעו מתק' וכל' הטור בדיקון ק"ל: ה' וכן א"ס ה"ס עליו כתב דו' כו' ניק' הראשון משביעין כות' שפ"א ע"ס מעדים ש"ה ופרעו ש"ה חייב כל' אל' פרעו מתק' דלוק חס' ערות שפרעו ומ"ל' כתב ז"ל וכן כו' מאוס עדיף הדין ללמור"ס דכ"ס דאפי' בכת"י נעשה הו"ו כפרן וכל' סאן המתבר הוא לוק דהמ"ס כפ"ו משווען ובסמ"ו כפ"ו חזר וכתב המתבר הוא ריבא וסא ככתבתי עתה למה חזר וכתבתי ע"ה: ה' ואינו חייב לך ומה שאומר אתה חייב לי כמו כן ל' כוונת ז"ל: ז' וכאומר ל' פרעתי וכל' דאם כל' אחר כך עדים שאמר ש"ה ופרעו לך ל' אל' שכבר הודה אל' פרעו וככ"ל כאל': ה' א"ס יוכל' לומר שעייתי כו' אין לה"ט או שייכות דלכ"י המתבר בפעיקה ובפ"ה צ"ה דהוא דלוק עדין ס"ל כהודאית הראשונה והעדים טועים הן שראו הפרעון על עיני אחר וסבורים שפרעו לו חוב זה ומאוס דמנע ה"ס מעדים שאמר שפרעו חזר בו ואומר כוונתו שפרעתי שפרעו ז"ל לקנות כו' פ' י' מנה הלוייתך בפ"ו פלוגי ופלוגי כו' \*מור"ס ז"ל כתב דהיינו דוקא כאל' בפ"ו פלוגי

עדות כמ"ס הטור והמתבר כמ"ל דלא נעשה כחשד בהאי ממונ' אל' כענין אחר אל' זה החוקק כפרן בהאי מנומנ' ומ"ל' דכרעתי סא לטעם דגס ע"ה ע"ה ד' אין משביעין אותו ה"ס כו' כבר כתבתי בסמוך טעם על דבריו \*ובע"ל כתב ז"ל אין משביעין אותו ה"ס הי"ל והחוקק כפרן אומן מעט דכבר הודה אל' פרעו מתק' ועיין \*כע"ל דל' החוקק ל' לוימי כאומר ל' פרעתי ודוק ועיין עליו עתה שכבר פרעו מתק' וכל' הטור בדיקון ק"ל: ה' וכן א"ס ה"ס עליו כתב דו' כו' ניק' הראשון משביעין כות' שפ"א ע"ס מעדים ש"ה ופרעו ש"ה חייב כל' אל' פרעו מתק' דלוק חס' ערות שפרעו ומ"ל' כתב ז"ל וכן כו' מאוס עדיף הדין ללמור"ס דכ"ס דאפי' בכת"י נעשה הו"ו כפרן וכל' סאן המתבר הוא לוק דהמ"ס כפ"ו משווען ובסמ"ו כפ"ו חזר וכתב המתבר הוא ריבא וסא ככתבתי עתה למה חזר וכתבתי ע"ה: ה' ואינו חייב לך ומה שאומר אתה חייב לי כמו כן ל' כוונת ז"ל: ז' וכאומר ל' פרעתי וכל' דאם כל' אחר כך עדים שאמר ש"ה ופרעו לך ל' אל' שכבר הודה אל' פרעו וככ"ל כאל': ה' א"ס יוכל' לומר שעייתי כו' אין לה"ט או שייכות דלכ"י המתבר בפעיקה ובפ"ה צ"ה דהוא דלוק עדין ס"ל כהודאית הראשונה והעדים טועים הן שראו הפרעון על עיני אחר וסבורים שפרעו לו חוב זה ומאוס דמנע ה"ס מעדים שאמר שפרעו חזר בו ואומר כוונתו שפרעתי שפרעו ז"ל לקנות כו' פ' י' מנה הלוייתך בפ"ו פלוגי ופלוגי כו' \*מור"ס ז"ל כתב דהיינו דוקא כאל' בפ"ו פלוגי

עד כאן לשון מור"ם ודברי טעם הן עד כאן לשון סמ"ע ועיין  
בבית דמש שחולק וכו' לדין חילוק בין הוכיר בפני כלבו  
ופלוני ולעולם לא הוחזק כפרן אלא באומר מנה מניתי לך כו'  
ע"ס וכן כ"ל וכן כ"ל ירושל' כ"ג כתב מנה מניתי לך כו' ע"ס :

וראי הוחזק כפרן  
וראי' ללקח דם כי פ"א אפילו  
ענין להדי' לא הוחזק כפרן  
היינו דוקא התם ללא היה אלא  
הדלקה לתור ומטעם דמילי  
דכדי לא דכרו איכא מא"כ  
הכא שמענו שנתן לו מעות א"כ  
ודאי ה"ל לזכור כתיבת המעות :  
(יג) אבל אם ענין כו'  
שמענו טענה - כ"ל דוקא הכא  
כיון שמענו לא תר' ההלואה  
משמע בעיניהם חק שמענו שנתנה  
לו דרך הלואה והלכך כיון שאינו  
קייב חלק מחסונו וכל לומר לא  
שמענו ההודות כיון שלא ראיתו  
עדים כו' אבל אם העדים ראו  
ההלואה משם בעיניהם אינו  
יכול לטעון שום טענה וכדכתב  
הרשב"א והמחבר ללקח סו' פ"א  
סעיף י"ב דכל שראו ההלואה  
ואפילו כסמכת מעידים עליה  
ומטעם דכתב הרשב"א שם הביתו  
כ"י בסוף סו' ל"ב דנת דמי  
הלואה להדוקה דהדוקה יכול  
לטעון להטעות הדומה משא"כ  
בהלואה שהטענה נגזרת מיד  
ולא איכרו כהדו אלא לסקרו  
ומטעם דהעד' יכולים להטעון  
הם שום טענה לזו ע"פ סוף שראו  
ההלוא' ולא קיימין דלמח' ועיין  
לא תשמעני לוקח בהלואה כיון  
שלא ראיתו עדים אלא ודאי כל  
שראו ההלואה משם לא מהני שום  
טענה כן כ"ל בדור : (יד)  
וקור וומר כפרעתי כו' כלומר  
שקרא שנתתיב לשלם ויחא מבי'ד  
קור וומר כפרעתי כו' אחר שאלו

יוביא  
הרמ"ב שם  
וואח' שישעון  
כן ככ"ד  
ויבחיסהו  
הצ"ח ויוביא  
בסעיף ע'  
וכת' מורה"ק  
דוקא באומר  
ליה בפני  
פלוני  
ועכ"פ פלוני  
שהיה לו להשי'  
על לבו ולהשי'  
בבית דין  
שהיה' בחתמה  
וכו' אבל אם  
הענין בבית  
דין הוה  
לדמות דהלה  
מאניו להדי'  
וה מביא  
עדים שנתנה  
עליו בפניהם  
מנה שמועין  
לו כהמור  
ואחר  
אחר ומה  
היה בחתמה  
ומה אמר  
בחת' להדי'  
שפני שנתנו  
בהלואה וכתב  
הרמ"ב שדברי  
טעם הן כ"ס  
ור"ס וכן פ"ב  
הרמ"ב שם  
מורה"ק דרכ  
המכונה  
ורבי' שם  
ל שם בדברי  
ר"ס המוכח  
במורה"ק  
כתב בת'  
שער ג'א פשוט  
מהו מירא  
דרכ המוכח  
ג' והדוא בת'  
דאיה לדבריו  
מהו דכ"ל  
ש"ה ממשו  
וכו' דמי  
למשנן לנלוו  
וזו הוא  
דענין (כ"ב)  
דף ג'א ע"ב)  
והיה לדמיון  
בכתובות  
(דף ק"י ע"א)  
זה היה ספק  
שכבר לו  
השדה וכו' וכו'  
ס' מירא  
דרכה  
ג'א מהה אחר  
דביו ויחא ב"ג  
מקחו ב"ס (ועיין לעיל סו' פ"ב סעיף ד')  
ע"ס וכן  
כתב הרמ"ב  
ס' ע"פ  
היה ספק  
שכבר לו  
השדה וכו' וכו'  
ס' מירא  
דרכה  
ג'א מהה אחר  
דביו ויחא ב"ג  
מקחו ב"ס (ועיין לעיל סו' פ"ב סעיף ד')  
ע"ס וכן  
כתב הרמ"ב  
ס' ע"פ

שמנה לו ע"פ שלא ידעו אם דרך הלוא' נתנם לו או  
דרך מתנה 'הוחזק כפרן' כזאם ישעון אחר דרך  
מתנה נתנם לו או פרעונו היו אינו נאמן אבל אם טען  
תהילה אמת שקבלתי ממך מנה אבל במתנה היו או  
בפרעון חובי נאמן כיון שאינו מכחישי העדים ונשבע  
היסת' ונפטר ואם הכמין לו עדים במהו"ק י"א  
ושמענו שנתנם לו דרך הלואה וטען זה לא היו דברים  
מעולם (יב) וראי' הוחזק כפרן על פיה העדים (יג)  
אבל אם טען אני לא קבלתי ממנו אלא בפרעון שלי  
ומפני שלא הייתי יכול להוציא ממנו הודיתי לו כל מה  
שאומר כדי להוציא חובי ולא חששתי להודות לו שהי'  
דרך הלואה כיון שלא ראיתי עדים : לענתו טענה  
ונשבע היסת ונפטר :

ה טענו מנה לי בידך ואמר לא היו דברים מעולם  
ועדים מעידים שהלווהו יב (יד) והור ואמר  
פרעתיך הוחזק כפרן לאותו ממון וחייב לשלם י"א וכן  
המלוה צריך לישבע פ"דוקא לאותו ממון הוחזק כפרן  
יג (טו) אבל לא לממון אחר יד (טז)  
ונאמן עליו בשבועתו כשאר כל אדם :  
וכן אם טען לא היו דברים מעולם והוציא המלוה  
שטר בעדים שהלווהו הוחזק כפרן ואין המלוגה  
צריך לישבע אפילו אם אין נאמנות בשטר :  
ז טו וכן אם הוציא עליו כתב יד שהוא חייבו לו  
ואמר לא היו דברים מעולם וזה אינו כתב ידו אם  
הוחזק כהבירו בבית דין או שראו עדים שהוא כתב  
יד הוחזק כפרן ומשלם טז ואינו נאמן לומר  
פרעתי ע"ד שורה על בעל דינו יז או יבא עדים  
שפרע בפניהם :

הנה יק (יז) ש"מ שהודה כ"ל שמי לפניו וא"כ  
אמר כוכרתי שפרעתי לו והרי עד' שפרעתי לוכתו :  
ח כל מי שהוחזק כפרן שכנגדו יט (יח)  
נוטל בלא שבועה ואם ירצה יחרים יט על מי  
שנוטל ממנו שלא כיון :  
ט אינו מוחזק כפרן א"כ כפר בבית דין  
וכאו

מבי'ד כיון שהוחזק כפרן לאותו ממון כבר שזכר אינו נאמן לעולם  
לטעון ע"פ שפרעתי עד שיביא עדים שפרע : (טו) אבל לא  
לממון אחר \* אפי' כפר בק' והפוזק כפרן כ"י אשע על כ"י  
האחרים כל לעיל סו' פ"א סעיף י"ב וכו' וכו' וכו' וכו'  
הסמ"ע ס"ק י"ג כתב בשאו' רשב"א פ"א תמך' א"כ ב'א' שברעו עליו  
שנכב טענות מביית ראונו דהוחזק כפרן ע"ז זה על כל טענות  
שמוציא על ראונו ע"כ ד"מ ו' ע"כ' סמ"ע וכו' ב"י ס"ס ס"ו  
בשם תשו' הרשב"א ובתחת דין זה ל"ע בעיני דלמה הוה מוחזק  
כפרן כהל'ן ולאמר משו' דכיון שנתן מקמתן בעשה חסד שנתן  
הול' וכו' להקטין סמ"ע כסכת' הראשונה דלקמן סו' ל"ב סעיף ע'  
דקאוד שמוציא שטר שכנגדו כשבע היסת ונפטר וכלן כיון אמת  
ראובן האלמנה פטורה וכן מירוד בשאו' דכ"ל להדי' בראובן  
אמת ואלמנתו ביררה שנתן מקמתן ולפ"ו לדודן דק"ל כסכת'  
האחרונה דלקמן סו' ל"ב לא הוחזק כפרן לשאר השטרות וגם  
בשאו' רשב"א נפיה שם חסיים בזה שום בהתיישב בדבר ע"ס :

ובריב"ש סו' ש"ד כתב אין ספק שראובן הוחזק כפרן ואינו  
יכול לטעון עוד פחות מפנים כלום וכלן שמועין  
עליוהם לומר עדיין הם ברוב וגם בשווי החפצים כלן שמועין כל  
ול"ע אמאי יהא נאמן על שווי החפצים בלא שבועה הלא ע"ז לא הוחזק כפרן וע"ל סו' פ"א סעיף י"ב וכו' וכו' וכו' וכו'  
כל אדם דנהי דהוחזק כפרן מ"מ לא נעשה חסד ודמי כאלו כל אדם לממון אחר ועיין בשאו' תמך' ס"ס כ"ג ס' פ"א ע"ז ע"ז ובתשו'  
מבי'ט ס"ב סו' רפ"א ורס"ו ור"ג : (יז) מי שהודה ככ"ל כו' דין זה הוא מהמור וטעור קלי' שם בהורה על שטר או כתב ידו  
שהל' הוא שחייב לו וכן חשמה ממה שדבר הר"ב הנה"ז כן א"ה הוה ע"ל כתב ידו ובהו מתורן מה שהקשה בסמ"ע ס"א י"א מה  
קידש הר"ב בזה הא כבר כתבו המחבר לעיל ס"ג דספיר חידש דכ"ל בשטר גרע ע"פ וכו' ס' ה' הנהיג להדי' ומביאו ב"י ס"ס פ"ב שם  
למח' כן הדורה על שטר אינו נאמן לומר שזכרתי אע"פ שחייב עדים וע"ס ה"ל הר"ב לחין חילוק וכדעת הטור : (יח)  
נוטל בלא שבועה - היינו קודם הפרעון ויכול להחרים סתם אף קודם הפרעון אבל לאחר הפרעון ויכול להשיבוהו סתם אלא כפרע  
מקחו ב"ס (ועיין לעיל סו' פ"ב סעיף ד') חזן מאס טען שפרעתי קודם לכן אינו יכול להשיבוהו הוה סתם בלא לאחר פרעון כלל  
סעיף ח' מאס דכיון דטען מתת' לא לוימי הרי הוה שלא פרע קודם לכן והודאת כ"ל כק' עדים דמי משא"כ כשאר הוחזק כפרן :  
וכאו

והוציא עליו כתב ידו אם מקיימו הרי זה הוחזק כפרן דומה למ"ס  
לפני זה בהוי"ט עליו ע"פ בעיניו וכן הוא משמעות' השור  
אלא שהמחבר כמשך אחר לשון הרמ"ב שכתב כהאי לישא כפ"ו  
משוועין וכבר כתבו המחבר כ"ס זה בפ"א ע"ס וכו' ובתו' כן  
למדינו דאפי' בכת' אינו נאמן לומר שפרעתי אחר שקיים  
חתימתו ולעיל לא חייבי אלא בשאמר ב"א לומר כפרעתי תמל'ה  
וק"ל : טז ואינו נאמן לומר שפרעתי כו' קראיתיה דסמך  
ליה לפני זה כ"ל וגם אכל הוחזק כפרן ה"ל קאי : יז  
או יביא עדים שפרע פי' שפרע בפניהם אחר הכתירה דהא כבר  
כתבאר בסוף ח' דאף אם העידו עדים שזוהו וכפרע לא מהני :  
יק מי שהודה ככ"ל שחייב לתבירו כו' ל"ע מה מירא  
מיר"ס בזה הל' כתבו המחבר לעיל בסוף כ"ג : יח  
נוטל בלא שבועה כבר כתבתי לעיל בס"א דאינו דומה  
למקשוד שאין לו ריעות' בממון זה והמחבר מור ובתו' כן להל' דמינו  
הכלל דכל מי שהוחזק כפרן בחיזה ענין סיהיה דיוכין וגם  
לכתוב עליו דאפי' א"ס ירטה להעיל מרס עליו אין כו' כ"א  
חדס

ע"פ אפי' א"ס ירטה להעיל מרס עליו אין כו' כ"א  
חדס  
ע"פ אפי' א"ס ירטה להעיל מרס עליו אין כו' כ"א  
חדס  
ע"פ אפי' א"ס ירטה להעיל מרס עליו אין כו' כ"א  
חדס

ס' ע"פ אפי' א"ס ירטה להעיל מרס עליו אין כו' כ"א  
חדס  
ס' ע"פ אפי' א"ס ירטה להעיל מרס עליו אין כו' כ"א  
חדס

ס' ע"פ אפי' א"ס ירטה להעיל מרס עליו אין כו' כ"א  
חדס  
ס' ע"פ אפי' א"ס ירטה להעיל מרס עליו אין כו' כ"א  
חדס

ס' ע"פ אפי' א"ס ירטה להעיל מרס עליו אין כו' כ"א  
חדס

מור"ם ודכרו טעם הן : (ה"ג)  
וכאו עדים שנתנה לו ב"י מחס"ד  
בשם בעל תרומות דאפילו בעד'  
מיוחדת דל' ר"א מחס"ד זה ואחר  
מחלן זה נעשה הוחזק כפרן  
על ידו : יא ושמענו שכתב  
לו דרך הלואה כו' דוקא כאן  
שמענו שנתן לו מעות הוחזק  
כפרן משא"כ כששמעו שהורה לו  
סמ"ל וכמ"ס הטור בסו' ל"ב ופ"א  
דס' סיך לומר דקך הסמ"ס  
הורה לזה : יב ויזכר ואחר  
כפרעתי כו' אף אם אחר אחר  
שכתב עדים שפרעתי לו אינו  
נאמן לומר שכבר פרעו כבר כתב  
זה וגדול מזה דקמ"י א"ס ב"א  
עדים ואחרו שזוהו אינו  
נאמן וכו' וע"ד : יג אבל  
לא לממון אחר אחר וכתב  
בשמות רשב"א פ"א תמך' ב'א'  
שברעו עליו שנתן שטרות מביית  
דראונו וספק דהוחזק כפרן ע"ז  
זה על כל שטרות שמוציא על  
ראובן עד כאן לפי ד"מ ו' :  
יד וכלן עליו בשבועתו  
דקדק לומר בשבועתו למדינו  
דע"כ כל כמיס צריך שביעיה ואפי'  
יש לזהו זה שטר בנאמנות אינו  
נוטל בלא שבועה כיון דנרע  
חוקת נאמנות דידה וכמ"ס  
הטור והמחבר לעיל בסוף פ"א  
סעיף י"ג ועיין פרישה : טז  
וכן אם הוציא עליו כ"י  
מתת' בעל פה וטען להדי'  
והוציא עליו כתב ידו אם מקיימו הרי זה הוחזק כפרן דומה למ"ס  
לפני זה בהוי"ט עליו ע"פ בעיניו וכן הוא משמעות' השור  
אלא שהמחבר כמשך אחר לשון הרמ"ב שכתב כהאי לישא כפ"ו  
משוועין וכבר כתבו המחבר כ"ס זה בפ"א ע"ס וכו' ובתו' כן  
למדינו דאפי' בכת' אינו נאמן לומר שפרעתי אחר שקיים  
חתימתו ולעיל לא חייבי אלא בשאמר ב"א לומר כפרעתי תמל'ה  
וק"ל : טז ואינו נאמן לומר שפרעתי כו' קראיתיה דסמך  
ליה לפני זה כ"ל וגם אכל הוחזק כפרן ה"ל קאי : יז  
או יביא עדים שפרע פי' שפרע בפניהם אחר הכתירה דהא כבר  
כתבאר בסוף ח' דאף אם העידו עדים שזוהו וכפרע לא מהני :  
יק מי שהודה ככ"ל שחייב לתבירו כו' ל"ע מה מירא  
מיר"ס בזה הל' כתבו המחבר לעיל בסוף כ"ג : יח  
נוטל בלא שבועה כבר כתבתי לעיל בס"א דאינו דומה  
למקשוד שאין לו ריעות' בממון זה והמחבר מור ובתו' כן להל' דמינו  
הכלל דכל מי שהוחזק כפרן בחיזה ענין סיהיה דיוכין וגם  
לכתוב עליו דאפי' א"ס ירטה להעיל מרס עליו אין כו' כ"א  
חדס

ס' ע"פ אפי' א"ס ירטה להעיל מרס עליו אין כו' כ"א  
חדס  
ס' ע"פ אפי' א"ס ירטה להעיל מרס עליו אין כו' כ"א  
חדס





לביקש המעשה ביד בירו כשפרע וכו' דוקא כשפסוק דין העומד  
לפרוע מיד הוא דלכאן לומר פרעתי וכו' כפי' לט' והמסכת  
פסק שם דלפי' נגד פסוק דין אינו כאלו לומר פרעתי ע"ש ודוק  
וכתובת הארבע והוכחות לומר ב"ת אשר כ"ו דדוקא  
ככה"ל הכתוב התחיל בפי' ע"ש אל  
היה לו לפרוע וכתבנו מעשה  
כ"ד (והיכנו ש"ה נמור) דלא  
כ"ל כאלו כגז הזה למה עשר  
נמור (אזכיר ככ"ד ולא רצה  
לקיים מווי ב"ד כה"ל כאן) מ"ה  
אינו כאן לומר פרעתי ח"כ  
הוא אם התירוהו ה"ד על של

דינו (ל) ברא כשלא קבל הדין עד ששלחו ב"ר של  
ג' שהיו יושבים מעצמם במקום הקבוע להם והביאוהו  
כמו שנתבאר בפי' ל"ט אבל ב' שבאו לדין ותבעו א'  
מהם את חבריו ואמר לו מנה לי בידך ואמר לו הן לב  
ס בין שאמריו חייב אתה ליתן לו בין שאמריו צא הן לו  
ויצא

מדברי הראש"ד ובעה"ת אשר י"ב שהיו ב"ס'ם זה וכן משמע כר אחר רב  
להדיא מדברי ר' ירוסא שהביא כתובת מהלוי' חביב שם דף וזכרשתי ה'  
קמ"א ריש ע"ג וכן משמע להדיא מדברי הרמב"ם שכתבתי לקמן דרב נחמן  
ולפי' ל"ל דלא דמי לקטין דכיון דמשקינן כפי' חוקת הכתובים דף ב"מ דף כ'  
מ' דבתם קטין לכתיבה עומד ח"כ  
קטין עריך מעשה ב"ד כזה  
לזה כתב  
ודוק לומר דגם הרמב"ם ס"ל הרי"ף ח"ב  
דכאן ח"ב דכיון דלא קבל הדין  
עד ששלחו אתו מסתמא מפקש ככ"ד כאלו  
לכתובי ועוד דל"כ לא היה כשער דמיא  
דורך קאמר ח"ב שנים שאלו לקין ח"ה הובא  
כו' מילתא אחרימי ה"ל לחלק דלא גיית דמי'  
ח"כ גיית

כ"ל על הירוד ופרע לחברו לזמנו על כתי' שכוד המלו' או עשו  
הכ"ד פסרה בין הלוה והמלו' לאלם למה לזמני' ועבר הזמן  
והתירוהו ע"ו וח"כ טוען פרעתי לו הכתי' שנידע עליו ק"ו זה  
מקרי מעשה ב"ד למתב כשער נמור דלא למתו כאלו לומר  
פרעתי כיון דלא סירב מתחילתו וטוען שמתחילתו היה לו או  
מ"ה לא פרע לו לזמנו וח"כ היה לו לפרעו וכו' אם חת שקין  
מוטריין מירושם ולקוחות ע"ו: לב בין שאמריו חייב  
אתה ליתן לו פי' אפי' שקין ע"ו הדין מוטב שיתן לו כ"ל לא תן  
לו ח"כ הוא כ"ו הדייטת מסופקים נדומו ואמר כלה צעניטו  
שתתקיים אתה ליתן וה"ל דלא יתן כאן לומר שפרע לו דכיון  
דלא התירו ע"ו לא היה לו לפרע לו אפי' אין התובע יכול  
להוציא ממנו ואמרין לקין דרך בני אדם לקדקן כל כך כ"ל  
הדייטת ע"ו חייב אתה ליתן לזמני' מעשה לזה"ל פסק דין  
ובשפ"ק אחר שערות מעידים ע"ו על שפרעו מחלקין בין  
לא תן לו לקיים אתה ליתן לו כדי להקל על הכתוב עליו יתן  
כפרן דכ"ל מקום שנוכל לזמנו וכות על הכתוב על ויניחו מידו  
או שלט והיה כפרן עוין וכמו שאמרנו דכל פסק הוא תומך  
לתובע

מיהו כפי' כראה עיקר דלא כהרמב"ם אלא ככל הפוסקים והביתא דפסטי' דטוניס ס"ק דמי' ע"ד ריש דף י"ז משמע החם  
ליתן לו הכל  
לשם כראה להם  
פסק דין  
אבל כפי' שער י"ב כראה  
דפי' להרי"ף כאלו קבל את  
הדין עד ששלחו אתו מסתמא  
מפקש לכתובי וכו' לומר  
וחי' דלא לא כתבו לו כאן  
לומר פרעתי דפי' דפי'  
לכתיבה נדעת הרי"ף  
כהרמב"ם דפי' הוא כתב  
שם על דברי הרי"ף וכו'  
הראש"ד כו' אדרב' מדברי  
הראש"ד מבוחר להדיא דכ"ל  
ענין כאן לומר פרעתי  
כהג"כ גוויי שחש הראש"ד  
שם ע"ל ח"ב דפי' והשתא  
לק"מ מה שהקשה הנעל גוויי  
תרומה על הכתיבה שם ע"ש  
מיהו לכתוב דעת הרי"ף לא  
כהרמב"ם ולא כפי' ח"ב  
דמ"א לא נזית דמי' היינו  
שסירב אחר הפסד' וכמ"ס  
מהר"ף ח"ב חביב ובעל ח"מ  
וכמ"ס לעיל ס' ל"ט ח"ב כ"ב  
שם דף ע"ב בין הראש"ד בין  
להרי"ף שפי' הך דעת' בין  
היוכו כשנתבר' דלא פרע מאי  
אשמועינן עמד כדן הא אפי'  
לא עמד כדן הדין כן  
כשנתבר' על פרע כ"ו ע"ש  
לא דק דאשמועינן דכשעמד  
כדן הוא כמ"ה כשער אפי'  
אינו מזה לכתוב וכמ"ס לעיל  
בשם ל' ור"ת ור"ת אריס  
ואר פוסקים ודוק:

מיהו כפי' כראה עיקר דלא כהרמב"ם אלא ככל הפוסקים והביתא דפסטי' דטוניס ס"ק דמי' ע"ד ריש דף י"ז משמע החם  
ליתן לו הכל  
לשם כראה להם  
פסק דין  
אבל כפי' שער י"ב כראה  
דפי' להרי"ף כאלו קבל את  
הדין עד ששלחו אתו מסתמא  
מפקש לכתובי וכו' לומר  
וחי' דלא לא כתבו לו כאן  
לומר פרעתי דפי' דפי'  
לכתיבה נדעת הרי"ף  
כהרמב"ם דפי' הוא כתב  
שם על דברי הרי"ף וכו'  
הראש"ד כו' אדרב' מדברי  
הראש"ד מבוחר להדיא דכ"ל  
ענין כאן לומר פרעתי  
כהג"כ גוויי שחש הראש"ד  
שם ע"ל ח"ב דפי' והשתא  
לק"מ מה שהקשה הנעל גוויי  
תרומה על הכתיבה שם ע"ש  
מיהו לכתוב דעת הרי"ף לא  
כהרמב"ם ולא כפי' ח"ב  
דמ"א לא נזית דמי' היינו  
שסירב אחר הפסד' וכמ"ס  
מהר"ף ח"ב חביב ובעל ח"מ  
וכמ"ס לעיל ס' ל"ט ח"ב כ"ב  
שם דף ע"ב בין הראש"ד בין  
להרי"ף שפי' הך דעת' בין  
היוכו כשנתבר' דלא פרע מאי  
אשמועינן עמד כדן הא אפי'  
לא עמד כדן הדין כן  
כשנתבר' על פרע כ"ו ע"ש  
לא דק דאשמועינן דכשעמד  
כדן הוא כמ"ה כשער אפי'  
אינו מזה לכתוב וכמ"ס לעיל  
בשם ל' ור"ת ור"ת אריס  
ואר פוסקים ודוק:

דוק: מיהו כפי' כראה עיקר דלא כהרמב"ם אלא ככל הפוסקים והביתא דפסטי' דטוניס ס"ק דמי' ע"ד ריש דף י"ז משמע החם  
ליתן לו הכל  
לשם כראה להם  
פסק דין  
אבל כפי' שער י"ב כראה  
דפי' להרי"ף כאלו קבל את  
הדין עד ששלחו אתו מסתמא  
מפקש לכתובי וכו' לומר  
וחי' דלא לא כתבו לו כאן  
לומר פרעתי דפי' דפי'  
לכתיבה נדעת הרי"ף  
כהרמב"ם דפי' הוא כתב  
שם על דברי הרי"ף וכו'  
הראש"ד כו' אדרב' מדברי  
הראש"ד מבוחר להדיא דכ"ל  
ענין כאן לומר פרעתי  
כהג"כ גוויי שחש הראש"ד  
שם ע"ל ח"ב דפי' והשתא  
לק"מ מה שהקשה הנעל גוויי  
תרומה על הכתיבה שם ע"ש  
מיהו לכתוב דעת הרי"ף לא  
כהרמב"ם ולא כפי' ח"ב  
דמ"א לא נזית דמי' היינו  
שסירב אחר הפסד' וכמ"ס  
מהר"ף ח"ב חביב ובעל ח"מ  
וכמ"ס לעיל ס' ל"ט ח"ב כ"ב  
שם דף ע"ב בין הראש"ד בין  
להרי"ף שפי' הך דעת' בין  
היוכו כשנתבר' דלא פרע מאי  
אשמועינן עמד כדן הא אפי'  
לא עמד כדן הדין כן  
כשנתבר' על פרע כ"ו ע"ש  
לא דק דאשמועינן דכשעמד  
כדן הוא כמ"ה כשער אפי'  
אינו מזה לכתוב וכמ"ס לעיל  
בשם ל' ור"ת ור"ת אריס  
ואר פוסקים ודוק:

דוק: מיהו כפי' כראה עיקר דלא כהרמב"ם אלא ככל הפוסקים והביתא דפסטי' דטוניס ס"ק דמי' ע"ד ריש דף י"ז משמע החם  
ליתן לו הכל  
לשם כראה להם  
פסק דין  
אבל כפי' שער י"ב כראה  
דפי' להרי"ף כאלו קבל את  
הדין עד ששלחו אתו מסתמא  
מפקש לכתובי וכו' לומר  
וחי' דלא לא כתבו לו כאן  
לומר פרעתי דפי' דפי'  
לכתיבה נדעת הרי"ף  
כהרמב"ם דפי' הוא כתב  
שם על דברי הרי"ף וכו'  
הראש"ד כו' אדרב' מדברי  
הראש"ד מבוחר להדיא דכ"ל  
ענין כאן לומר פרעתי  
כהג"כ גוויי שחש הראש"ד  
שם ע"ל ח"ב דפי' והשתא  
לק"מ מה שהקשה הנעל גוויי  
תרומה על הכתיבה שם ע"ש  
מיהו לכתוב דעת הרי"ף לא  
כהרמב"ם ולא כפי' ח"ב  
דמ"א לא נזית דמי' היינו  
שסירב אחר הפסד' וכמ"ס  
מהר"ף ח"ב חביב ובעל ח"מ  
וכמ"ס לעיל ס' ל"ט ח"ב כ"ב  
שם דף ע"ב בין הראש"ד בין  
להרי"ף שפי' הך דעת' בין  
היוכו כשנתבר' דלא פרע מאי  
אשמועינן עמד כדן הא אפי'  
לא עמד כדן הדין כן  
כשנתבר' על פרע כ"ו ע"ש  
לא דק דאשמועינן דכשעמד  
כדן הוא כמ"ה כשער אפי'  
אינו מזה לכתוב וכמ"ס לעיל  
בשם ל' ור"ת ור"ת אריס  
ואר פוסקים ודוק:

דוק: מיהו כפי' כראה עיקר דלא כהרמב"ם אלא ככל הפוסקים והביתא דפסטי' דטוניס ס"ק דמי' ע"ד ריש דף י"ז משמע החם  
ליתן לו הכל  
לשם כראה להם  
פסק דין  
אבל כפי' שער י"ב כראה  
דפי' להרי"ף כאלו קבל את  
הדין עד ששלחו אתו מסתמא  
מפקש לכתובי וכו' לומר  
וחי' דלא לא כתבו לו כאן  
לומר פרעתי דפי' דפי'  
לכתיבה נדעת הרי"ף  
כהרמב"ם דפי' הוא כתב  
שם על דברי הרי"ף וכו'  
הראש"ד כו' אדרב' מדברי  
הראש"ד מבוחר להדיא דכ"ל  
ענין כאן לומר פרעתי  
כהג"כ גוויי שחש הראש"ד  
שם ע"ל ח"ב דפי' והשתא  
לק"מ מה שהקשה הנעל גוויי  
תרומה על הכתיבה שם ע"ש  
מיהו לכתוב דעת הרי"ף לא  
כהרמב"ם ולא כפי' ח"ב  
דמ"א לא נזית דמי' היינו  
שסירב אחר הפסד' וכמ"ס  
מהר"ף ח"ב חביב ובעל ח"מ  
וכמ"ס לעיל ס' ל"ט ח"ב כ"ב  
שם דף ע"ב בין הראש"ד בין  
להרי"ף שפי' הך דעת' בין  
היוכו כשנתבר' דלא פרע מאי  
אשמועינן עמד כדן הא אפי'  
לא עמד כדן הדין כן  
כשנתבר' על פרע כ"ו ע"ש  
לא דק דאשמועינן דכשעמד  
כדן הוא כמ"ה כשער אפי'  
אינו מזה לכתוב וכמ"ס לעיל  
בשם ל' ור"ת ור"ת אריס  
ואר פוסקים ודוק:

פשיטא דהו ככ"ל מעשה ב"ת דין כמו חתי כתובה האי ב"ל לא מיירי אלא לטעון לכתובי עשר הודאה או פסק דין אצל  
צמח דברים חתומים כאלו קבל ע"ו כו' כתב הסמיע האי ב"ל לא מיירי אלא לטעון לכתובי עשר הודאה או פסק דין אצל  
לכטן לטרוף מהלקוחות מתב כשער אף אם לא שלחו אתו ח"ב לא כתבו לכתובי ע"ו כ"ל כ"ל שמודה על פרע  
וכן כתב השור בשם התוספות בפי' ל"ט כו' וכן כרוכים אלו לפרע דברי השור דל"ת דבריו אחריו דכאן כתב בפי' זה כדברי החשב'  
ובפי' ל"ט כתב כדברי התוספות דכל הודאה ככ"ד שורף משעבדו אף בלא סירוב כו' עכ"ל כראה מבוחר מדבריו דכשמודה עכשו  
קר





שפת'י כהן השני משפט פ פא הלכות מוען ונמוען כאירת עינים

כן הוא צבור  
אבל כהנים  
אית' האחרים  
וכל יציר כוונתו  
ועתה  
האחרים  
שכבר ענין  
כמה טענות  
לפיטור ועי'  
כחב כל זמן  
שלא הכתוב  
שענתו  
האחרים וכול'  
עוד לטעון  
מפוטרי לפוטרי  
משל' העור  
שלא העתוק  
אלא שכל  
לפיטור עני'  
אשרת ולא  
הזכיר הכיטו'  
לפטור הכיטו'  
לכחוב טענה  
הראשונה  
ח עינין  
בתשובת  
רשב"א ח'ק'ם'  
סמוך כדי  
דבור על  
חכירו לאו  
כדבור דמי  
ובתנ' הסמי'  
ללא דמי להא'  
דלעיל יוש'  
סי' כט לרוך  
כדי דבור על  
חכירו מהני  
בעדות דאמי  
התם דשניהם  
מחייב לדבור  
אחר ט בעל  
כי' כס' ג'  
ובס' פ'  
דמיינ' כ'ס'  
הר'ן ע'ס'  
והרשב"א  
בשואב' ח'ק'  
וב' חכירו  
עס כיון שלא  
חורו כהס' עד  
שכתבו דאו  
ודאי בדוק'  
הס טענים

דאי' לטעון אפי' לא יבא מבית דין אלא כשתתקן דבריו:  
**ומשמע** דאפי' לא היה חייב רק שבוטח אפי' לחזור ולטעון  
להטע' עמנו חסונה' וכי' בהנה' מיו' ספ' מה' טוען וז'  
ואם נדבריו הראשונים או חייב שבוטח או ממון והתקרון לפטור  
או חספא שראשון לפטור  
שבוטח או ממון והתקרון לחיוב  
הלך אחר ל' החיוב הודולת  
כע' כמק' עדים עכ"ל':  
**וכדברי** מהרש"ל מהבחי'  
לעיל סי' ע"ה ח'ק'  
כ"ה כלמד דהיבא שטען טענה  
שהיה כנגדו נשבע וכוטל יכול  
לחזור ולטעון טענה ששבע  
ויפטור ולא יחייבו חזור וטעון  
עדתי' לא כתחייב דמיינ'ת  
דמחשבו זה שכנגדו ופי' לוינ'ת  
ואפטר מהרש"ל לשערי דב' ח'ק'ם'  
אחרת וליה לא ס'ל' - ועל כל  
פניס נכח' דח'ס כבר פסקו הב"ד  
שכנגדו ונבע וישול' טוב אינו  
יכול לחזור ולטעון ליטבע ולפטור'  
דוק: ועל סי' קמ"ו וסעי' כ"ה  
ובכור ע'ס' ופ"ס ע'ס' כסעי' יג'  
וי"ד מדוני' הסעי' כס"י וה' עיני'  
נחשו' מהרש"ם סי' ק"ס):  
(ו) הראשונה יוש' ספרי' אית'  
כטו' האחרונה וכן הוא בהרמ"ם  
עליו - והוא יותר נכון: (ז)  
וכל זה דוקא לאחר כדי דבור בו'  
וכתב בתשו' רשב"א סי' ח'ק'ם'  
בא' שהיה לסבור בב"ד ואחר ל'  
הניי' ח'ק' תפריעני ח'ק' בעדים

לפקר או בעי הוה עומד כשענינו הראשונה: ח'ק' עיני'  
ע"ס כו' ל' לשם כתבתי דאפי' אם נבאו עדים חזרת ועצמו  
ולא אמרינן דידע דלבוש עדים מ"ה הקדים כס' לחזור ושענתו  
הראשונה ואין ספק מה לו לפקר: ו' והוא שלא יא' מהכ"ל  
הטעם דאי יבא חב"ד אחריו  
שאל אחרים למדונו לתוך דבור  
טענתו הראשונה: ח'ק' עיני'  
דוקא לאחר כדי דבור וכו'  
וכתב בתשובת רשב"א סי'  
ח'ק'ם' בא' שהיה לסבור בב"ד  
ואחר ל' הניי' ח'ק' תפריעני ח'ק'  
בעדים והניי' הנשבע ח'ק' כדי  
דבור ע"ל בידך משכון והניי'  
הרשב"א דרוך כדי דבור על חכירו  
לאו כדבור דמי עכ"ל' ד"מ ס'ס'  
פ"ו' ל"ס כ"ט' לענין בעדות א"ס  
עד א' חזרתו כדי דבור על עד  
הניי' דמחשבו משעס' דשניהם  
מחייב לדבור אחד: ח'ק' אכל  
תוך כדי דבור כו' ח'ק' לעיל  
קאי אמי טעון תמלה טענה  
שנחייב בה והניי' ח'ק'ם' בלא  
עד' וכמ"ס ע'ס' וטור כה תוך כדי  
דבור דלאו דהאי דוכ' כד' עיני'  
והכתיבו ח'ק' עיני' לומר תוך  
כדי דבור - תוך כדי דבור  
דשענתו בעינין ולא על העדוּת  
בעדים וכמ"ס לעיל כר"ס ח'ק'  
ול"מ ע"ס' נס ככתחייב תמלה  
בטענתו לחוד קת' קשה לזקן  
כתחייב טעמי' דכתחייב עי'  
ב"ד ח'ק'ם' לא הוה תוך כדי דבור

לשענתו - מיסו בחכירו ל' ב"ד חייב אית' בו כדי שיטור  
תוך כדי דבור דהניי' שלום עליוך רבי' והיותו כר"ה מ"ה  
וכתחייב בה אינו ר"ל שכבר פסקו שכתחייב בה דיות פשוט' ח'ק'  
ר"ל דהכל יודעין שכתחייב בה וכמו שזכרנו וכתב בכל זה ח'ק'  
מילוק בין אם עינין שכתחייב בה וכו' טעון הראשונה ודאי  
שכתחייב בה וכמ"ס ל' מהר"ו בסמוך: ח'ק' וכל זה ח'ק'  
מילוק בו מהר"ו ע"ס' הניי' דהניי' לדברים הללו ז"ל זה דמי  
להיות דלמך עד הונת הכי תני' חמי' או שותפי' דית' להו' דינא  
בהדי קו' רב ח'ק'ם' אית' מהכת' ב"ד יב' טעון הראשונה ודאי  
דשתיקה הוה כהודיה שכתבו פטור טעון כ"ס מילת' דהיות גוסי'  
ח' - למוטעין ולא קטע' דודאי הוה דשענתו לאו טענה הוא ועוד  
שענתו דבה איבא דאי יכול לחזור ולטעון א"כ כל אדם יצאם כן  
כאר"ה שכתחייב בדין ח'ק'ם' מהכת' ב"ד יב' טעון הראשונה  
אפי' שיק' תמלה ולמדו מההיא דתרי' ח'ק'ם' י' יא' שאלת' ח'ק'  
שכתב טענתו בו לכל דברת' והיא מירק דייק בטענתו:  
**יא'** דהב"ד יכתבו בו' ח'ק'ם' היינו מדעת שניין כו"ס'  
לעיל בס' י' ג' ס' ח'ק'ם' אלא שכל אדם טעון על חכירו עניני'  
זה שיתנו דעתם לכחוב טענות אלא יתחדשו אחר כך  
ויחזרו ודוק:

**פא** (א) משטה הייתי כך בו' נראה דה"ה דיוכל לטעון  
עשיתי בהודאתי וכן משמע מדברי הבעה"ת  
והע"ו לקמן סעי' כ"ט וגם כראה דכ"ס הוא וכמ"ס לקמן סעי' כ"ב  
ס'ק' ג' ס' ק"ו ס'ק' כ"ד דעשיתי עדיף מחשטה והע"ו לקמן  
סעי' כ"ט כתבתי דאינו נאמן לומר עשיתי אלא במוטע דפרעתי  
היינו בהודא' באתם עדי בענין דגם משטה ח'ק' לטעון סעי' כ"ט  
ה' דנאמן במוטע דמשטה ועוד דשענת טעמי' עדי' מחשטה  
וכמ"ס ואין להקשות א"ס כן היאך דייק בא"ס ס'ס' זה בורר  
מחשבתו דיוכל לומר משטה דלמא' מחי' בני אית' עדי' חסר  
טעמי' ונאמנה בלא הכי' ח'ק' לטעון י"ל דקתני בתנאי' לא אחר  
כלום עד שיאמר כפנינו הודה לו דהיינו אית' עדי' מחי' דאי לא  
מודה לו באתם עדי' לא אחר כלום והודאתו מיעקרא' אית' ואי  
משטה טעמי' הא הודאתו הו' הודאה' באתם אלא דכשאי נכזר  
שאינו כן אלא ודאי מחי' מיידי בהשבעה או בהשטאה דהודאתו  
מיעקרא' לא היתה הודאה' רק השטאה ועי' בדרב"ס אחרים  
וק"ל: (ב) ונריך לישבע שהוא כדבריו בו' כלומר נשבע  
שאינו חייב לו כלום ושכיון להשטות בו' ועי' סעי' י"ד ס'ק'  
ל"ה) דשפוט' לנריך לישבע שאינו חייב לו כלום הוא מוטעו  
יש לו בידו כדאי'ת' בנחמ'ס' ובעה"ת ואחר כוסי'ס' - וכ"ס  
המעי'

**פא** (א) משטה הייתי כך בו' נראה דה"ה דיוכל לטעון  
עשיתי בהודאתי וכן משמע מדברי הבעה"ת  
והע"ו לקמן סעי' כ"ט וגם כראה דכ"ס הוא וכמ"ס לקמן סעי' כ"ב  
ס'ק' ג' ס' ק"ו ס'ק' כ"ד דעשיתי עדיף מחשטה והע"ו לקמן  
סעי' כ"ט כתבתי דאינו נאמן לומר עשיתי אלא במוטע דפרעתי  
היינו בהודא' באתם עדי בענין דגם משטה ח'ק' לטעון סעי' כ"ט  
ה' דנאמן במוטע דמשטה ועוד דשענת טעמי' עדי' מחשטה  
וכמ"ס ואין להקשות א"ס כן היאך דייק בא"ס ס'ס' זה בורר  
מחשבתו דיוכל לומר משטה דלמא' מחי' בני אית' עדי' חסר  
טעמי' ונאמנה בלא הכי' ח'ק' לטעון י"ל דקתני בתנאי' לא אחר  
כלום עד שיאמר כפנינו הודה לו דהיינו אית' עדי' מחי' דאי לא  
מודה לו באתם עדי' לא אחר כלום והודאתו מיעקרא' אית' ואי  
משטה טעמי' הא הודאתו הו' הודאה' באתם אלא דכשאי נכזר  
שאינו כן אלא ודאי מחי' מיידי בהשבעה או בהשטאה דהודאתו  
מיעקרא' לא היתה הודאה' רק השטאה ועי' בדרב"ס אחרים  
וק"ל: (ב) ונריך לישבע שהוא כדבריו בו' כלומר נשבע  
שאינו חייב לו כלום ושכיון להשטות בו' ועי' סעי' י"ד ס'ק'  
ל"ה) דשפוט' לנריך לישבע שאינו חייב לו כלום הוא מוטעו  
יש לו בידו כדאי'ת' בנחמ'ס' ובעה"ת ואחר כוסי'ס' - וכ"ס  
המעי'

ל"ה

ל"ה



















ל שטס  
בנה'ת  
בן הוה  
בטור ג' פסק  
רש"י וכו'  
הרמב"ם  
בדאמרינן  
בפ"ב  
דקידושין (דף  
מ"ג ע"ג)  
אלא מעת'  
קדש אשה וכו'  
ש"מ \* דכל  
תנאי שבני  
ארס מיתנין  
ומיימיין  
ביניהם אין  
שידוך לומר  
משנה חביבך  
מרבית והנ"ל  
פ"ב והנה'  
פ"ט טוען  
בכ"ז מ"ט  
רמב"ם ר"ט  
פ"ו מה' טוען  
והניחו העור  
ובתב הס"מ  
שם שטמו  
רבינו מ"מ  
שם במשנה  
פ"ד שאמר  
בפניו הודה  
וכו' כלומר  
בדרך הודיה  
מ"ט ע"ג  
משיב גמ'  
יהודה וכו'  
כלומר אם לא  
הזכיר הודיה  
ומהוה'למי  
שם רבי ווי  
בשם ר' ויהן  
אמר אם היה  
מתכוין לר  
למסור לו  
פדות וכו'

עד כאן לשונו וכן הוא במ"ג דף קפ"ב סוף ע"ג ו"ל פ"י רבינו  
שואל דוקא בדבור כנגד דבור זה טוען זה מאיבן לרדך לומר  
אתם עדי אכל אתם היה תנאי מקיים בקנין למעשה אין לרדך  
לומר אתם עדי וראיה מדאמרינן פ"ב דקדושין ח"ל מעשה קדש  
אזה בפני שנים ה"ב דלרדך לומר  
אתם עדי עד כאן לשונו קמ"ט  
בקנין ל"ל דע"ס הוא וברך לומר  
תנאי מקיים ביניהם לפניהם כו'  
וכן הוא בהנה' מ"י' ובה' אשוי  
שם ובס"ג איתא בתום' ס"ב  
דקדושי' שם ע"ג ב"ד מ"ג ע"ג  
ועיקר הדבר שם מובא ר"י בהנה'  
אשוי פ"ב ע"ג שם ע"ג : (טו)  
או שנתק התבע כו' דלמסקה  
כהודאה דמיא וכתב הע"ל  
העיסור דיש אית הודאה דה"ה  
אס אמר התלום כחובו ושנתק  
לזה דכותבי' דלא גרע התי  
שתיקה משתיקה דתשלם הודאה  
ע"כ ל"ל שהחוב ידוע בעל פה  
והתלום אומר כחובו לשגות  
תלום בשטר ושנתק לזה לא גרע  
התי שתיקה משתיקה דתשלם  
הודאה כשאיך החוב ידוע להיות  
חוב תלום ע"כ כ"ג הכא החוב  
ידוע ושנתק ה"ל שתיקה כהודאה  
לכתוב שטר : (יו) לא

גם במ"ו זה כ"כ העור כסכ"ו ע"ג : יך אכל וכול לשעון  
פרעתי ללך עדיף הודאה זו מחלו הלה לו בעדים דק"ל התלום  
בעדים א"ל לפרעו בעדי' וכמ"ס העור והמחבר לעיל ר"ס ע' :  
יט לא שמעתי להשיב משא"כ כשהניחו מתחלה וז"ל הן  
ד"ה' להשיבו ג"כ אחר כך לומר  
בו ולומר לא תהיו עדים כי  
להשעו' כתובותיו : כ'  
והש"ס על פיהם המחבר קי"ר  
ושינה בהעמדת הרמב"ם שרי  
ברפ"ו דטוען כתב דאם הודה  
בדרך הודאה וע"כ א"כ להדי'ם  
משלם על פיהם (כשהעדים  
הסמכו אותו דכל הודאה גמורה  
לכירו איכסי) ואם טען שלא  
להשיב כחובו שומעין לו וגם  
בסמוך ככ"ד כתב המחבר דיכו'  
לשעון טענת השבעה אפילו  
כהודאה גמורה (ועפ"י שם  
כתבתי דלף לדברי העור ל"ל  
דהרמב"ם איירי שם בלא הודאה  
גמור' מ"מ הוכחתי שם דבהודאה  
גמור' כמו איירי ע"ג) ודף דלא  
איירי כאן המחבר עדיין טענת  
שלא להשיב מ"מ לא ה"ל לשעו'  
ולכתוב ששם על פיהם כיון  
דכ"ד טוענין לו שלא להשיב  
כתבון וכמ"ס העור והמחבר  
בסמוך סכ"א ופאשר משום דהרמב"ם ס"ל דלא טענין עכורו  
גם טענת שלא להשיב וכמ"ס הטו' והמחבר בשמו בר"ס כ"א מ"ה  
סתם וכתב כאן ומשלם על פיהם ל"ל כאינו טוען טענת אלא  
להשיב וזה דוקא : והיות נראה משום דעד הכה וגם מתאן  
והלאה איירי בהסדה התי' היא ע"י תביעת מכה ל' ב"ד  
וכשהודאה היא על ידי תביעה לא שייך ביה טענת השבעה  
וכמ"ס העור ויו"ד ס"ב כ"א וצ"ע שהתלום וכתב אמר  
בפניו עמו כו' ולא הזכיר תביעה וגם כיום וכתב וצ"ע שאין  
התובע עמו ובא"ש ע"י זכ"כ א"ן דתב"ט מ"מ א"ן דתב"ט  
אע"פ שאין התובע עמו ל' אע"פ שמע דעיקרו מהתובע עמו  
איירי ומה' כיום וכתב משלם על פיהם סתם אלא שאנו נא  
ללמדנו רבותא דאע"פ שאין התובע עמו מתכונן להודאתו  
היתה

ששתי להשיב' ע"י בתשו' מהרש"ף ספר ג' ס"ו ל"ח. כתב  
בפסקי מהר"מ רקנעו מ"י תכ"ו ח"ל פסק רי"ו דשתיקה כהודא'  
דמיא וכל היכא דיש לתלות שתיקה בבעור שמשב בלבו מה לומר  
לא אמרי' שתיקה כהודאה והכל כפי מה שב"ד יוכלו להכין  
דעתו של שותק כך דין ע"כ וכו' בהנה' אשוי מ"ה האפקיד בשם  
א"ן באורך ויתר וע"ס ר"ט סע"ד לזה ממ"י דאמרי' התם  
בש"ס פ' האפקיד דף ל"ו ע"ב מ"ד ה"ה שותק שתיקה דהכא לאו  
כהודאה מ"י אמר ל"י התי דשתיקה לבל תדומד דלמינא התי הוא  
וע"ס ועיין בתשו' מהר"מ פד"ה ס"א מ"י מדון שתיקה כהודאה ועיין  
תשו' מהר"מ ס"י ק"ו וס"י ק"ד דף קמ"ו : (יח) אמר כו'  
הרינו מודה בפניהם כו' אמר כן דרך הודאה גמורה כו' אין  
לשון המחבר מדוקדק בעיני דכיון שאמר הרינו מודה בפניו כה"ה  
זה הודאה גמורה כמ"ס העור סע"י י"ב כתב הרמ"ה דה"ה כמי א"ס  
אמר ר' טו מודה בפניהם אין ל"ל אתם עדי כו' וי"א א"כ העור

הנה מ"ה שהתנה עם חכור ללמוד עם בן חכורו בפני אבי  
הבן ואבי הבן שנתק שתיקה כהודאה דמיא ודף על פי  
שלא דבר האב כלום דהוי ליה ללח לאשכחן אדעתיה ולחמשת  
(מדרכ"פ זה הבור) וכמו שיתבאר בסמוך סע"י ג' ג' :  
ח (יח) אמר בפני שנים הריני מודה בפניהם  
הוראה גמורה ולא דרך שיחה (כ) אע"פ שלא  
אמר אתם עדי (כא) ואע"פ שאין התובע עמו הרי  
זה ערות גמורה כ' ומשלם על פיהם :  
הורה

וכ"כ הרמב"ם הודה בפני שנים דרך הודאה גמורה ולא דרך שיחה : כו' הוינו נמי בפאמר א"י מודה בפניהם וז"ל הרמב"ם המורה בפני  
שני' שם לפ"כ אכלו מכה ואמר להן בדרך הודאה וכו' נדון שיהא כו' כוונתו שפסק לשם עדות או שאמר א"י מודה לפניהם כו' דזה  
הוי הודא' גמורה וכמ"ס לקמן בס"פ שא"י : (יט) דרך הודאה גמורה כ"ה שמהר"ם הוסיף כן מדברי הר"ף שם  
ג"פ והב"י כתב שלמד כן מהירושלמי דקאמר אתם הוי מתכוין למסור לו עדותו מתקיימת ולפ"ד אם כדכ"ד זה ולדברי זה אלא כמ"ס  
לקמן סע"י י"ד ס"ק ל"ג בארבות ע"ג :

וראותי במ"ג דף קפ"ב סוף ע"ג ו"ל שם שנינו כדריקת העדות אם אמר ח"ש בלתי אמר ל"י שהיה חייב לו לא אמר כלום אלא אם  
היה מתכוין למסור עדותו כדא"ל בירושלמי עד שאמ' בפניו הודה לו משמע הלאו שנקבעו לשם עדות ובדרך הודאה  
אמר כך אכל אתם לא אמר לו כן אינו מושיב עד שאמר אתם עדי משיב ליה לר"ב דאמר לרדך איתתך חתם עדי פ"ו בלא קנס לשם  
עדות שלרדך יהא ניכר שבדרך הודאה אמר כך כך השיב ר' ומת' מקדכרש בתשובה אחת עכ"ל והובא בהנה' מ"י רפ"ו מה' טוען  
והעמקתי דבריהם לדעת איזו מקרי הודאה גמורה \* גם בהנה' שער מ"מ ח"א כתב וז"ל ודע וכתב כי האודה בפני ב' בלא אתם  
עדי אך הודא בפניהם כאלם החומי' להעיד עליו ואמר דבריו כאלם האומרם בכל לבבו בדרך הודאה שלמה ה"ו כמו שאמר אתם עדי  
וא"ל משעם אני כך כו' וכ"כ ה"ר מה' ז"ל כו' עכ"ל \* ומדברי כולם למד דהיכא דלא אמר בדרך הודאה גמורה א"י ודע  
שהעדים עומדי' שם ללא כלום הוא וכן משמע מדברי כל הפוסקי' ודלא כמ"ס במדרכי והנה' אשוי בכתובות ר"ס הגושא \* גם מ"ס  
שם תימא לר"ב כו' לפע"ד אינו תימא וע"ג :

וכתב בתשו' מהר"מ אלשיך ס"ו דה"ה אם אמר מודה א"י הוי' הודאה וכ"כ נמוקי יוסף פ"ב גם פאעו אהיה דכתב הר"ף  
התם שא"ס אמר בלאו הודאה דבריו קיימי' כגון מודה א"י שמה' לפ"כ בידו כו' וישמע שם בדברי מהר"מ אלשיך דח"פ'  
לא קנס הוא אם אמר בלאו מודה א"י הוי הודאה וכן משמע בתשו' מבי"ט ח"א בשאלות הגנות סיון ק"ו \* והיה כתב שם  
מהר"מ אלשיך שם אמר תדעו שאני חייב לפ"כ מנה' ללא הודאה היא וע"ג \* ועיין עוד בתשובת מבי"ט ח"א סיון ל"ד ור"ב ס"י  
קמ"ו ור"ב וכתבו מהר"מ אלשיך סיון כ"ד וס"א ק"ל : (ב) אע"פ שלא אמר אתם עדי ואע"פ שאין התובע עמו כו' משמע  
דכל שכן אם אמר אתם עדי דמהני תפילו אין התובע עמו וא"י לטעון שם טענה דאין לאמר אתם עדי כלום ודף להרמב"ם והמחבר  
לקמן בתחלת סע"י י"ד בהודאה דרך הודאה גמורה דיכול לטעון שלא להשיב הודאה גמורה שלא בפני התובע מ"מ באתם עדי א"י  
כלום וכן משמע להדיא מ"מ ה' האגיד רפ"ו מה' טוען ח"ל וכו' שדכינו מפרש הודאה זו כפאמר אתם עדי או שהתובע  
עמו כו' אכל העור כתב בסע"ף ע"דאם שלא בפניו אמר הלה לעדים א"י חייב לפ"כ מנה' מכה והו' עלי' עדים לאו כלום הוא כיון שלא  
היתה הודאה בפני המלוה עכ"ל וכ"כ עוד העור לעיל ס"י ל"ב סע"ף ע"ו וכו' המדרכי פ"ו ב"ד וכתבו וכו' ע"ג \* וז"ל עיקר  
הרמב"ם זה' התמיד בזה דמשע' דא"ס משע' בכל דוכתא דאין לאמר אתם עדי כלום : וכתבו מהר"ן ל"ב ספר ח"א ר"ס ב"ל י"ד  
סיון פ"א וס"ב סיון ג"א הנין להרמב"ם אף באתם עדי יכול לטעון השבעה כשהודה שלא בפני התובע ואין דבריו מוכרחי' וכבר  
התעורר עליו בעל ס' לחם מאנה רפ"ו מה' טוען ע"ג : שוב דאיתי בתשו' מהר"ן ל"ב ספר ג' ס"י ל"ח שהו' עמו  
פסקתק בזה ככוונת דברי הרמב"ם אכן לא הטיח שם דברי ה' המגיד ע"ג \* ולפי טענות דעתי אין כאן פסק דכוונת הרמב"ם

באו

מורי זהב

פיהם כמ"ע דחק לוהב ל"ל כאמר שכתבין שלא להשיב כמ"ס בפע"ף י"ד ונל"ג ל"ד כדברי המחבר שמוירי שהמורה  
טוען כפי' משעה הויתו כך וז"ל א"ת העשנה שלא להשיב דהא עורה שלא נכתבין להשיב רק נכתבין להשעו' וזה ודאי  
אין







קוביים  
הלכות  
כפי דין  
שעני ואמר  
אשמה אני  
בין אומר  
להל'מ  
ר' רוב'מ  
דבהלכות  
אפי' בלא  
עדים הלא  
תייבא שם  
דלא אכתי  
סהי אלא  
לסקרי בתי  
ל'ב מחסי'  
עובדי'  
לקמיה דרב  
כהכא שם ע"ב  
רמ' רבי'  
זונה אלה  
שמוי כל  
השומעין  
מעורין בין  
בעורין בין  
מטום שיהו  
זה מבידכו  
אלא ודע  
בפני עדים  
אמר בלא  
שואתא סבו  
אבל'מ ויטע  
\* חמור הן וה'ה  
\* חס העורין  
עדים כתיב  
הקבוצות ואמר  
חיי ושכני  
לאו ערך  
סהי עובד'  
שסוכיאו ג'כ  
המ'ע'א עור  
ב' שם  
נכחמ'ס רוב'  
ס'ו מעובד'  
דעהו דהו  
קרי ליה קב  
דכו וכו'  
לקמיה דרב  
מתקן שם

אמר לו רבונך שחורה לי בשמי עדים אמר לו הן כתי' הרמ'ם דהו  
הודא' ותי' הרמ'ם'ל סתב' איהו הודא' ער' כאל' לטון טור  
לעיל' ס'ם' ל'בוכת' הרמ'ם'ל'ע' מנין לו הסוד' דכתב כן  
הרמ'ם' דבפסקיו לכת' ס'ם' נילוי' דעת' דסוכר'כך ולפע' דמכתב'  
להדי' חפסקיו דסוכר' כן דהא  
טון דמ'ל' בפסקיו דהודא'ה  
גמורה לא מהני אלא עד שאמר  
אדם עידי' וקא' ומל'מ' הטור  
כאל' מיי'ן זה נשמו וכן לעיל' ס'  
ל'ב' בעור' ובית' יוסף וכן מוס'  
באות' דעת' הרמ'ם' ס' ל'ב' ובפסק'  
ס'ה' ע'ל' א'כ' מה' ויעיל' א'ל' הן  
כיון של' אמר' אדם עידי' והרמ'ם'  
ל'עני'ה' אולי' דמ'ל' לרמ'ם'  
דהודא'ה גמורה מהני בלא אדם  
עדי' כמ'ס' הטור בשו"י מיהו  
ל'ענין' דיע' אף סכתבתי לקמן  
ס' ד' ס'ק' ל'ה' דהענין' סתמ'מ'ס'  
דהודא'ה גמורה מהני לענין'  
השט'ה כמו אדם עידי' מ'ל' דבני  
הרמ'ם' כאל' ל'ע' ל'ריג' דהלכות  
דדוק' כהודא'ה דרך הודא'ה  
כשירע שיש' אדם מ'ס'ס' סתב'  
וכן מוכח' מדברי' הפוסקים  
שהלכות' לעיל' ס' ס'ק' י'ה' ע'ל' :  
(כה) והעדים שומעין כל  
זה פטור' ל'טון הטור' לעיל'

**בג** (כה) והעדים שומעין לכול זה (פו)  
ק פטור :  
**יב** כד לכת' שראו ההלואה (כו) אפי'  
\* בהכמור' (ס'י' מרג'ס וארכ' וכתן) מעידי'ם  
עליה :  
יג' שהביאו לו עדים כבילה ואמר ליר' מנה לי בידך  
אמר ליר' הן אמר ליר' (כה) תעוי' ושכני  
להו' סהרי' ערך' כה' אמר ליר' ל'ה' (כט)  
אינה הוראה אבל אם שתק הווי' הוראה אורוק'א כי  
האי גונא' כו' דאיבעי' ליה לאסוקי' אדעתיה שיש  
שם עדים דלמה אמר עידי' ושכני' להו' סהרי' ערך' אם  
לא כו' שהיו שם אבל אי' ל'בעי' ליה לאסוקי' אדעתיה  
**כה** כגון שאמר אדם עידי' וזה אינו יודע שיש שם  
עדים ושחק' אין הוראתו הוראה :  
**יד** בלא תבעו שום אדם אלא הוא בעצמו הורה דרך  
הוראה בפני עדים מנה לפלוני בידי' וכשהבעו אמר  
ליה אין לך בידי' כלום של'א הוריתי אלא' **כט**  
של'א' להשבע' (ס'י' של'א' להקרות' כשט' ועמור) אר'  
עצמי הודיתי' ל' (ל) נאמן (ל'א) (ל'א)  
ואין חילוק' בזה בין עני' בין עשיר' (ס'י' פסק' מי' שמת')  
בין

כג' והעדים שומעין כל זה הפטור כיון דלא חיל' להשתבע  
לאסוקי' אדעתיה שיש שם עדים וכו' לומר להשעות' אמת' כן :  
**כד** ככל שאר ההלכות סו' ל'ל' אף דבשעור' הוראה' כהכמ'ס  
אינו מחייב עליהם וכו'ל' לפני'ה' כהכמ'ס אומרי' הגדר' אכל'  
אם ילוי' ההלכות מעידי' עליה'  
ואמר' של' ל'ל' על' מיהו' הטעם  
כמ'ס דהתיוב' בא' מיד' שאלה' לו  
אפי' בלא עדים והעדים אינן אלא  
גילוי' מילתא' שאינו יודע' לכתוב'  
ולומר' של' הלה' לו' **כה**  
ל'ל' לא ידע' הודא'ה דמ' למימר'  
מתלה' להשעות' כוונתי' :  
**כו** דאיבעי' ליה לאסוקי'  
אדעתיה \* וה'ס' חס' השמין'  
עדים כתיב' הקבוצות' ואמר' חיי'  
ושכני' להו' ערך' סהרי' אפי' דלין'  
עדים רגילים' להיות' עמומים'  
בבית' הקבוצות' מ'ל' ה'ל' לאסוקי'  
אדעתיה' ללא' על' כנס' אדם חיי'  
ובפני' ועד'מ' : **כז** שחיי'  
אכל' אי' לא' איבעי' כו' כ'ל' :  
**כח** כגון שאמר אדם עידי'  
דכל' של' דלא' העידי' אין שתוק'  
הודא'ה אף כאמר' אדם עידי' :  
**כט** של' להשביע' את  
עשיר' הודיתי' ס'י' של' אריה'  
כעשיר' ושכני' : **ל** כאלן

דע  
טע  
אס  
כד  
כב  
יר  
הז  
זכ  
לה  
וכ  
זו  
עז  
מיה  
מה  
של  
שכ  
כ'י  
כ'ל  
הנ  
הר  
ל'ג  
ה'י  
אז  
ול  
הוד  
לו  
וכ  
הכ  
ס'י'  
ל'ע  
וה  
קז  
יז  
של  
דפ'  
בל'  
הא  
כד  
אס  
כ'ו  
עמו  
מ'כ  
וה  
ל'ה  
גס  
והר  
מא  
כ'ג  
הכ'י

ואף על פי שהודא'תו היתה בהודא'תו גמורה סביר' ליה נס'  
להרמ'ם' ויכול' ל'טעון' של' להשביע' וכמ'ס' לעיל' ב'ס'מ' נשמו  
והא' דכתב' לקמן' בסת'ן' דכ'ת' ב'ס'ב' ל'ל' דאם' אמר' דרך  
הודא'ה ולא' סיה'ש' חס' הערמה' כוונת'ם' לק'מ' דמנה' דכתב' ולא'  
ל'ה' 'מס' להשתבע' ל'ל' כחוק'ן' ללא' עידי' בזה' לומר' של' להשביע'  
וכ'ס' סת'מ' שם וכתב' כגון' שכתבו' בפני' להרמ'ם' אי' אפי' לו'  
בניס' אלא' שאר' יודע'י' ל'כ'י' ע'ש' : **לא** ואין חילוק' בזה' בין  
עני' כו' ור' אפי' בעני' שאלו' הכי' אין' אנו' מחויקי' אותו' בעשיר'  
אפי' מה' להשתכל' ולומר' שהודה' של' להשביע' וכדי' להתקין'  
ביות' עני' ומשע' מהו' הוא' חייב' ל'אחיות' ועי'ו' הוא' כ'י' ל'ל'  
כ'ש'ם' שאל' ל'ל'מ'דמו' אפי' עשיר' וכו' להשתכל' בעשנה' זו דו"ל'  
דעשיר'

ואף על פי שהודא'תו היתה בהודא'תו גמורה סביר' ליה נס'  
להרמ'ם' ויכול' ל'טעון' של' להשביע' וכמ'ס' לעיל' ב'ס'מ' נשמו  
והא' דכתב' לקמן' בסת'ן' דכ'ת' ב'ס'ב' ל'ל' דאם' אמר' דרך  
הודא'ה ולא' סיה'ש' חס' הערמה' כוונת'ם' לק'מ' דמנה' דכתב' ולא'  
ל'ה' 'מס' להשתבע' ל'ל' כחוק'ן' ללא' עידי' בזה' לומר' של' להשביע'  
וכ'ס' סת'מ' שם וכתב' כגון' שכתבו' בפני' להרמ'ם' אי' אפי' לו'  
בניס' אלא' שאר' יודע'י' ל'כ'י' ע'ש' : **לא** ואין חילוק' בזה' בין  
עני' כו' ור' אפי' בעני' שאלו' הכי' אין' אנו' מחויקי' אותו' בעשיר'  
אפי' מה' להשתכל' ולומר' שהודה' של' להשביע' וכדי' להתקין'  
ביות' עני' ומשע' מהו' הוא' חייב' ל'אחיות' ועי'ו' הוא' כ'י' ל'ל'  
כ'ש'ם' שאל' ל'ל'מ'דמו' אפי' עשיר' וכו' להשתכל' בעשנה' זו דו"ל'  
דעשיר'

ואף על פי שהודא'תו היתה בהודא'תו גמורה סביר' ליה נס'  
להרמ'ם' ויכול' ל'טעון' של' להשביע' וכמ'ס' לעיל' ב'ס'מ' נשמו  
והא' דכתב' לקמן' בסת'ן' דכ'ת' ב'ס'ב' ל'ל' דאם' אמר' דרך  
הודא'ה ולא' סיה'ש' חס' הערמה' כוונת'ם' לק'מ' דמנה' דכתב' ולא'  
ל'ה' 'מס' להשתבע' ל'ל' כחוק'ן' ללא' עידי' בזה' לומר' של' להשביע'  
וכ'ס' סת'מ' שם וכתב' כגון' שכתבו' בפני' להרמ'ם' אי' אפי' לו'  
בניס' אלא' שאר' יודע'י' ל'כ'י' ע'ש' : **לא** ואין חילוק' בזה' בין  
עני' כו' ור' אפי' בעני' שאלו' הכי' אין' אנו' מחויקי' אותו' בעשיר'  
אפי' מה' להשתכל' ולומר' שהודה' של' להשביע' וכדי' להתקין'  
ביות' עני' ומשע' מהו' הוא' חייב' ל'אחיות' ועי'ו' הוא' כ'י' ל'ל'  
כ'ש'ם' שאל' ל'ל'מ'דמו' אפי' עשיר' וכו' להשתכל' בעשנה' זו דו"ל'  
דעשיר'

דפ'  
בל'  
הא  
כד  
אס  
כ'ו  
עמו  
מ'כ  
וה  
ל'ה  
גס  
והר  
מא  
כ'ג  
הכ'י

**כז** (כח) עני ושכני לאו ערך סהי עובד' שסוכיאו ג'כ  
המ'ע'א עור  
ב' שם  
נכחמ'ס רוב'  
ס'ו מעובד'  
דעהו דהו  
קרי ליה קב  
דכו וכו'  
לקמיה דרב  
מתקן שם

**כז** (כח) עני ושכני לאו ערך סהי עובד' שסוכיאו ג'כ  
המ'ע'א עור  
ב' שם  
נכחמ'ס רוב'  
ס'ו מעובד'  
דעהו דהו  
קרי ליה קב  
דכו וכו'  
לקמיה דרב  
מתקן שם

**כז** (כח) עני ושכני לאו ערך סהי עובד' שסוכיאו ג'כ  
המ'ע'א עור  
ב' שם  
נכחמ'ס רוב'  
ס'ו מעובד'  
דעהו דהו  
קרי ליה קב  
דכו וכו'  
לקמיה דרב  
מתקן שם

דפ'  
בל'  
הא  
כד  
אס  
כ'ו  
עמו  
מ'כ  
וה  
ל'ה  
גס  
והר  
מא  
כ'ג  
הכ'י

טורי זהב

עני של'מ' ס'י' כפני עדים וכן הוא כהדי' כריב'ם' אכל' בפני' ב'ד' אין לריד' לומר' אדם עדי' כמ'ס' סעיף' כ'כ' - ע'ש' מבעל  
דער' טעמ'ו' כריב'ם' שם כתב' ו'ל' כיון' שה'ר' הכריז'ו' אפ'ו'ן' מי' שירדע' ויריד' הו' כאלו' מונע'ס' אותו' ולא' שייך' של' להשביע'

דפ'  
בל'  
הא  
כד  
אס  
כ'ו  
עמו  
מ'כ  
וה  
ל'ה  
גס  
והר  
מא  
כ'ג  
הכ'י



אלמלא דאיתו מת' וכך כלל וכן נשמע עוד להדיא מדברי הראשונים  
שהביא נבחה שער מ' סוף ח' ס' דל' להדיא אין חילוק בין  
הודה לפני התובע או לא ע"פ ומה' שה' יכול להקט' הראשון  
על הרמב"ם מ"ה הרמב"ם גופיה מ' מה' זכיה בהדי' ח' ח' ח'  
אין דרכו להקשות דברי הרמב"ם אלהדי' ח' ח' ח' ח' ח'  
כ"י מה' ח'  
שבתתי לעיל שאין זה נכון מ"ה היה אפשר לומר כן בדוחק חל  
דברי הר"ף ח'  
התובע או לא - והנראה בדעת הראשונים :

**ועוד**

קשה לי טוב על הבנת מהר"ן ל' בהסמ' ס' כ"ה  
ס' ג' בדעת הרמב"ם הודה לפני התובע לא מהני  
רק בזה דרך הודאה ח'  
שהודה ל' ח'  
ופשיט דין ח'  
דלכא למימר דמיימי התם בשעת מיתה וימ' דלא ל' להשיב הודה  
קמבעי ל' ח'  
השטה - ואפי' אם נאמר אם ישוב תיקשי עדין מ"ל הרמב"ם  
חילוק זה בין לפני התובע או לא לענין השבעה :

**לכן**

כ"ל ברור דעת הרמב"ם דבהוד' לפני התובע ח'  
להשיב ח'  
דעתו דכיון דנמי' כיון שהודה לפני התובע ודאי לא עשה שאל  
להשיב דאם שאל להשיב היה לו לומר שחייב לאחר ודף הודה  
לזה שידע שהח' אינו כן ח'  
ועמא וכן דמחלק הרמב"ם בין לפני התובע או לא לבחירה ל'  
שיכא ל' ח'  
כו' ומ"ה בכ"ה ח'  
חילוקים מדעתי בשביל ח'  
כך כ"ל דכל דברי הרמב"ם הם פשוטים וברורים ומובחרים  
בג"מ כ' ח'  
אומר לו ח'  
שאינו חייב לו לא ח'  
דאמר פלוני נוסה בי כדי שאל יתקוהו עדי' עד שאמר  
בפניו הודה לו שהח' ח'  
בפניו ולהודות נתכוון להיות לו עדים בדבר) והביא הרמב"ם  
עוד השנה ח'  
בפניו הודה לו כו' מסויע ליה לרב ודא דאמר רב ודא ח'  
כדי שאל ח'  
שעליו עדים) איתמר כמי אחר רבי חייא אחר רבי יוחנן  
מכא ל' בידך אחר לו הן למחר אחר מכהו ל' אחר משעמא כן  
פשוט נתיב כמי הכי כו' ויש לדקדק פירו' למה פ' במשנה  
שעמא דעבד אגוס דאמר פלוני נוסה בי כדי שאל יתקוהו  
עדי' ולא פ' טעמא דמשעמא ונב' ר"ם ל' כח דעעמיה משום  
דמשעמא לא שייכא בזה מעמא ודוחק דאין דקדק רש"י לפרש  
פירו' משום פנרות תלבו וכפרת שבתתי לעיל ס' ח'  
גדולי הפוסקים סוברי' דמשעמא שייכא ח'  
למה פ' רש"י הודה לו שהח' ח'  
לזה לרש"י דמשעמא דמתני' מוכח דמשעמא לאו משום השטאה הוא  
דאם משעמא דברישא לא אחר כלום כיון שאמר כן שאל בפני  
התובע דהכי משעמא לישגא דהוא אחר לי שאני חייב וכן הוא  
בהר"ם (ומדברי וה"ה מיימי) ומוכרח הוא מדקתני הוא  
אחר לי ובסיפא מהני כיון שהודה כן בפני התובע ודקתני עד  
שאמר בפניו הודה לו ושמע שאל אחר להם לעדים דאם לא כן  
היה ליה למימר עד שאמר אחר לנו ודקתני בפניו הודה לו  
שמע אחר כן להתובע בפניו דהיינו שהיו שניהם בפניו  
ולזהודות נתכוון לו ואם כן צ"ע דרשא שעמא הוא משום שאל  
להשיב דאם משום השטאה מה חילוק בין לפני התובע או שאל  
בפני התובע ואלדברא ח'  
משעמא וכדנשמע ב"ם ופסקי' - ועוד מוכרח כן ב"ם מדקתני  
עד שאל' בפניו הוד' כו' מסויע ליה לרב יהוד' כו' שאל דעעמ'  
דמתני' לאו משום השטאה הוא דל' ח'  
ל' ח'  
סיפא דאם ברשא לא מהני משום השטא' כיון דלא אחר ח'  
ובסיפא מהני כיון דהודה בל' ח'  
ואין זה סוגי' הש"ס דל' ח'  
לאמורא ואלדבר' ח'  
מתניתין הוא ועוד דאמר איתמר כמו אחר רבי חייא ח'  
כו' תניא כמי הכי כו' דמיימי ח'  
לקרא וכו' אחר עדברי רב ודא ח'  
מרב ויחנן ונס קאמר תניא כמי הכי כו' ח'  
עדברי רב ודא ח'  
לאו משום השטאה הוא וכרשא לא מהני משום השבעה כיון שאמר  
כן שאל בפני התובע והיינו דקדק רש"י במשנה וכתב דעבד  
אגוס דאמר פלוני נוסה בי כו' לשון פלוני נוסה בי הוא לשון  
בפתר שאל בפני התובע - ובסיפא מהני כיון שאמר בפניו

הודה לו שהח' ח'  
לעדים שאל בפני התובע. ה"ל' עד שאמר אחר לנו כו' ובמ"ה  
לעיל - והשאל שברי רב ודא ח'  
מיתור לשון דמתני' דיוק הש"ס מדקתני' (בפניו לפרש')  
בפניו הודה לו (להרמב"ם) דאם הוא מני למימר עד שאמר  
בפניו הודה לו (וכדנקט ברש"י ח'  
שהתובע היה ח'  
התנא וקתני בפניו הודה ח'  
אחר דאם לא היה ח'  
נהי דהיה מסלק טענת השבעה כיון שהתובע היה ח'  
יכול לטעון משעמא והיינו דמיימי לרב ויד' דאמר רבי' - שאמר  
אחר עדי' לטעון משעמא ולא מהני כשאמר כן לפני התובע לענין  
משעמא ל' ח'  
והיינו דמיימי כמו דר' יוחנן וברית' מנה ל' בידך כו' משעמא  
דאצ' דהתובע היה ח'  
**והרא"ש** כתב ח'  
להשיב מדקתני הוא ח'  
דשאל בפניו אחר לו ח'  
עד שאמר בפניו הודה דהיינו ח'  
מהני מירי ח'  
במרכו ול' מתניתין דקתני בפניו הודה דהיינו ח'  
משום השבעה כק"ל וקשה לי על דבריהם ח'  
בש"ס מיימי לרב וידא ח'  
וכדמוכח מדקתני איתמר כמי אחר ר' יוחנן כו' משעמא ח'  
דאזי משעמא דרב וידא בהשבעה מיימי ח'  
ול' ח'  
הס' זה מה הראשונים והאחרים :

**שוב**

מל' ח'  
הרא"ש אומר דכ"ל ח'  
לעיל דל' ח'  
דיוק דל' ח'  
תובע וי' ח'  
דל' ח'  
פ' זה ח'  
דבכל ענין וכו' ואזי ח'  
דמתני' והודה לו ח'  
להשיב דאם שאל ח'  
להשיב ח'  
ל' ח'  
במשנה או בריתא ועיקר דיוק הש"ס ח'  
לבתולה לפרשני האי דיש למימר דר' יוחנן ועוד דל' ח'  
כעו ל' ח'  
ומדברי וביעמא ח'  
דבסיפא בפניו ח'  
החילוק יכתוב התנא כדמו ביתר ל' ח'  
שאמר אחר ח'  
מאי קאמר מסויע לרב וידא ח'  
אחר ל' ח'  
החילוק בין ח'  
אחר כן לפני התובע והא דקתני במתני' הודה ח'  
משום השטאה וכו' :

**ולכא**

למימר דבסיפא בני ח'  
הכל משום השטא' ולא משום השבעה ח'  
מכא טעמא ח'  
בפני התובע גרע טפי שרד' ח'  
וכדמוכח בש"ס וכל הפ' ועוד דש"ס מוכח דכולא מתני' לא  
מיימי בהשטאה ח'  
היינו משום ח'  
מהשבעה ח'  
וכמו שהקטני' לעיל על הרא"ש ומדברי ח'  
מהשבעה ח'  
ברור לדעתו :

**ועוד**

מוכח כן מנפ' דמתני' דל' ח'  
הפסק' מסיפא ח'  
אחר ל' ח'  
שהוא אחר דהיינו אמרה דק' ח'  
בפני התובע מדקתני ל' ח'  
לא מהני ח'  
שחייב לו לא אחר כלום ח'  
תריני מהני ח'  
והלכך לא מהני למימר ח'  
היי עדי' דאם ענין שאל להשיב ח'  
וגם לא מהני למימר ח'  
דל' ח' ח'























שפתי כהן חשן משפט פא הלכות טוען ונטען מאירת עינים

שם בסוף  
הסיון כס  
תשובת ארז  
הראש כלל  
כיו סיון  
ז' וביאר שם  
כיו סרעו לו  
חובן מעתה  
ע"פ מאמר  
שמעון וכו'  
ומה טוען  
לוי אשכנזים  
היו מחמת  
טענה היא  
כיון שלא נסר  
מודעא נסתי  
עדיס קודם  
שיפרע  
ק תשובת  
הראש כלל  
פ"ו מחס"ב

שהיות לא היה כל כך ולפי אינו חייב לו כלום כו' תשובה  
לכאורה נראה דהוי עלתא תליא בפלוגתא דכנות' הראש' ובעל  
העשור שהניח העור כו' אבל כד מעיינין אמרי מעיינין  
הראש'ו' שהיו אכילו הכאב' מודה היכא דאמר אתם עדי דק'ו'  
לכטל דכריו בשום טענה נעולם שם נאותו הכדון היה וכו'  
לעיון נאותו חזון טענות כיונא באלו  
הטענות טוען שמעון בדקון דיקן  
ונכדון דיקן כיון דתן לו כתב ידו  
היו כמו אתם עדי וכמו שכתב  
הראש' בתשובה דכי היכא דמועיל  
אתם עדי לכטל טענת  
אלא להשגיב את עצמו כן  
מועיל כתב ידו וה"ה כ"ד  
כיון דה"ל להראש' דכח' עדי  
ל' לעיון ולחזו' בו ה"ה כמו

**לא** הראובן נתן מנה לשמעון ולוי להתעסק ועשו  
עליה' ששר ונשבעו לתת לו חצי הרווח שאר  
ראובן מעותיו ונתנו לו מנה שאל מהם הרווח אמרו לוי  
כך וכך הרווחנו ולא יותר אמר ראובן לשמעון אתה  
אמרת לי שהרווחתם נ' אל' שמעון לא אמרת לי  
כלום **סג** ומפני כח השטר שהיה לו עליהם ולא היה  
כתוב בו שום פרעון הוצרכו לתת לו מה שאמר ועתה  
בא לוי וחבע לראובן שלקח מהם ריוח שלא כדון שלא  
הריוחו **סד** (פ) הדין עם ראובן:  
**לב** ק ראובן תבע לשמעון ריוח החוב שהור' עליו  
מכמה שנים ואומר שהתנה עמו לתת לו ריוח  
ושמעון

ועפ"ר מ"ט עור מזה : **סג** ומפני כח השטר שהיה לו עליהן  
כו' כ"ד פ"ו קע"ו כתבנו דכדרי העור והמתכר דאסור לכתוב  
הנוטן תחת ש"ט על מצות הקרן שנתן בענין ק"ו"כ מירי שהיה  
מפורש בשטר שקבל כך וכך מצות בעיקר : **סד** הדין עם  
ראובן ז"ל העור בשם תשובת  
הראש' יראה כיון שהיה כיון שהיה ראובן  
לשמעון ולוי באתפ"ו כעש  
אחרתין וערבאין זה לזה והיה כח  
לראובן לתבוע כל התוב מחזוה  
מהם שיראה והנה תבע לשמעון  
וכעב ראובן שמעון ח"ל כן  
וכתבו לו מהם חלקו המי כסתלק  
ראובן שמעון ולוי כו' מרעו לו  
פונם מדעתם כו' ומה שטעון לוי  
אשכנזים היו מחמת השטר לאו  
טענה היא כיון שלא נסר מודע'  
כפני עדיס קודם שיפרעו עכ"ל  
וכן דמשמע מזה דלא זכיה  
לראובן אל' מחסו שהיה לו כח לנכות כל החוב מחזוה חזן שיר'ו'  
וזה נקטא לבעת הראש' דה"ל הכי וכח"ה שטור ס"מ ע"ו אבל לבעת  
הראש' דכנות' פסק המתכר וזו"ר שם אינו יכול לנכות כל  
החוב מחזוה מהם שיראה כל זמן שיש להשגיב לפרוע חלקו וכמ"ה  
שם א"כ למה תסם המתכר כאן וכתב בתשובת הראש' וה"ל למרס  
דחליבא דהלכת' היינו דוקא שאין ללוי חזון כדי חלקו דלוי יכול  
לנכות משמעון כל החוב ואין לחזן ולזו"ר דה"ל להמתכר דה"ל  
היה יכול לנכות ראובן ממצות דשטרות שהלך ביד שמעון שהיה  
לו דהא בתשובה ודכדרי המתכר משמע אל' היה לחזן חזון  
בשטרות כ"ה מנה זו שנתן להן ראובן וכבר החזירו לו  
וע"ק דבתשובה ה"ל דקדק הראש' ובת"ו ז"ל והנה תבע לשמעון  
וכעב ראובן שמעון ח"ל כן כו' והמתכר לא הוכיח שכתב  
ראובן מחזוה לו לוימל דלענין דקין ביד לוי להטות מיד  
ראובן ח"ל דכבר נשבע ראובן דהא לוי לא היה מלי לטעון טענת  
כרי

בכתב ידו ואם נספך לומר ליהויה כחון כמנו דפרעתי לפי דעת  
רוב סוסין' דבכתב' כחון לומר פרעתי הא כמו ליתא דהוי מנו  
במקום עדיס וכמ"ה הראש' בשפ"ק דענין בנהוא עובדא דנכחאי  
כו' עד מחסו שאין דרך בני חסד להודו' איכין משטובימה כו'  
ע"כ וה"ה כ"ד אין דרך בני חסד לכתוב כתי' שחייב לו א"כ  
מדקדקתה א"כ זכינו לדין שאין דכדרי שמעון מתא וזרין לפרוע  
מן הרווח שנתחייב בכתב ידו והה"ן לרין לפרוע עכ"ל ולא  
מיוחד לוי הדין שפסק אל' אדרבה חושבא מתכר' דאף להכעל  
העשור שטור כאן דע"כ לא קאמר הכעל העשור אל' כהנתן  
מצות דאמר' מחס"ב לא עבד כולי האי שיתן מצות לשם ריות  
א"כ הוא חמת בודאי משא"כ כתי' ותרע דהא מהרין לב  
גופי' דמתי כתי' להודוה כפני עדיס ואמר אתם עדי והרי בתם  
עדי ס"ל לבעת שער כ"ה ס"ה כפשוטו דכחון לומר טעמי כמנו  
דפרעתי וכמ"ה ס"ב ס"ה ס"ה כפשוטו דכחון לומר טעמי כמנו  
הכעל העי' דאינו כחון וגם משמע מדכדרי שדעתו כדעת בעל  
העי' וכדאית' כ"ה ועוד דלעיל ס"ה ס"ה כתבתי שם דעת בע"ה  
גופי' נראה שכאשת עדי כחון לומר טעמי כמנו דפרעתי ח"ל ודאי  
א"כ הוא כדור וזין לאחר מצעה כתיבת מצות כלום וכמ"ה ס"ה ס"ה  
לעיל ס"ה ס"ה כ"ה כחון לומר טעמי כפשוטו היכא דהוד' באתם עדי  
א"כ יש לו מנו דפרעתי (דשיעמי עדיק מחס"ב וכמ"ה לניצל  
כ"כ ס"ה ס"ה כ"ה) ה"ה בכתב ידו ובפירושו פסק מהר"ק קולון והרב  
בנה"ה לרין ל' ק"ו ס"ה ס"ה ע"כ ונ"ל דכחון לומר על כתי' טעמי  
כמנו דפרעתי ועיין מ"ה שם ס"ה ס"ה כ"ה וכל ע"כ דהכא עדיק  
משעמי דשלאמא בטעמי לוי ה"ל לדקדק היטב משא"כ הכא טוען  
שמעון דקדקתי היטב והייתי סבור שפרעו כל החייבים וע"כ אותו  
שטון כתי' הכתי' וכו' וכן שלא פרעו החייבין כאן רומי' וגם מהר"ק  
לב גופיה כתב שם בסוף התשובה ש' דכרי בנה"ה זכה שמעון  
כדריו שלא שכתב מ"ה לא יוכל לומר קיים לוי כבעה"ה שהרי  
כבר כתב מהר"ק שאין לומר קיים לוי כפלוני הנחון היכא שכל  
תקומו ישראל' תלוקים עליו עכ"ל ודכדרי לוי ודאי ליתנה  
סכר הכתי' לניצל ס"ה ס"ה אדרבה הרבה פוקים משכחתי' עם  
הכעל התרומות בזה והעלי' שם כדכדרי א"כ כן בדקון זה  
שמעון שטור ואין לרין ל' וללא כפסק מהר"ק לב כן נראה לוי  
ברור (עיין בתפ"ה מהר"מ תולובין סימן ק"ה) : (פ) הדין עם  
ראובן : כתב השמ"ע ז"ל ז"ל העור בשם ת' הראש' יראה כיון שהיה  
כיון שהיה ראובן לשמעון ולוי באתפ"ו כעש אחרתין וערבאין  
זה לזה והיה כח לראובן לתבוע מהם שיראה והנה תבע לשמעון  
וכעב ראובן שמעון ח"ל כן וכתבו לו מהם חלקו המי כסתלק  
ראובן שמעון ולוי כו' מרעו לו פונם מדעתם כו' ומה שטעון לוי  
אשכנזים היו מחמת השטר לאו טענה היא כיון שלא נסר מודע'  
כפני עדיס קודם שיפרעו עכ"ל וכן דמשמע מזה דלא זכיה  
לראובן אל' מחסו שהיה לו כח לנכות כל החוב מחזוה חזן שיר'ו'  
וזה נקטא לבעת הראש' דה"ל הכי וכח"ה שטור ס"מ ע"ו אבל לבעת  
הראש' דכנות' פסק המתכר וזו"ר שם אינו יכול לנכות כל  
החוב מחזוה מהם שיראה כל זמן שיש להשגיב לפרוע חלקו וכמ"ה  
שם א"כ למה תסם המתכר כאן וכתב בתשובת הראש' וה"ל למרס  
דחליבא דהלכת' היינו דוקא שאין ללוי חזון כדי חלקו דלוי יכול  
לנכות משמעון כל החוב ואין לחזן ולזו"ר דה"ל להמתכר דה"ל  
היה יכול לנכות ראובן ממצות דשטרות שהלך ביד שמעון שהיה  
לו דהא בתשובה ודכדרי המתכר משמע אל' היה לחזן חזון  
בשטרות כ"ה מנה זו שנתן להן ראובן וכבר החזירו לו  
וע"ק דבתשובה ה"ל דקדק הראש' ובת"ו ז"ל והנה תבע לשמעון  
וכעב ראובן שמעון ח"ל כן כו' והמתכר לא הוכיח שכתב  
ראובן מחזוה לו לוימל דלענין דקין ביד לוי להטות מיד  
ראובן ח"ל דכבר נשבע ראובן דהא לוי לא היה מלי לטעון טענת  
כרי

הקשה כמ"ה דהא בתפ"ה הראש' כתב שכעב ראובן סכך ח"ל שמעון  
והמתכר לא הוכיח שכתב ראובן מחזוה לו לוימל דלענין דקין  
ביד לוי להטות מיד ראובן ח"ל דכבר נשבע ראובן דהא לוי לא  
היה מלי לטעון טענת כרי שאל' ח"ל שמעון שהיה בו כ"כ ריות  
ולא כתבו הראש' אל' דהיה א"כ יחסי דה"ל להראש' דכנות' פסק  
המתכר וזו"ר שם אינו יכול לנכות כל החוב מחזוה מהם שיראה  
כל זמן שיש להשגיב לפרוע חלקו וכמ"ה שם א"כ למה תסם המתכר  
כאן וכתב בתשובת הראש' וה"ל למרס דחליבא דהלכת' היינו  
דוקא שאין ללוי חזון כדי חלקו דלוי יכול לנכות משמעון כל  
החוב ואין לחזן ולזו"ר דה"ל להמתכר דה"ל היה יכול לנכות  
ראובן ממצות דשטרות שהלך ביד שמעון שהיה לו דהא בתשובה  
ודכדרי המתכר משמע אל' היה לחזן חזון בשטרות כ"ה מנה זו  
שנתן להן ראובן וכבר החזירו לו וע"ק דבתשובה ה"ל דקדק  
הראש' ובת"ו ז"ל והנה תבע לשמעון וכעב ראובן שמעון ח"ל כן  
כו' והמתכר לא הוכיח שכתב ראובן מחזוה לו לוימל דלענין דקין  
ביד לוי להטות מיד ראובן ח"ל דכבר נשבע ראובן דהא לוי לא  
היה מלי לטעון טענת כרי

**עור** הקשה כמ"ה דהא בתפ"ה הראש' כתב שכעב ראובן סכך ח"ל שמעון  
והמתכר לא הוכיח שכתב ראובן מחזוה לו לוימל דלענין דקין  
ביד לוי להטות מיד ראובן ח"ל דכבר נשבע ראובן דהא לוי לא  
היה מלי לטעון טענת כרי שאל' ח"ל שמעון שהיה בו כ"כ ריות  
ולא כתבו הראש' אל' דהיה א"כ יחסי דה"ל להראש' דכנות' פסק  
המתכר וזו"ר שם אינו יכול לנכות כל החוב מחזוה מהם שיראה  
כל זמן שיש להשגיב לפרוע חלקו וכמ"ה שם א"כ למה תסם המתכר  
כאן וכתב בתשובת הראש' וה"ל למרס דחליבא דהלכת' היינו  
דוקא שאין ללוי חזון כדי חלקו דלוי יכול לנכות משמעון כל  
החוב ואין לחזן ולזו"ר דה"ל להמתכר דה"ל היה יכול לנכות  
ראובן ממצות דשטרות שהלך ביד שמעון שהיה לו דהא בתשובה  
ודכדרי המתכר משמע אל' היה לחזן חזון בשטרות כ"ה מנה זו  
שנתן להן ראובן וכבר החזירו לו וע"ק דבתשובה ה"ל דקדק  
הראש' ובת"ו ז"ל והנה תבע לשמעון וכעב ראובן שמעון ח"ל כן  
כו' והמתכר לא הוכיח שכתב ראובן מחזוה לו לוימל דלענין דקין  
ביד לוי להטות מיד ראובן ח"ל דכבר נשבע ראובן דהא לוי לא  
היה מלי לטעון טענת כרי

טורי זהב

ש"עף לא הדין עם ראובן מה שהקשה ס"ה דהא הראש' תולה דין זה דוקא  
במה שהזכירין ע"ק כמבואר בעור כ"ל דאדרבה על הראש' יש לתמוה  
ל"ל דבר זה לפסוק באלו הכי כיון שאלמו מדעתם כפשט מהם וכו' דה"ל  
קשה לו הא ע"כ מוכחא מתא דהוהך לאלם מ"ה השטר דא"כ למה  
אלמו דה"ו וכו' ומהי החז' מה' ה"ו וכו' למה שילם עור וכו' ומהי  
כיון שאלו כיון שאלו הודה ברווח הול' מש"ה כתב שה"ה ה"ו מוכר  
האלם לאלם לפי שכתב ע"ק בעד חזרו לאלם הן קרן הן ריות מזה  
מיירי תשובה זו של הראש' אבל המתכר לא חייבי' מזה אל' שהוכח  
לאלם לו מה שאמר והי"ו שלמות העלם מסך ההודאה כי עיקר  
תביעתו לא הית' רק ע"פ מאי דקיי"ל דב' שאלו לא כעשו רק  
ערכים ואל' קבלנים והראש' עצמו ל"ל דשעס שכתב תשובה זו  
הי' סובר דהויין השתפ"ו ערכים קבלנים :

ש"עף לא הדין עם ראובן מה שהקשה ס"ה דהא הראש' תולה דין זה דוקא  
במה שהזכירין ע"ק כמבואר בעור כ"ל דאדרבה על הראש' יש לתמוה  
ל"ל דבר זה לפסוק באלו הכי כיון שאלמו מדעתם כפשט מהם וכו' דה"ל  
קשה לו הא ע"כ מוכחא מתא דהוהך לאלם מ"ה השטר דא"כ למה  
אלמו דה"ו וכו' ומהי החז' מה' ה"ו וכו' למה שילם עור וכו' ומהי  
כיון שאלו כיון שאלו הודה ברווח הול' מש"ה כתב שה"ה ה"ו מוכר  
האלם לאלם לפי שכתב ע"ק בעד חזרו לאלם הן קרן הן ריות מזה  
מיירי תשובה זו של הראש' אבל המתכר לא חייבי' מזה אל' שהוכח  
לאלם לו מה שאמר והי"ו שלמות העלם מסך ההודאה כי עיקר  
תביעתו לא הית' רק ע"פ מאי דקיי"ל דב' שאלו לא כעשו רק  
ערכים ואל' קבלנים והראש' עצמו ל"ל דשעס שכתב תשובה זו  
הי' סובר דהויין השתפ"ו ערכים קבלנים :



















שפתי כהן השג משפט פכ הלכות טוען ונטען שפתי כהן

נגד מה שמכירו חייב לו מיהו אכן לא ק"ל הכי אלא יכול לעכב  
תקן זה תחת ממון אחר שמייב לו מכירו במנו דאין ממון זה תחת  
דרי וכדל"ה בדוכתי טובי וכבר הארכתי בזה לקמן סימן ק"ן שפי'  
ד' ע"ג. ואל"כ לא ק"ל דאין אומרים מנו ממון לממון לאם  
הוא תחתיו אמרינן מנו ואם הוא ביד מכירו אפי' באותו ממון  
הוא פוס' דלא אמרינן מנו להוית' ודו"ק:

**יד** מנו לא אמרי' להוית' רק להחזיק מהא דמקשה בב"מ בנאוי  
נבי בהאי שטרא חספא בעלמא הוא ולהחזיק במנו דאין  
בעי אחר שטרא מעלוא אלא שטרא דלא אמרי' מנו להוית' אלא  
להחזיק. ומ"מ מהא דמק' בב"מ כו' לא ידעתי מזה דבר בב"מ  
ואי ר"ל הא דקאמר התם בדף ז' ע"ב בשער שאינו מקוים והוא  
אומר כרוב שנתן מאי עממא חספא בעלמא הוא חזן קא משנו  
להאי שטרא ליה הא קאמר דכרעא חס קא קשה מ"מ ולהחזיק  
במנו דאין בעי אחר שטרא מעלוא כו' וע"כ נראה ל' דענין סופר  
הוא וברין להיות מהא דמקשה בפרק בכותב כתיב גבי כו' ודלא  
לומר דקאמר התם בדף ס"ו ע"ב היתה כתובה א"ל ואמר לה  
התקבלת כתובתך והיא אומרת לא התקבלתי אלא מנה נפרעת  
אל' כשעברה וברין כתיב גביא נביא כתיב שטרא הוא שטרא  
בעלמא הוא אחר דבא באומרת חספא היתה גביא וכן כתבו  
התוספות והרא"ש סס וכתבו לא מהמאכל דהוה ממון להוית' וכן  
כתבו בב"מ ס"ג ס"ק ו' ונ"ב ס"ד ס"ק ד' ס"ק ה' דהרמב"ן  
והרא"ש ושאר אחרונים חולקין על זה ע"ג:

**כו** ומכירו מנו להוית' כדכתיב ונשח גבי משארשמי נאכסמי  
דגובה כתובהה בכתובהה (דף י"ב). כגמיר אף על גב  
דלא אמרינן מנו להוית' כגובהה שכל להוית' טעין גבי ומכירו שאל  
אמרינן מנו אף להוית' כגובהה שכל להוית' טעין גבי ומכירו שאל  
כתובה כו' וכן כתוב בהנה' מרדכי ריש בבא חביבה ו"ל ודמק'  
שיש חזקה או כרי עס האמו אמרינן מנו להוית' כדאיתא בכתוב'  
גבי משארשמי נאכסמי כגובהה דאיתא בכתוב' להוית' מהאי טעמ'  
עכ"ל ויש לדקדק אמאי לא תירבו דהתם כיון דשטר כתובה בידה  
אמרינן מנו להוית' ואין לומר דכתיב ליה דאף בשטרא מעלוא  
לא אמרינן מנו להוית' דהא מוכח בכתוב' (דף ס"ה ע"ג) גבי  
שטרא דבשטרא מעלוא אמרינן מנו להוית' והוא שכתבו תוס'  
והרא"ש ושאר פוסקי' בכהה דוכתי וגם אין לומר דהתם מתחיל  
מיידי שאין כתובה בידה ונביא כתיב ביד דין דהא מעשה בית  
דין כתיב דנקט שטרא ביד' דמי' ואף על פי שאין לה כתובה  
וכדאמרינן בספ"ק דמביע' (דף י"ב ע"ג) ובראה דהא דאמרינן  
דבשטרא מעלוא אמרינן מנו להוית' מנו להוית' היינו כשהמלה יודע  
בודאי שתייב לו והשטר מעלוא הוא מנו ממון שלו בידו הוא מה  
שאין כן הכא שהאשה לא היתה בעלה כלום ואי לאו שתייב לה  
מאס כתובה שתייב כל בעל לתת כתובה לאשתו לא היה חייב לה  
כל"ס והלכך אי היה בעל כמי טעין כרי לא היה אמרינן שגובה  
מתכאי בין דין ואסילו היה בעל כותב לה כתובה והיה אחר  
כך טוען בריהוה אומר שגובה שכתבי לה כתוב' שעיניו כו'  
סכרתי שהיא בתולה ועכשיו כרי ל' היתה בעלה לא היה מועיל  
לה מה ששטר כתובה בידה כיון שאין הבעל תייב לה כלום אלא  
מכר כתיבת הכתובה לכך הולכר לו טעם שהיה טוענתו ברי והוא  
שאל' כן ב"ל ברור ודוק:

**וכן** מוכרת לומר כתיב חדש בב"י זה שפי' יש שמתלה הקס'  
אפק דמנו להוית' לא אמרינן מהך דפרק קמא דכתובות  
גבי משארשמי נאכסמי ותימן דאפי' התם שהיה טענתו ברי והוא  
שאל' ואחר כך כתב דלא אמרינן מנו להוית' אלא חס כן דאיתא  
שטרא כו' ואל"כ אמאי לא תירן מתלה כהך דפי' דכתוב' דאית'  
שטרא או תכאי בית דין דכתיב דנקט שטרא בידה דמי' לא ודאי  
במ"מ. כן ב"ל:

**טז** מנו במקום חזקה מביעין לן גבי לא עביר איכא דפרענו  
זמניה ומביעין לן בתר זמניה כמי טעין לומר פרעתי בנו  
זמניה מנו דאין בעי אחר פרעתי אחר זמניה. וכבר כתבתי  
בזה לעיל אות י' ע"ג סס:

**יז** מנו לא תהי' רק חזק כדי דבור כיון שכתבי ועבודה אני  
וכן אשת איש הייתי וגרסה חייבין כתב דרובו הוא זה אלא  
אנוכיס היינו אכל לאחר כדי דבור ל' מהייתי וכן פירש"י ויש  
להני' ראוי' מהא דקאמר (כתוב' דף כ"ב ע"ג) אשת איש  
הייתי וזורה ואמרה פניוהי אפי' באמת ופריה הא איהא לנספס  
תמיכא דאיבורא ופרין מדקאמר וזורה חשמה לאחר זמן כתיב  
אמר וזורה חשמה לאת' ומ"מ מנו לא תהי' רק חזק כדי  
דבור כו' הוא פשוט ומוכח בהרבה מקומות בש"ס וסוקוס וגם  
מוכרת מהך דכתובות גבי אשת איש וזורה ואמרה פניוהי אפי'  
כו אף מ"מ כסוף רבא אמר וזורה חשמה לאחר זמן כתיב  
מכאן מקום מוכרח כן בש"ס מדקאמר והא איהא לנספס תמיכא  
דאיבורא אמר רבא בר רב הונא כנון שנתנה אשתא לנדריה  
תמיא כמי הכי אמרה אשת איש אני וזורה ואמרה פניוהי אני איכה  
באמת ואם כתבה אשתא לנדריה כתיבת' עד כאן והוא פשוט  
וע"ז לעיל באותו ח':

**יח** מנו היכא דלא הוי אלא פירוש דבריו כו' את בתי נקתו  
לאת'

אלהם בחזקת שהיא שלו ע"ש ולעיל ריש סימן זה בהנה' גבי קצין  
היינו אמרינן מנו במקום חזקה וכן לעיל ס"מ ס"ד אמרינן  
מנו במקום חזקה והוא בעיט בש"ס ריש בבא בתרא ולא אמרינן  
ו"ל בש"ס חזקת דומות זו לזו וכמ"ל לעיל ס"ו זה שפי' ח' ס"ק  
ג' בש"ס חזקת דומות זו לזו וכמ"ל לעיל ס"ו זה שפי' ח' ס"ק  
בקיטוי אמאי דבעי תתם אי אמרינן מנו במקום חזקה דאין  
אדם פורע חזק' זמנו ו"ל ומיהו ק"ל מדתנן ביבמות בפרק בית  
אמאי (דף ק"א) ויבמה שאמרה חזק' שלשים לא כבעלתי כוסין  
איתו אחר שלשים מבקשין הימנו ומפרס התם דעד שלשים יום  
מנוקי איכא חספסיה טפי לא מנוקי ולכך לאחר שלשים אין כוסין  
דלא מהמא אפי' דאית לה מנו דאין בעיט' אמרה איהו וכו'  
לכאן עלי דנאכת כרובות בסוף נדרים עכ"ל ונ"ב מ"מ שאין  
לדמות החזקה' זו לזו לק"מ (וכן מיושב ג"כ מ"מ התוספות ס"ב  
דכתובות ריש דף ק"ט ע"ג ע"ג):

**ועוד** כ"ל דכ"ל הכי לק"מ דהא דאמרינן בסוף נדרים דאין  
אמרה איהו יכול כתיבת היינו מוכח חזקה דאין האשה  
מעשה פניה נגד בעלה וכדל"ה התם להדור בש"ס א"כ דוקא  
התם דליכא חזקה אמרינן כנגדה מא"כ ביבמה שאמרה לא  
כבעלתי דאיתא חזקה אמרינן כנגדה חזק' מנוקי איכא חספסיה  
בלא דמי' לחזקה דאין אדם פורע חזק' זמנו דאלו אחר פרעתי  
את זמניה הוה כתיב באותה טענה עממה חזק' עממה ולא היינו  
לכריכס לטעם חזקה. מא"כ ביבמה כ"ל ברור:

**ואין** לעקב ולומר דסוף סוף אית לה מנו דאיתו יכול ואי  
טענה איהו יכול היתה כתיבת דלא היתה כנגד' חזקה  
דלא מנוקי איכא חספסיה הא ליתא דלא עדיפא טענה שאלמנת  
מכח מנו מעשה מנו עממה דתדע דל"כ תיקו' אהא דאמרינן  
בש"ס גופא בסוף נדרים דנאכת לומר איהו וכו' מטעם דחזקה  
אין האשה מעשה פניה דל"כ אמאי' באמת היבמה כשאמרה לא  
כבעלתי נימא דחזקה דאיהו מעשה אלא ודאי מאס דליכא כמי  
כנגדה חזקה דלא מנוקי איכא חספסיה ולכאן כמי חזק' שלשים  
כוסין דל"כ תיקו' אמאי חזק' שלשים תהי' היא באמת יותר מן  
היבם אלא ודאי כמי מאס חזקה דאין האשה מעשה ואל"כ לאחר  
שלשים כו' אמרה לא כבעלתי הו' מאס כמו שטענה איכו יכול דכו  
היבם דהתם לא היתה כתיבת' אלא מאס חזקה דאין האשה  
מעשה פניה איכה נאכת אלא חזקת חזקה דאין האשה מעשה  
מהלכך לאחר ל' דאיתא כמי חזקה דלא מנוקי חספסיה אמרינן חזק'  
חזקה להי' חזקה ואוקי מלתא בחזקה וכן בירובי לכות'  
כן ב"ל ברור ודוק וע"ז מ"מ לקמן ס"ו ק"מ שפי' ד' עוד מדיכו  
מנו במקום חזקה:

**יא עוד** כתב בר"מ וסמ"ע ו"ל וע"ל ס"ו ר"ו אי אמרינן  
מנו במקום שטר כו' וע"ל שנתבאר דאמרי' מנו  
במקום שטר ונאמן לומר בשטר ספקין חזרתי במנו דנאכסו ולא  
אמרינן שטר' בידך מאי בעי:

**ועתה אעתיקמה שכתב רבינו שמשון מקנון  
בעל התוספות בסוף ספר הכריתות שלו  
ואכתוב עליו מה שנראה לפי ענין דעתי :**

**חול** יען כי משפטי מנו מספורים בש"ס והם כרובי' מאד  
בהר"ב מקומות אמרתי לכתוב אשר היבמה ודי למנן  
יהו פדורים בפי':

**יב** מנו במקום עדים לא אמרי' כדאמרי' בב"מ (דף ס"א)  
ו"ל באורחא דגרס' דליכא מיא ולא תיור' באורחא דבהר  
פקוד דאיתא מיא כו' עד אין באורחא דבהר פקוד אז"ל ולא היה  
בזה מיא דלא מהימן במנו דאין בעי אחר באורחא דגרס' אז"ל  
דהו' מנו במקום עדים. וכבר כתבתי בזה לעיל אות ה' :  
ומוכח מתקן דלע"ג דליכא עדים שתייב רק בתיור' טענתו  
והעדאית עדים מתתייב לא אמרינן מנו דהא הכא ליכא עדים  
דאז"ל באורחא דבהר פקוד רק דאיתא מיא וכבר כתבתי זה לעיל  
ס"ו ל"מ ס"ס ס"ב ע"ג:

**יג** מנו ממון לממון אחר לא אמרי' מהא דאמרי' (ב"מ דף ב')  
זה אומר כולה שלי וזה אומר תמיה שלי דמי' תמיה שלי לא  
מהימן במנו דכולה שלי דהו' ממון זה לממון אחר דכל מנו  
שכ"ס הוי בזהו ממון אלא שיש לו טענה טובה יותר ושעמיה  
אמרינן מנו ממון לממון כו' הא דאמרינן (ב"מ דף ג') מפני מה  
אמרה תורה מודה מקל' העענה ושע' פי' להימניה במנו דכוכר  
סבל דהו' ממון לממון והטעם מפני שאינו טובע ממון רק  
להגיל אותו מלכרוב' כל תביעת מכירו. ומ"מ מנו ממון  
לממון אחר לא אמרי' כו' כן הוא במרדכי ר"פ ד"מ ובהנה'  
מרדכי סס בש"ס ר"מ דהיינו עממא דתמיה שלי מאס דלא' מנו  
ממון לממון מיהו איתא סס בהנה' מרדכי שריב"ל תירן דלא  
אמרינן מנו להוית' דנאכת השני מיוזק זה כזה וכן הוא בתו'  
ר"פ ד' ד"מ בש"ס ריב"ס ומשמע בהנה' מרדכי סס דלהאי תירול'  
דלא אמרינן מנו ממון לממון אף אם וכל לעכב שאל' תנינו



שפתי כהן חשן משפט פב הלכות טוען ונטען שפתי כהן

לכח שפתי כהן להכחישו בשבועה אכל הכהן דמורה דחשף חו  
ליכא למימר לא חשפתי דאי הוה אחר לא חשפתי היה לך  
שבועה להכחישו הער מדאורייתא וכיון דלא חזי כפוק מילי שבוע  
דאורייתא לא חמירין מגו ודון זה הוה כפוקא דל' אכל ונעמל  
לא מהיומן במנו דהא כריך שבוע' אף למנו' וכן כתבו התוס'  
כריך חוקת הכתוס דף ל"ד ע"א בשם ר"י וע"ש בארכות וכתב  
זה לעיל סימן ע"ה סעיף י"ג ס"ק מ"ב ע"ש :

כח מנו חמירין אף היכא לך שבועה דרענן מנו דאי נמי  
אחר טעמי מעלות' אע"פ שכלותם טעונת איכא ס"ד כיון  
שנשבעה טוען לוכא אלא שבועה דרבנן מהא לחמירין (בפרק  
המוכר את הבית דף ע"ג) העסקיר אכל מחירו בשטר כחן' לומר  
החזירי לך שבוע' מנו דמני טען כאכסו וכך שבועה דרבנן  
הויה מדאורייתא' מ' שבועת אומרים וא"ה מהיומן כחן' מנו ליון  
שנשבעה טוען החזירי לך לא איכא שבועה' אלא דרבנן אע"פ  
שנשבעה החזירי לוכא וכו' לישב בשכסו דהא אחר החזירתו מכל  
מקום כיון דכחן' וכו' לישב בשכסו דהא אחר החזירתו מכל  
החזירתו הויה מני' לומר כחן' מנו חמירין' מנו חמירין לשבועה  
חמירין דרבנן' ע"ה ולא דמי להך לחמירין והשת' דחוקן רבנן  
שבועת היסוד כו' דהשת' דהך שבועה דרבנן לא חמירין' מנו לא  
דמי הוי ל' מנו חמירין' ל' מנו חמירין' ל' מנו חמירין' ל' מנו חמירין'  
טוען טענה שאינו כריך' שבוע' והמנו כריך שבועה לכך כהך לא  
אמירין מנו אכל הכהן דהטענה טוען כריך שבועה וגם בטענת  
המנו כריך שבועה וע"ש מנו מעלות' טעמי אלוטו וכו' להכריע אמרי  
מנו' מה שכתב מנו חמירין אף היכא לך כריך שבועה דרבנן כו'  
זה כתבאר לקמן ס' ק"א סעיף ה' ועיין מה שכתבתי שם בסעיף  
קטן ל"ב ומה שכתבתי על מה"ר שלמה לוריא וכו' ע"ה : וגם  
בסימן רל"ו סעיף ב' בתבתי' בה והוכחתי בדברי רבינו שמואל  
והשני ע"ה המ"ע וכו' ע"ש והכתבתי עוד דלוי' לוח' מדברי  
הראמב"ם והשני' והכתבתי שם בסעיף ב' ובס' כתב הע"ה המפור  
להדיא כס' המוכ' את הבית דף ק"ד ע"א וע"ה מאת' סופקי' וכן  
עיקר וע"ש :

עד באן לשון רבינו שמשון עם בה שכתבתי עליו

לא עיין כתבתי מהר"ן שאין ס"ה ל"ו וכו' ק"א דלא  
אמירין מנו הוי' שם מחלוקת ר"י ר"י לוח' קים לי כו'  
וכן הוא בשם' המ"ע ס"ב ס' ר"ט דף ק"מ סוף ע"ה וע"ש :  
לב גם מדע דלמיני בכמה מקומות שדוחין המנו ככחן'  
מעונת לכן' ע"ה לדון דין מנו וכו' ע"ה להוציא מן חמירין'  
מנו אס' לא בדבר שאלו דומה מנו כו' כקל' או למתן כתיבה דוק  
ותשכח' : ואכן ראיתי בתוס' ל"ב כתב ג"כ מדברי מנו' וע"ש  
בפסוק הראשון אחר כלל' כו' ודח"ק ופסוק שני בסופו' ופסוק שלישי  
הדף ס"א ודח"ק דמי מנו :

כח מנו חמירין אף היכא לך שבועה דרענן מנו דאי נמי  
אחר טעמי מעלות' אע"פ שכלותם טעונת איכא ס"ד כיון  
שנשבעה טוען לוכא אלא שבועה דרבנן מהא לחמירין (בפרק  
המוכר את הבית דף ע"ג) העסקיר אכל מחירו בשטר כחן' לומר  
החזירי לך שבוע' מנו דמני טען כאכסו וכך שבועה דרבנן  
הויה מדאורייתא' מ' שבועת אומרים וא"ה מהיומן כחן' מנו ליון  
שנשבעה טוען החזירי לך לא איכא שבועה' אלא דרבנן אע"פ  
שנשבעה החזירי לוכא וכו' לישב בשכסו דהא אחר החזירתו מכל  
מקום כיון דכחן' וכו' לישב בשכסו דהא אחר החזירתו מכל  
החזירתו הויה מני' לומר כחן' מנו חמירין' מנו חמירין לשבועה  
חמירין דרבנן' ע"ה ולא דמי להך לחמירין והשת' דחוקן רבנן  
שבועת היסוד כו' דהשת' דהך שבועה דרבנן לא חמירין' מנו לא  
דמי הוי ל' מנו חמירין' ל' מנו חמירין' ל' מנו חמירין' ל' מנו חמירין'  
טוען טענה שאינו כריך' שבוע' והמנו כריך שבועה לכך כהך לא  
אמירין מנו אכל הכהן דהטענה טוען כריך שבועה וגם בטענת  
המנו כריך שבועה וע"ש מנו מעלות' טעמי אלוטו וכו' להכריע אמרי  
מנו' מה שכתב מנו חמירין אף היכא לך כריך שבועה דרבנן כו'  
זה כתבאר לקמן ס' ק"א סעיף ה' ועיין מה שכתבתי שם בסעיף  
קטן ל"ב ומה שכתבתי על מה"ר שלמה לוריא וכו' ע"ה : וגם  
בסימן רל"ו סעיף ב' בתבתי' בה והוכחתי בדברי רבינו שמואל  
והשני ע"ה המ"ע וכו' ע"ש והכתבתי עוד דלוי' לוח' מדברי  
הראמב"ם והשני' והכתבתי שם בסעיף ב' ובס' כתב הע"ה המפור  
להדיא כס' המוכ' את הבית דף ק"ד ע"א וע"ה מאת' סופקי' וכן  
עיקר וע"ש :

כח מנו חמירין אף היכא לך שבועה דרענן מנו דאי נמי  
אחר טעמי מעלות' אע"פ שכלותם טעונת איכא ס"ד כיון  
שנשבעה טוען לוכא אלא שבועה דרבנן מהא לחמירין (בפרק  
המוכר את הבית דף ע"ג) העסקיר אכל מחירו בשטר כחן' לומר  
החזירי לך שבוע' מנו דמני טען כאכסו וכך שבועה דרבנן  
הויה מדאורייתא' מ' שבועת אומרים וא"ה מהיומן כחן' מנו ליון  
שנשבעה טוען החזירי לך לא איכא שבועה' אלא דרבנן אע"פ  
שנשבעה החזירי לוכא וכו' לישב בשכסו דהא אחר החזירתו מכל  
מקום כיון דכחן' וכו' לישב בשכסו דהא אחר החזירתו מכל  
החזירתו הויה מני' לומר כחן' מנו חמירין' מנו חמירין לשבועה  
חמירין דרבנן' ע"ה ולא דמי להך לחמירין והשת' דחוקן רבנן  
שבועת היסוד כו' דהשת' דהך שבועה דרבנן לא חמירין' מנו לא  
דמי הוי ל' מנו חמירין' ל' מנו חמירין' ל' מנו חמירין' ל' מנו חמירין'  
טוען טענה שאינו כריך' שבוע' והמנו כריך שבועה לכך כהך לא  
אמירין מנו אכל הכהן דהטענה טוען כריך שבועה וגם בטענת  
המנו כריך שבועה וע"ש מנו מעלות' טעמי אלוטו וכו' להכריע אמרי  
מנו' מה שכתב מנו חמירין אף היכא לך כריך שבועה דרבנן כו'  
זה כתבאר לקמן ס' ק"א סעיף ה' ועיין מה שכתבתי שם בסעיף  
קטן ל"ב ומה שכתבתי על מה"ר שלמה לוריא וכו' ע"ה : וגם  
בסימן רל"ו סעיף ב' בתבתי' בה והוכחתי בדברי רבינו שמואל  
והשני ע"ה המ"ע וכו' ע"ש והכתבתי עוד דלוי' לוח' מדברי  
הראמב"ם והשני' והכתבתי שם בסעיף ב' ובס' כתב הע"ה המפור  
להדיא כס' המוכ' את הבית דף ק"ד ע"א וע"ה מאת' סופקי' וכן  
עיקר וע"ש :

שפתי כהן חשן משפט פג הלכות טוען ונטען באירת עינים

פג (א) ואסילו שתק כו' כתב במ"ע העור לא כתב דין זה  
ומת' דלא ס"ל הכי עכ"ל ולא נהיה לוכא וכן מת'  
להדי' ככ"ה ושאר אחרונים דהעור אינו חולק על זה ע"ש :  
ועיין נחשו מהרש"ם ס' ק"ה : (ב) ובן אס' שלח כו'  
השת' דמייירי חסי' או עדיש בשע'ר  
שקבלים שלח וכו' ה"לך אוחן  
הנה זו לפלוני ואע"פ דלקמן מ'  
ק"ה ס' אש' דכס"ג ל"ב  
אין השליש יכול לעכס לעמנו  
כיון דלית ליה מנו וכו' הכע"ה  
זכטור ס' וכו' ס' כ"ה ע"ש  
זכ"ל מנו' דשליח הכהן דרענן  
שהיה חייב לשלוח דס"ס וכו' כתי'  
טעמו דהתם דלוי' לא מן במנו  
דהחזירי כיון דהולך כוכו אלא  
כדלח' דשליח הכהן דמייירי כשחזר  
אח"כ אמת קבלתם מתעלה  
להולכים לפלוני אכל לא אשע'  
כן אלא אכסבס לעמנו והלכך  
כיון שחתקתה זכה בהם לפלוני  
שוב אינו יכול לעכס לעמנו  
אכל הכהן אמרי שאמר  
מעולם לא בוכתי לזכות בהם  
לפלו' דק מתעלה כוכמי בהם  
לעכ"ל לעמנו ומת' שחתקתי  
שתקן לי המעונת וכן מת' מלפון

פג (א) ואסילו שתק כו' כתב במ"ע העור לא כתב דין זה  
ומת' דלא ס"ל הכי עכ"ל ולא נהיה לוכא וכן מת'  
להדי' ככ"ה ושאר אחרונים דהעור אינו חולק על זה ע"ש :  
ועיין נחשו מהרש"ם ס' ק"ה : (ב) ובן אס' שלח כו'  
השת' דמייירי חסי' או עדיש בשע'ר  
שקבלים שלח וכו' ה"לך אוחן  
הנה זו לפלוני ואע"פ דלקמן מ'  
ק"ה ס' אש' דכס"ג ל"ב  
אין השליש יכול לעכס לעמנו  
כיון דלית ליה מנו וכו' הכע"ה  
זכטור ס' וכו' ס' כ"ה ע"ש  
זכ"ל מנו' דשליח הכהן דרענן  
שהיה חייב לשלוח דס"ס וכו' כתי'  
טעמו דהתם דלוי' לא מן במנו  
דהחזירי כיון דהולך כוכו אלא  
כדלח' דשליח הכהן דמייירי כשחזר  
אח"כ אמת קבלתם מתעלה  
להולכים לפלוני אכל לא אשע'  
כן אלא אכסבס לעמנו והלכך  
כיון שחתקתה זכה בהם לפלוני  
שוב אינו יכול לעכס לעמנו  
אכל הכהן אמרי שאמר  
מעולם לא בוכתי לזכות בהם  
לפלו' דק מתעלה כוכמי בהם  
לעכ"ל לעמנו ומת' שחתקתי  
שתקן לי המעונת וכן מת' מלפון

לוי ותוס' מידעמנו אלא מדענו ואומר שחוקן ח"ל  
תפוסתו תמיסה' ושמעון חייב לל' לאחיון לפי ששע' כשחזרו  
עכ"ל : (מדכתב ששע' כשחזרו מוכח דל' דה"ה אס' תפס מיד  
שליח או מיד אומר כמו הוי דוכח הכי דל' כחיו אריח ששע' חסי'  
לא פסע כמו דהא אלא' חייב כחוק' ומת' שכתב מיר' ל"ה  
דל'כ' לענין פקדון כס' ס"ה א"ה וכו' כ"ה במ"ע ע"ה) ודוק'  
שחוקם מידו וכה כהול' כשכא ליד לוי מיד שמעון כחוקת פקדון  
דכ"ה ריב' וכו' וכו' מיר' ס' ע"ה וכו' וכו' כתיבה ס"ל כ"ה  
ע"ה לחלק דלוקת' התם דאין בוחנו פקדון וכו' כ"ה לרש"ן  
המפקד לכן וכו' וכו' מיר' ס' ע"ה וכו' וכו' כתיבה ס"ל כ"ה  
ח"ל וכו' אס' יבא לשמעון הפסד ע"ה תפוסתו ס"ל ג"ה ח"ה  
במקום שלא נתחייב להחוק כ"ה להחיל את שלו' (וכו' כתבאר  
כ"ה ס' וכו' ש"ס כדף הגורס הוק' דהפקדון ככל מקושו  
שחוק

לוי ותוס' מידעמנו אלא מדענו ואומר שחוקן ח"ל  
תפוסתו תמיסה' ושמעון חייב לל' לאחיון לפי ששע' כשחזרו  
עכ"ל : (מדכתב ששע' כשחזרו מוכח דל' דה"ה אס' תפס מיד  
שליח או מיד אומר כמו הוי דוכח הכי דל' כחיו אריח ששע' חסי'  
לא פסע כמו דהא אלא' חייב כחוק' ומת' שכתב מיר' ל"ה  
דל'כ' לענין פקדון כס' ס"ה א"ה וכו' כ"ה במ"ע ע"ה) ודוק'  
שחוקם מידו וכה כהול' כשכא ליד לוי מיד שמעון כחוקת פקדון  
דכ"ה ריב' וכו' וכו' מיר' ס' ע"ה וכו' וכו' כתיבה ס"ל כ"ה  
ע"ה לחלק דלוקת' התם דאין בוחנו פקדון וכו' כ"ה לרש"ן  
המפקד לכן וכו' וכו' מיר' ס' ע"ה וכו' וכו' כתיבה ס"ל כ"ה  
ח"ל וכו' אס' יבא לשמעון הפסד ע"ה תפוסתו ס"ל ג"ה ח"ה  
במקום שלא נתחייב להחוק כ"ה להחיל את שלו' (וכו' כתבאר  
כ"ה ס' וכו' ש"ס כדף הגורס הוק' דהפקדון ככל מקושו  
שחוק

באר הגולה

פג א"ה ע"ה  
סעיף ד'  
ומנואר כמ"ה  
ע"ה

שחוק



שפתי כהן חשן משפט פנ הלכות טוען ונטען שפתי כהן

לכבודו וכו' עדה זו של אבין היתה ולקחתי ממני  
 להקין ממנו דאי נכיו אמר לא היתה על אבין אגולה  
 ונפילי עיה למימי בשכעו וא"כ טענתו של אבין לא שבו  
 כחו טענתו של ולקחתי ממנו דהא בטעניו ולקחתי ממנו לא  
 מילי הכן נאמר אלא דיש אבין אמת אבל בטעניו לא היתה של  
 אבין משום דיש הכן בלתי אמת ומיירי בשכעניו זה תבאר  
 בגמ' פת"י ע"פ:

**ב** מנו לא אמרין איבא דעמיה לא בריתא למימר לנני  
 שאינו ננילוי כמו טענה דעמיה מהא דקוף ס"ק דנטיין  
 (דק"ר) הנהו גויטא דעבדי דאבסי בהלי דדרי כו' עד לא  
 פ"ל לי נכין ולא אילוי פי רבוני תסדעני עדות כרוה אבל  
 בלא עדות לא מהימן לומר טעמיה במנו ובכ"י רש"י מתוך  
 טענות הדיוטוס (דק"ח"א) דתנן מנה לי כרדק"ל הן למחר  
 הן למחר לא כתיבוי לך ספור אין לך גברי תייב לכל החומר לא  
 לוייתכאומי לא פרשתי דמיא לא מהימן לומר אין לך גברי  
 כי טעמיה במנו דכתיבוי לך אלא הוסיף אמת שבכ"י התוס'  
 אבל ככר עדותי בגמ' כהן טעין ב"א סכ"ג ס"ק"ב ע"פ ע"פ

**עד באן לשון רבינו שמשון עם בה שכתבתי**

**לא** עיין כתבונת מהר"אן שאן ס"פ ל"ו ופי' ק"א דלא  
 אמרין מנו הוי"ט שס מתלוקט ופי' ר"י לוח' קים לי כו'  
 זכן הוא בשם המיט' ס"ב ס' ר"ט דף ק"מ סוף ע"א וע"פ:  
**לב** נס מדע דעניניו ככנס מקומות שדוחין הינו ככנס  
 מעועת לכ"פ לנדן דין מנו וכ"פ אין להוציא ממוקמי'  
 מנו א"ל לא בכר שלוח דומה מנו כי כקל או למלך ביניהם דוק  
 ומתקן : וזכר ראיתי בתוס' ל"ב כתב ג"כ מדעני מנו : וע"פ  
 דפטר הראשון אחר כ"ל כו' ופירש"י דפטר שני ככנסו : דפטר שלישי  
 דק"ק פי' ופי' דין מנו :

לחשבוני נאמן להכחישו בטענה אבל הכא דמודה לחשף תו  
 ליבא למימר לא טעמיה דאי הוה אמר לא טעמיה הוה לדיק  
 טענה להכחישו העד מדאורייתא וכיון דלא מצי כפרן מילי טענה  
 דאורייתא לא אמרין מגו ודון זה הוה בטענה דל' אבא ועמיה  
 דלא מהימן במנו דהא כרדק"ק אף למנו : וכן כתבו התוס'  
 כרדק"ק חוקת הכתוס דף ל"ד ע"פ כ"פ ר"י וע"פ : בתרבות וכתבתי  
 זה לעיל פי' ע"פ טעוף ב"א ס"ק מ"ב ע"פ :

**כה** מנו אמרין אף הויכא דלדיק טענה דרעבנא מנו דאי נכיו  
 אחר טענ' מעליות א"ע"פ טענות טענות איבא ס"ד כיון  
 טענתה טוען ליבא א"ל טענה דרעבנא מהא דאמרין (בפירק  
 המוכר את הבית דף ע"ו) האפקיד א"ל מכירו בטענ' כתיב' לומר  
 החזרתי לך בטענ' מנו דמצי טען באבסו וכך טענה דלכאבו  
 הויה מדאורייתא מ"י טענות אומרים וא"כ מהימן ככ"י מנו ליון  
 טענתה טוען התורתא לך לא איבא טענה א"ל דרעבנא ח"כ'  
 טענות התנו א"כ ויכול לשבוע באבסו דהא אחר התורתא מכל  
 מקום כיון דכתיב טענה אל הקולמוס מעי מטבוע וקודם אחר  
 החליתו הויה מ"י לומר נאמרו אמרין : מנו טענה לטענה  
 הטענה דרעבנא ל"ג' ולא דמי להך דאמרין והשת' דחקון רעבנא  
 טענת הויה כו' דהשת' דחק' בטענה דרעבנא לא אמרין מנו לא  
 דמי הוי ל' א"כ מנו טענה לטענ' דלא הוה מנו טענה כיון שהוה  
 טוען טענה אחריו כרדק"ק טענה והמנו כרדק"ק טענה לך כהך לא  
 אמרין מנו אבל הכא דהטענה טענתו כרדק"ק טענה וגם טענת  
 התנו כרדק"ק טענ' מנו מעליות טעני אבסו ויכול להכריע אחריו  
 מנו : מה שכתב מנו אמרין אף הויכא דלדיק טענה דרעבנא כו'  
 זה תבאר לקמן ס' ק"כ"א טענ' ה' עיין מה שכתבתי טענ' כסע"ף  
 קמ"ל ומה שאנתי על מה"ר שלמה לוריא וכו' ע"פ : ונס  
 בויתן ר"ל טענ' ב' בתבתי גוה והוכחתי ככדי רבינו שאמרו  
 וטענתי על המי' וכו' טענ' והכחתי עוד דלויית' לוח' מדברי  
 הרמב"ם והסמ"ג והמתני' שם טענ' ב' וא"כ כתב הע"פ המפור'  
 להרואי כ"כ הנוכ' את הבית דף ק"ד ע"פ ועוד מאת שוסק"י וכן  
 עיקר וע"פ :

**כט** מנו מנו אף בדכל טענתו רות' טובה טענ' הנונו ס"ב

שפתי כהן חשן משפט פנ הלכות טוען ונטען באירת עינים

**א** הדין עם המלוה לשון העוד דעבד ליה לאיש מלוה :  
**ב** ואפי' טען שקבלם כו' הטור לא כתב דין זה  
 ומש"ע דלא ס"ל הכי וכו' נפריש' ע"פ : ג' אקבלם  
 לבעמי ע"ל מ' ק"כ' ג' טען כח מו"ר דין אש המלוי מושם  
 לעמו טענתו זכרון לו : המלוי  
 ליתן לאקריס ואומר שזה שאלתי  
 לו חייב לו ע"פ : ובע"פ כתוב  
 ע"ו ז"ל וכו' דהיינו דוקא גוה  
 שאלת גוה דיוכל לומר מתקלה  
 כוונתי היתה לזכות גו לעמו  
 באפי' אש שאלת המיטע עם אהל  
 שאלם עבדו להרבה מלוני שלו  
 (וירודע עדעת הלכות הו' מתק"ל  
 לעשות כן) ונתנם האליל' ל  
 מהם דלא יוכל לומר איתנו  
 המלוה שנתנם לו אקבלו לו  
 על חובו שכל' זכה שליטם כע"פ  
 ג' ס' ככ"ל אקריס וכו' דק"ת  
 ג' ח' חלקו ואפי' אש חכסס  
 ח' מן הלכות מוניתי מירו  
 ופולקיס בנייהם עכ"ל ע"פ  
 והנה מ"ש כדף ואפי' אש חכסס  
 הא דכתב תפיסה לאיניו מהס'  
 דכתב הריש"א בכתובה והכיאו  
 ב' בימתי' ככ"י זה ז"ל וקיכא  
 שאפי' ראובן כליו למעון ובא  
 לוי ותוס' כן מירשמוען אלא מדעניו ואומר שראובן ח"ל  
 תפיסו תפיסה ושמעון חייב לל' לראובן לפי ששבע כשפירתו  
 עכ"ל : (מדכתב ששבע כשפירתו מוכר דל' דה"ה אש חכסס מיר  
 שליח או מיר אלומר כמו הוי דוכח הכי דל' לחיוב ארוח כשע אפי'  
 לא שבע כמו דהא שאל' תייב בכתוב' ומתיב ככתב מו"ר' ל' אפי'  
 דל'ט לענין פקדון ככ"י ס"א וכ"כ ב' במ"א ע"פ ע"פ) ולק"ת  
 שמוסס מירו וזכה בה ולא שככא ליד לוי מיר שמעון בתורת פקדון  
 וכ"כ ר"ב' וכו' וכו' מו"ר' שם ואף דל' זכה בתפיסה ס"ל ככ"ל  
 המפקיד לכן לוי וכו' מו"ר' חנוני מיר לוי התוס' האומר שראובן  
 ח"ל ואף אש יבא למעון המסר ע"י תפיסתו ה"ל גוס הי"ק  
 במקום שלא נתקן להניח כ"ל להניח את שלו (ובזה תבאר  
 פ' שו"י וכו' ש"ס כדף הגורס הוקן) דהפקדון בכל מקומו  
 עומד

**ב** (א) ואפילו טען כו' כתב ב"ה הטור לא כתב דין זה  
 ומש"ע דלא ס"ל הכי עכ"ל ז"ל הנה"ל וכן מש"ע  
 להר"י ככ"ל ושאר אחרונים דהטור אינו מולק על זה ע"פ :  
**ב** (ב) וכן אש שאלת כו'  
 הש"ך דמייירי ח"י' וטענות כשכ  
 שקבלם שליח וכו' הליך איתן  
 א"כ וז' לפלוני ואפי' דלקמן ח'י'  
 ח"כ' מ' אש' דכ"ל ל' כ"ע  
 א"ן הלכות וכו' לעכס לעמו  
 כיון דל' ל' מנו וכו' טענ' ה'  
 דהטור ס' וכו' טענ' ע"כ כ"פ ע"פ  
 זכ"ל מנו' דשליח הכא דידוע  
 שהיה חייב לשליח דמ'ס וז' כתי'  
 טעמיה דהתם דאיני לא מן במנו  
 דהתורתא כיון דהולך כוכי אלא  
 כלה דשליח הטעמיה מל'טוהר  
 אפי' אמת קבלתיס מתקלה  
 להולכס לפלוני אבל לא אשע'ס  
 כן ח"ל אשכסס לעמו והל'כך  
 כיון שמתקלה זכה בה"ל לפלוני  
 שוב אינו וכו' לעכסס לעמו  
 אבל הכא איני שאלתי  
 מעולם לא כוונתי לזכות בהם  
 לל' רת מתקלה כוכמי בהם  
 לעכס' לעמי ומה שמתקתי  
 שחתן לי המעות וכן מש"ע מל'טן  
 תשובת רמ"א שכתב ג' ל' ל' ח' שכתב  
 ובשכעו וז"ל אחר לא וכו' מתקלה אלא מחמת חובי כו'  
 וגם מהר"א שהבית הרשני' שס מ"ס' דמיעט בדאמר תקלה  
 חמ"כ ע"פ : מיהו דוק בשדוע שחייב לו ואי וכו' לעכסס  
 אפי' קבל בעד' וכן מש"ע כש"ן חס' רמ"א אפי' ב"י לעיל ס'  
 ג' וכתבתי ס' ק"פ וד"מ כהן ע"ה ידוע שחייב לו דל' ל' חוב  
 וכו' לעכסס לעמו אפי' קבלם של' בעד' או שזהו בענין  
 שיכול לומר התורתא טענ' מנו ודוק' : אי כמו כאל' ח"ל ל'  
 לא ופרע לפלוני בעל חובי דכ"ה"ל לא הוי כוכי וכו' לקמן ס'  
 ק"א ס"ק מ"ב כש' רמ"ב ע"פ : (ג) אקבלם לעמו כו'  
 דכתב ה"ע אבל אש שליח ע"י שליח לשלם להרבה מלוני שלו  
 וכתב הלכות לא' מהא או תפיסת ח'ן הלכות מוניתי מירו  
 ופולק' בנייהם ומכילו המ"ע וכו' ק"ל וכו' וכו' טענ' דמיר  
 ח"ל ע"פ

באר הגולה

**פג** פ"ג  
 א"ו ע"פ  
 סיני' ד'  
 ומנואר כמ"ס  
 ע"פ

**פג** (א) ואפילו טען כו' כתב ב"ה הטור לא כתב דין זה  
 ומש"ע דלא ס"ל הכי עכ"ל ז"ל הנה"ל וכן מש"ע  
 להר"י ככ"ל ושאר אחרונים דהטור אינו מולק על זה ע"פ :  
**ב** (ב) וכן אש שאלת כו'  
 הש"ך דמייירי ח"י' וטענות כשכ  
 שקבלם שליח וכו' הליך איתן  
 א"כ וז' לפלוני ואפי' דלקמן ח'י'  
 ח"כ' מ' אש' דכ"ל ל' כ"ע  
 א"ן הלכות וכו' לעכס לעמו  
 כיון דל' ל' מנו וכו' טענ' ה'  
 דהטור ס' וכו' טענ' ע"כ כ"פ ע"פ  
 זכ"ל מנו' דשליח הכא דידוע  
 שהיה חייב לשליח דמ'ס וז' כתי'  
 טעמיה דהתם דאיני לא מן במנו  
 דהתורתא כיון דהולך כוכי אלא  
 כלה דשליח הטעמיה מל'טוהר  
 אפי' אמת קבלתיס מתקלה  
 להולכס לפלוני אבל לא אשע'ס  
 כן ח"ל אשכסס לעמו והל'כך  
 כיון שמתקלה זכה בה"ל לפלוני  
 שוב אינו וכו' לעכסס לעמו  
 אבל הכא איני שאלתי  
 מעולם לא כוונתי לזכות בהם  
 לל' רת מתקלה כוכמי בהם  
 לעכס' לעמי ומה שמתקתי  
 שחתן לי המעות וכן מש"ע מל'טן  
 תשובת רמ"א שכתב ג' ל' ל' ח' שכתב  
 ובשכעו וז"ל אחר לא וכו' מתקלה אלא מחמת חובי כו'  
 וגם מהר"א שהבית הרשני' שס מ"ס' דמיעט בדאמר תקלה  
 חמ"כ ע"פ : מיהו דוק בשדוע שחייב לו ואי וכו' לעכסס  
 אפי' קבל בעד' וכן מש"ע כש"ן חס' רמ"א אפי' ב"י לעיל ס'  
 ג' וכתבתי ס' ק"פ וד"מ כהן ע"ה ידוע שחייב לו דל' ל' חוב  
 וכו' לעכסס לעמו אפי' קבלם של' בעד' או שזהו בענין  
 שיכול לומר התורתא טענ' מנו ודוק' : אי כמו כאל' ח"ל ל'  
 לא ופרע לפלוני בעל חובי דכ"ה"ל לא הוי כוכי וכו' לקמן ס'  
 ק"א ס"ק מ"ב כש' רמ"ב ע"פ : (ג) אקבלם לעמו כו'  
 דכתב ה"ע אבל אש שליח ע"י שליח לשלם להרבה מלוני שלו  
 וכתב הלכות לא' מהא או תפיסת ח'ן הלכות מוניתי מירו  
 ופולק' בנייהם ומכילו המ"ע וכו' ק"ל וכו' וכו' טענ' דמיר  
 ח"ל ע"פ